

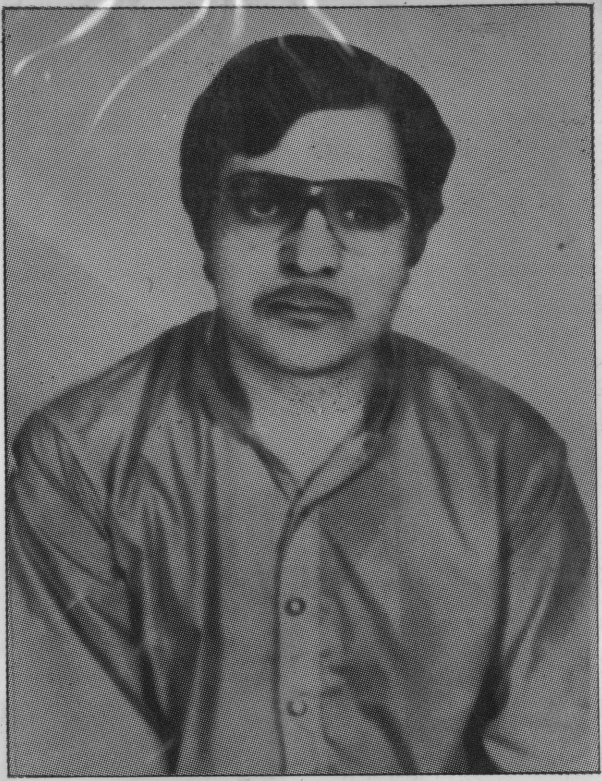

بڑی اوکولی

سید اللہ رفیع

Ketabton.com

B
3.532
RAF
1717

کتابخانه

د امان کتاب لڅېړونو څخه
پېښور

پولی اوکولی

ویناوال

حبیب الله رفیع

۱۳۶۷

- د کتاب نوم : بلی او گولی
- وینا وال : حبیب الله رفیع
- د چاپ کال : ۱۳۶۷
- خطاط : شاه محمود پتنگ نقشبندی

تړون

دهغو سرلوړو شهيدانو په نوم

چې

په مېرانه د گوليو په بوليو ورگې شول

خو

چېل ناوړي د بنمن ته يې سر ونه

تليت نذکرل

په مینه

حبیب الله رفیع

ل

٦٨	افغان	١	سريزه
٦٩	سورخزان	٣	داستاد پشواک ليکنه
٧٤	آبادي	١١	د بناغلي پسرلي ليکنه
٧٥	داستقلال لمن	١٣	د بناغلي روحاني ليکنه
٧٦	وېر	١٧	د بناغلي تنگيال ليکنه
٧٧	ميرانه	٢١	د بناغلي جهاني شعر
٧٩	داختر دعا	٢٥	د بناغلي نور شعر
٨١	زندان	٣١	خپلي خبرې
٨٢	سلسلي	٤٧	لويېر خداير!
٨٣	د پلار پر لار	٤٨	د لمر شخړه
٨٣	لويېر پسر	٥٠	ژباړه
٨٤	د کمونيزم شخړه	٥١	د حق کور
٩٠	خبرې نه کوي	٥٨	داختر ودرځ
٩١	د خره مينه	٦٢	زما جرم
٩٢	د آزادي شيبې	٦٥	غزل
٩٣	د نور شپې	٦٦	منزل

۱۲۹	د شاری گوته ترانه	۹۴	له ماخوږي له ما طرب مه غوايي
۱۳۰	وينه او مينه	۱۰۰	قي - بي
۱۳۲	سانگ كه سالنه	۱۰۰	نقاقت
۱۳۳	كومنتي	۱۰۱	دوينو باران
۱۳۴	دوينو زلفه	۱۰۲	دولت كه دولت
۱۳۶	سرونه كړل	۱۰۲	زحمت كشي او زحمت كشي
۱۳۷	للون	۱۰۳	باسره وژندل
۱۳۸	دا وطن	۱۰۴	اكاء كام ۶ خاد
۱۴۰	د شهيد وينه	۱۰۴	شاه شجاع او برك شا
۱۴۱	خه ونه وايي ؟	۱۰۵	خاك من
۱۴۲	جبه زار	۱۰۸	د لستوي مار
۱۴۳	د شمال له خوا شمال دي	۱۰۸	رجيم
۱۴۷	ستالين او امين	۱۰۹	دوينو بهير
۱۴۸	توقفگاه زمان	۱۱۷	د نور خلی
۱۵۰	د ننگ تدبير	۱۲۰	بت پرستي
۱۵۱	غورې پدلی ری افغانستان	۱۲۱	زیری
۱۵۴	درداني	۱۲۷	دودشو - وودشو
۱۵۵	مناجات	۱۲۸	پنجه لار

۱۸۸	بل جهان	۱۵۹	درزونه
۱۸۹	بجاهد، مهاجر	۱۶۰	عقد
۱۹۰	زما قاتله	۱۶۰	د اتفاق صف
۱۹۱	د ملت لیکر	۱۶۱	زندان
۱۹۱	غلامی	۱۶۲	جره
۱۹۲	د محبوب غیر	۱۶۳	سیلانی
۱۹۳	غزل	۱۶۴	پود
۱۹۴	ملی ماتم	۱۶۵	د سپیدو خط
۱۹۵	وطن پلوری	۱۶۶	برین نف
۱۹۵	تکل	۱۶۷	وینې
۱۹۶	راز	۱۶۸	انجام
۱۹۷	لوړ سرونه	۱۷۰	اور پوری شو
۱۹۸	تصویر	۱۸۲	نه کالیبری
۱۹۹	د مور غیر	۱۸۳	ردیف بندگی
۲۰۰	بریلی پاخون	۱۸۴	نوی دام
۲۰۴	اسیر	۱۸۵	د مسافر جنازه
۲۰۵	د زده غونډه	۱۸۶	سپیدی
۲۰۶	کربلاته سلام	۱۸۷	د باغ

۲۳۷	چار بېټه	۲۰۸	لوېې کوي
۲۳۹	د تېلې تاريخ	۲۰۸	د يېلا شپه
۲۴۰	سوی مسری	۲۰۹	پيغام
۲۴۱	د نيل پر غاړه	۲۱۶	عمر
۲۴۸	د وحشت غېږ	۲۱۷	لوېې شمېلې
۲۴۹	خوس مرگي	۲۱۸	د مجاهدو ماشومانو ترانه
۲۴۹	د اقدار جناب	۲۲۰	د ايمان زور
۲۵۰	زېږيز	۲۲۰	شهيدانو
۲۵۱	امتحان	۲۲۱	چېرته ولاړ شم؟
۲۵۲	د خوشال بابا په مزار	۲۲۲	د تاريخ غير گوت
۲۵۲	مقابله	۲۲۵	د حق لمر
۲۵۲	ټپي ټول	۲۲۶	د حان مرگ
۲۵۴	د ذبيح الله شهادت	۲۲۷	د توه کي په ياد
۲۵۴	فردوس	۲۲۸	د سر سيوری
۲۵۵	منظوم ليک	۲۲۹	غم
۲۵۶	لوی فاتح	۲۳۰	فلکه
۲۵۶	د روند غم	۲۳۱	چران
۲۵۷	د نيم	۲۳۶	يوليک

۲۶۷	دروس بار	۲۵۸	په شينډه نړۍ کې
۲۶۸	د شهيد وينه	۲۵۸	پر ليبيا تيری
۲۶۸	پلی نوم	۲۵۹	د مينې بقاء
۲۶۹	صرام	۲۶۰	يو هدف
۲۶۹	د سپيد و نجر	۲۶۰	دروس بقی
۲۷۰	لفظي بشر دوستان	۲۶۱	نوي سا
۲۷۰	حرار و قونه	۲۶۲	د زړه قصه
۲۷۱	د پشواک پشواک	۲۶۲	د زړه کوډ
۲۷۱	آسيا	۲۶۳	د بهار پر لوري
۲۷۲	قدمونه	۲۶۴	اصلي رنگ
۲۷۲	استلاف	۲۶۴	دار
		۲۶۵	د افغان نجر
		۲۶۶	فاصله
		۲۶۶	ولایت
		۲۶۷	رشته

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

له کرم وخت نه چې په افغانستان کې د کمونستي وحشت له لاسه
داور، وینو، وپېرې او ویر سلسله راښکېدلې ده، له هماغه وخته زما
د شعر دنیا هم دا ورونو او وپرونو په حلقه کې راټیره شوې او د یوه مظلوم
ملت د اسویلیو او زگېروبو او په عین حال کې د یوه مغرور ملت
د بهادریو او تکبیرونو چیغې په خپله غږه کې راغږېږي .

خو کاله پخوا ما د جهاد له فرهنګي سنگر نه «اورونه او وپرونه»
نشر کړل او خپل غمونه او دردونه یې له خپل غم ځپلي او دردمن ملت
سره شریک کړل دوی هم په مینه ولورېدل، د وسله وال سنگر غازیانو
همه ونصوبل او ازانګه یې هم راوړسېدل .

ما په «اورونه او وپرونه» باندې د هېواد د نوي مبارز او مجاهد
لیکوال او پیاوړې شاعر او اديب استاد عبدالرحمن «پژواک» نه نظر غږېږي
ژ، دوی په زهیر او ناروغ ځان تکلیف وکاله او ارزښتناکه مقدمه یې
پرې ولیکه، ما غوښتل دا مقدمه د «اورونه او وپرونه» له دوهم چاپ
سره خپره کړم خو د «اورونه او وپرونه» تر چاپ وروسته مې د

جهاد نور شعرونه هم ويلی دي او دا می چې پرې ورنیات کړل
یوه بله مجموعه قریې جوړه شوه نو حکه می ددې مجموعې نوم
"بڼلی او گولۍ" کېښود او داستاد پښواک دا اړخستناکه لیکنه
می یې په سر کېښې راوړه او هم می د ادبی دوستانو هغه لیکنې
چې په "اورونه او ویرونه" یې د نثر او د نظم په بڼه کېښې وې
ورسره ملي کره یې او ورسره می د اورونه او ویرونه کتاب د سریزې
یوه برخه چې د "اور او ویر د استان"، د
په دې مجموعه کېښې راوړه او دا دي خپل جهادي شعرونه له
۱۳۵۷ کال نه تر ۱۳۶۵ کال پورې د "بڼلی او گولۍ" په نوم ستاسو
درونو لوستونکو مجاهدو او مهاجرو وروڼو مخې ته بدم او خپل
ډکډرونه درد د رسره سپکوم!

په مینه

ح - رفیع

پېښور - فقیر آباد

۱۳۶۵/۱۱/۵

بیتلم استاد پژواک :

یا حق!

از کیان ما دگر شهنامه هان توان سرود
بعد ازین خواهیم گفت آوارگانی داشتم

نازیدن به کیان برای فرزندان کشوری باستانی مانند
افغانستان در میان عواطف پاک سرمدی بیک احساس فطری
و ابدیست ، چندان که انسان آرزو مند است بعد از مرگ در وطن
خودش بخاک سپرده شود . و اما چنانکه همه آوارگی های یکسان
نیستند همه آوارگان را نیز نمیتوان همسان شمرد . این چند گونگی
در میان کیان هم هست : آنانیکه بنام شان باید نازید و آنانیکه نام
شان مایه ننگ است .

درود بر ارواح پاک آن آوارگانی که کودکان و فرزندان
برهته و گرسنه شانرا در غربت گذاشته به وطن بان گشتند ،
بادشمن جنگیدند و جز کارنامه و سرافشان میراثی نگذاشتند و
درود بر آوارگانی پی آنانرا میگیرند و سنت مقدس شهیدان راه حق
و آزادی ، جهاد و مبارزه ملی را فرض عین میدانند جان می سپارند

وراه ابدیت می سپرند .

همچنان

درد بر آوارگانی که باخامه و زبان مبارزه میکنند و با فکر
و بیان در دفاع از نواامیس معنوی و ملی جان می کتند، اشعار
شان سرود غازیان، مرثیه شهیدان، زمزمه بیروگان و نوازنده
یتیمان است، اینها نلامید رحمان هستند .

خوشال خان خټک آن مرد بزرگ ملی با خامه و شمشیر
جنگید . خود شمشیری بود در دست زمان خویش که قدرت او را
در افق شهادت ملت افغان در برابر بیگانگان آخته بود . هنگامیکه
اقتاب زندگانی وی نشست و آن تیغ برهنه در غلاف خاک گزارده
شد قریحه جاوید و خامه سرمدیت آفرین وی کارنامه های سر-
افشان او سربازان شهبسوار هرکاب او را بر جریده روزگار و
برگ های اعصار نبشت و بر لوحه فرخنده و آفرین فخرنامه
ملت او رسم کرد ، ارزنگ نگارینی که حواشی آن با خون کشتگان
راه آزادی مزین است ، نگاری که نخواهد زدود و رنگی که
نخواهد خشکود .

اگر قلم ها نبودی چشم معنویت ملت افغان آن علم ها را
برافراشته ندیدی و بر خود نگری های مقدس خویش روشن

نمائی .

کتاب « ایرونه او ویرونه » اثر منظوم حبیب الله رفیع همینکه بمن رسید مانند همه آثار شعرای ملی مرا ساعت ها مشغول نگهداشت و در تنهایی های تاریک دوران وطن بمن نسلی بخشید که الحمدلله درست آموخته بودم که روح آزاد اسیر نمیشود و خون شهید نه می خشکد . سرافشان غازیان زنگ و ملت افغان ننگ نعی پذیرند .

من با رفیع در آوان مصیبت آشنا شدم . آشنائی در مصیبت رشته هدری است که دلهای درد دیده را باهم می پیوندد . درینگونه آشنائی حقایق تلخ و دشوار در هد چشمان بیک گره جلوه می کنند و همه دست هائیکه هدیگر راهی فشارند بیک ریسمان چنگ می زنند . آشنایان هدرد دوستان همسنگر میشوند .

رفیع را جوانی یافتم صمیم . اعتماد من بر این پندار یک احساس گوارا و یک امید شایان پرورش بود . پیر مردان درینگونه احوال خویشتن را با چشمان جوینده آرزوهای خودشان ، بوئژه آرزوهاییکه خود توان بر آوردن آنها ندارند ، در روح جوانانی می بینند که هر چند تنها بر سیمای شان

آشنا شده اند با دلهای شان نا آشنا نیستند .
هر هنرور یک شخصیت دارد که کم یا بیش در هنر وی
هویدا میشود . اگر چه چون کلیه اگر نایاب نباشد فراوان کمیاب
است نمیتوان این گفته را کلیه خواند زیرا گویندگانی را می شناسیم
که در قصاید خویش گدایان طماع هستند و در غزل های خویش در
ادعای مناعت و قناعت غلو میکنند و نیز هستند کسانی که قهرمان
پرست اند و معصومان آدم پرستی میکنند . ارتباط هنر و هنر و روحی
است که نمیتوان باختصار و اجمال بآن پرداخت که آنگاه نیز نمیتوان
از دریافتن حقایق مطمئن بود .

در نظر من صمیمیت رفیع در اشعار او نمایان است و
نیز « ایرونه او و پرونده » سراپا بیاتگر آلام و مصائبی است که ناگزیر
شعرای دوره مصیبت عظمای ملی را همه گان صمیم و حقیقت گو نگهبانیت
زیرا همه شان شاهدان عینی حقیقت های عجیبتر از افسانه هستند .

رفیع تنها شاعر نیست . جوانیست طالب العلم و دانشجو . احساسات
و عواطف جوانی او را دانش و معرفت وی هدایت میکند . و هر ساحه
وسعت نظر و هنرمون میگردد . رفیع مسلمان و افغان است از اینسوی
« ایرونه او و پرونده » مناسبتی از مناجات و حماسه های ملی است . باتوکل
و ایمان یک جوان مؤمن و باعقیده و باور به شهادت ملت افغان سخن

میگوید . آنچه خودش در آغاز کتاب در « داستان او و ویر » نوشته است محلی برای شرح مزید نمیکند . اما باید بافزاییم در اینکه میگوید این اشعار او کیف ادبی ندارد تواضع میکند . نظم و نثر او کیف ادبی دارد بویژه که لهجه وردگی از مزایای خاص بهر مند است که زاده بر کنار بودن آن در قلب افغانستان از تاثیرات زبانهای دیگر در شرف و غرب حتی جنوب کشور است . رفیع در تصویر مصایب و شهامت غازیان و مبارزین ملی قیام عام و تام ملت افغان را در سر تاسر کشور تمیل میکند و پاس تقدس وحدت ملی را بحد اعلی نگه میدارد و بهر دو زبان مردم خود سخن می سزاید . پیشتر از حقیقت پسندی شعرای دوره مصیبت سخن کردیم ، حقیقت را شناختن ، آنرا پسندیدن و برگزیدن کار متفکرین است . این امر دماغ انسان است . ربط آن با روحیه انسان بویژه گویندگان شایان اعتناست . روح ناتوان از کشف حقایق تلخ و دشوار که کار دماغ است متاثر می شود و به آنچه آنرا بدبینی می گویند می گراید و اما روح توانا و نیرومند در برابر آن قیام می کند و به اصطلاح خوشبین می پاید .

من از ستایشگران حقیقت پسندان خوشبین هستم یا آنکه میخواهم باشم . رفیع را به این گروه اخیر منسوب میدانم . چون مؤمن

است از رحمت خدا نومی نمود. و چون افغان است به
اندیشه ناکامی تن در نمی دهد. اکثر اشعار وی به پیام
پیروزی به مقطع میرسد و پایان شب سیاه را سپید می سازد.
میگوید: . . . .

زه باوری یسرچی دا کپری

او دپر ژر کپری . . . .

روحیه این باور در اکثر اشعار رفیع نمایان است و چنان
مینماید که میترسد مبادا خواننده خود را بتاریکی مناظر مصیبت
ملی برده باشد و می شتابد که شمع از امید بافرزد و او را بر شنی
های پیروزی بر آلام رهبر شود. من مسرور هستم که خود را باین
شاعر جوان ملی باهه ناتوانی و پیری همنا می یابم :

آن کشور بامی که خراسان جهان بود

از شامت بد یکدود می تیره چو شام است

ایندم چو خسوفیست که تا چشم زنی، باز

خورشید ببینی که فرا از لب بام است

امید من آنست که نو مید نگر دی

پژواک چو نو مید شدی کسار. تمام است

در پارچه نیبای د « آزادی شیخی » نیز روح آرزومند شاعر

چون سپیده امید در افق تیره حوادث سیاه و شوم تبسم میکند
و بر هنگامه های هولناک می خندد و از پیروزی روشنائی بر
ظلمت و غلبه حق بر باطل نژید میدهد .

هنگامیکه من این پارچه را خواندم پنداشتم بر مزار شهیدی
ایستاده ام که از خاک او گل سرخ رویداده است و سکوت ژرف
مرا به ثنا و درود وامیدارد . ربط این احساس روحی با شعر از
مجهولات است و آنرا باید در ودای بینش و دانش خویش جستجو
کنیم . آیامی توانیم به این سؤال که « رابطه آب و گوهر چیست؟ »
پاسخ بگوئیم؟ ! شاید دردی که دل مرا فرامیگیرد و رنجی که روح
مرا می آزارد زاده حزن و سوگ نیست و احساس حقیقتی است
که بر سعادت و شهادت آن شهید کرامت که رفیع در باره وی
سخن میکند ، رشک می برم :

د شهید وینه به رنجه کونراوپی

د امید وکلان به و غـو پـری

یا آنکه می پندارم در پهلوی آرزوی راستین خویش ایستاده
ام ، خواسته بهین خود را می بینم و در برابر آمل آفرین خویش جا
گرفته ام اما نمیتوانم بر آن برسم . چندانکه دامن آرزوها و امیدها
دراز میگردد دست من کوتاه میشود زیرا هنوز زنده هستم و با

پرشکسته‌بال پریده در فضائیکم پهنای آن خلای میان زندگی
و مرگ است پر افشان میکوشم این جوتهمی را بانفس‌های
آخرین خویش پُرکنم و ذره‌های خاک را با منقار پریده خویش بسوزم.
این شعر مانند اکثر اشعار رفیع از سلاست و روانی
بهره‌مند است و رشته آن گره ندارد بدستیکه:

آب بود معنی روشن کلیم
خوب اگر بسته شود گوهر است

اکثر شعرای زبان پسنو در عصریکه من به آن تعلق داشته
ام شاعران طبیعی بوده و هستند.

این گفته تا حد زیادی در باره شعرای عالم و ادیب پسنو
شعرائیکه کمتر سواد داشته و یا بیسواد بوده اند
درست است. در گروه اول سخن آفرین
آفرین سخن گل پاچا الفت و در گروه دوم شاعر مست و ملنگ
ملنگ جان را میتوان مثال اعلی خواند. شعر رفیع نیز از تکلف
آزاد است و طبع او را می‌شاید خداداد قلم داد.

داوگړي ډېر کړې خدایه!

عبدالرحمن پشواک

۱۹۸۵/۴ واشنگتن

د ښاغلی محمد صدیق پسرلی لیکنه:

اورونه او وپرونه

د روان جهاد په دوران کې چې که شان لمر توري ټوپک ته لاس او سپني يې د ملحد دښمن مرميو ته ډال کړې، د قلم خاوندان هم د وپرونه بې تفاوته نږدې پاتې شوي. په زرگونو شعرونه، مقالې او پر سلگونو رسالې او کتابونو د جهاد په ارتباط وليکل شول چې يوه لويه برخه ممکن خپره شوې هم وي. د چاپ شويو آثارو په اعتبار دا وييلای شو چې دنن پرون ادبيات به مؤثراتلونکو زمانو کې په گوټې تله تلل کېږي لکه څرنگه چې له يوه ډېر سترومانو کې تاخيچي پراوڅخه علاوه تېرېږي و دغه شان ادبيات هم په بله مرحله کېږي دي. هره دوره ډېر آثار او ادبيات منع تر راوېږي چې ځيني يې د کليت او کيفيت له مخې ډېرې غني وي. تر اوسه خو اوسنۍ دوره د کليت په لحاظ ډېره د توجه وړ ده او د اوجت کيفيت له پلوه هم د گوټو د شمېر آثار په لاس راغلي دي چې يو يې هماغه د محترم دود حاجي حبيب الله رفيع صاحب د جهادي شعرونو مجموعه ده چې د «اورونه او وپرونه» پر نوم خپره شوې ده. رفيع صاحب

یر تکړه لیکوال - ښه محقق او حساس شاعر دی ، چې پانډتګلوي
تريې ضرورت نشته او لږ څه به يې د کتاب پامې سره ولېون
« اورونه او وپرونه » په دوه سوه دوو مخونو کښې په ويا
قطع پر دې وروستيو ورځو کښې چاپ شوی دی . کتاب د اشعارو
د نوعيت په لحاظ پنځه برخې دي : نظمونه ، آزاد شعرونه ، قصيدې ،
غزلې او ټوټې .

دده دا اثر هم د دوی دنورو آثارو په څېر خوندور او
ارزښتناک دی . ډېر پانځه نظمونه او نازک خيالونه يې په مختلفو
قالبونو کښې ځای کړي دي . کي يې د « لمر څيره » او د « وينو بهير »
د پخواني معيار وګڼو نو د « ژوبن ترانه » او قطعات يې له ډېرو
سوطنيزونو ډک دي او په الفاظو يې هم ښې لوبې ودره کړې دي .
د کتاب سرينه ډېره خوږه ده ، د غوايي د الې ټکولې د ناڅاپي
پېښې ښه عکاسي لېکړې ده ، يعنې هم مطلب ښه جوت شوی دی ، هم د
نثر خوږوالی او جمله بندي په ځانګړي ډول او سبک سرې ځانته
متوجه کوي .

آزاد نظمونه يې هم تر ډېره حده کامياب دي ، د جهاد
مسأله هغه هم پرآزاد او نوي شعر د هر چا کار نه دی ، د ښاغلی رفيع
غونډې تکړه اديب پکښې خوند او رنگ پيدا کولای شي .

اورونه او وپرونه

روان سپیڅلی جهاد هومره چې عمونډ او زخموڼه لري هومره خوښم او بريالیتوبونه لري؛ هومره چې تورې او ډالونه لري، هومره قلم او کتابونه لري. پر هیواد کښې دیر غلگرو د اودونو او ډول او دیوه ملت هستي لوټول او انسان وژل د هر انسان زړه رپن ډوي او د دې خوږمه فاجعي تر یخ یاد به د تل له پاره په سرو وینو د تاریخ پر تندي پاتې وي. خرهاغسې چې تاریخ تل مخ پر وړاندې حې او دنیا بد لوت مومي د افغان ملت تورې هم لا په غلډو شوي لراوېر؛ نر او بنځه راپاڅېدل او ملي پاڅونونه او غورمخنگونه یې پیل او رامینځ ته کړل او په ټول افغانستان کښې یو ستر انقلاب د بشپړ خلاصون له پاره دادی مخ پر وړاندې حې او بشپړ ډاډ دی چې زموږ د سپیڅلي ایمان په مرسته به خپل دگران هیواد استقلال بیا ترلاسه کړو.

د افغانستان د ملت بریالیتوبونه یوازې په توډو وجهو او جگړو نږدې ولاړ، بلکې قلمي جهاد، علمي، ادبي او هنري هلې ځلې هم

ورسره مل دی . د اهلې خېلې لږ مغر بریالیتوبونو مخه دي چې زمونږ
 درنو لیکوالو، شاعرانو، ادیبانو او هنرمندانو خپل گران ملت ته وپانځه
 کړي، خپلو هر اړخیزو هڅو ته په پوره حوصلې سره دوام ورکړي
 او په روان سپېڅلي جهاد کېنې پوره ونډه اخلي .

« اورون او وپرونه » هم یوه بریالۍ ونډه ده ، د شعر وینو
 په زېږه پورې مجموعه ده ، د تېرو اوو شلمې لوی کلونو محصول
 ده . « اورون او وپرونه » د چاپ اړ دی ؟

..... وايي چې په ۱۹۴۴ کال کېبې الماني فاشیستانو پاریس
 نیولی ؤ ، نومیالی نقاش او انځورگر « پیکاسو » هم په پاریس کېبې
 کار او ژوند کاوه . ېې شمېره صاحب منصبان دده نندارتون ته
 ورتلل او دده د آثارو ننداره یې کوله . « پیکاسو » به هم هر یوه
 ته د « گرائیکا » تابلو ور بنودله (گرائیکا د اسپانې یو ښار دی
 چې آلماني یرغلگر ویني وړان کړی او له منځه وړی ؤ) . یوه
 ورځ د گنمې یو صاحب منصب نندارتون ته ورغی او د « گرائیکا »
 تابلو تر یې پام شو ، نو له پیکاسو مخه یې پوښتنه وکړه : « آیا داستا اش
 دی ؟ » او پیکاسو ځواب ورکړ : « نه ! داستا سواش دی ! »

« اورون او وپرونه » هم هغه تابلو ده چې د روسانو د یرغل
 او وړانکار یو آثار پکېنې پراته دي ، د هېواد لوړ شاعر ، ادیب او

ليکوال حبيب الله رفيع دا آثار دخپل لوړ هنرمندانه ذوق په مرسته راټول کړي دي ، دخپل خوږين زړه دردونه اوسوي غږانگنې يې ورسره مل کړي او يوه ښکلې مجموعه چې انسان ته اميد وروبخښي اود بري زېږی ، ترې جوړه شوې ده .

دا مجموعه "د دين او د وطن دلارې د سلهاؤ زرو سپنڅلو شهيدانو په نوم" وړاندې شوې . د "اور" او "وېر" داستانتري عنوان لاندې د غوايي د اوومې نېټې وړخ يې پکښې ترسيم کړې ، په دې داستان کې لوستونکی لاس نيولی د کابل په ښار گرجوي اود کمونستانو بې رحمې ، ناروا او هېواد پلورنه ټکي په ټکي ورته شمېري . او په پای کې زېږی وړکوي چې : « زموږ د مېړني ملت ايمان ډاډ را کوي چې دښمن ته به امان ورنه کړي . »

دا مجموعه په پنځو برخو ويشله شوې : « لفظونه » ، « آزاد - شعره » ، « قصيدې » ، « غزلې » او « ټوټې » پکښې راغځول شوي دي ، دا کتاب د مهاجرت په شرايطو کې د « امان کتاب » پنځم ټوک دی ، اوسنکلی چاپ شوی اود ښاغلی شاه محمود پتنگ خطاطي هم د يادولو وړ ده چې کتاب ته يې خاصه رنگينې ورپه برخه کړې ده .

دربن لوستونکړو! دا ښکلې مجموعه د لوستلو ده ، د ساتلو
ده او د وپشلو ده ، دا مجموعه ولولئ ، د شاعر د شعري ولولو او
حقيقي جذبو سره شريک شئ .

موند هيله من يو چې د سپېڅلي جهاد پانگې به لا پراخې او
وړانگې به لا خورې کېږي . د ادب مينه وال د ښاغلي حبيب الله
رفيع د نورو علمي او ادبي وړانگو در سېدو په تمه شپې شمېري .

روحاني

نيولړک ۱۹۸۴

د بناغلی شهرت سنگیال لیکنه

«سکروټې» اوروڼه «شول او» وپرونه

کړې «سکروټې چې له نن نه ۱۸ کاله د مخه رفیع صاحب هغه وخت چې د خلق مزدور گوند د ودکا په بد مستی کښې دکمونیزم بې سر او تاله ساز نه نڅا پیل کړې وه بلې کړې وې نن اوردونه گړخیدلي چې لمبې یې له تېرو اتو کلونو راهیسې په غرغړو دي . هو سکروټې د رفیع صاحب لومړنی چاپي اثر او شعري مجموعه ده چې د لومړي ځل له پاره یې د مطبوعاتو پر آسمان د هو شدار او د محظرت ننگ په توگه هغه وخت د تېرو ځان بایلو رژیمونو د بې بصیرتو او بې غورۍ په تیاره کښې دروسي کمونیزم استعماري فعالیت د «خلق» په نامه پیل شو ، وځلولې او بیایې له پنځوس ټوکو زیات ځانگړي آثار او په سوونو مقالې ولیکلې او خپرې کړې .

او بیا چې هیواد د کمونیزم برېڅو او وحشي روسانو وړان کړ ، وپې سوځاوه او ښکلې شنې درې یې ټانکونو غوږل او بمونو وسوځولې «سکروټې» بیا ژبېنږانده شوې ، د مقاومت اوردونه شول او ورسره وپرونه هم .

هو! حساس شاعر نه يوازې د ټولنې عيني او ذهني زېږنده
شرایطو او چاپېریال نه الهام اخلي او انځوروي یې بلکه وړاندې
او وروسته هم ژور نظر کوي «تېریادونه» هېرېدو ته
نه پرېږدي او دراتلونکي اټکل کوي او تاپیا... ..

رفیع صاحب دخپلې اوږدې محلاندي ادبي او مطبوعاتي سابقې
په لړ کښې د فونکلور، ادب، تاریخ شپېږنې، کتاب بنودنې او د
ادب پر تحقیقي او تخلیقي وړبل ډېر په زړه پورې، بشکلي او رنگارنگې
مکالان ټولمېلې دي چې د هېواد ادبي، تاریخي، او تحقیقي خپرونې،
جواړید، وړچاپېنې، مجلې کالغې پرې ډکې دي او کوله.

خو د ښاغلي رفیع په جهادي لیکنو، شپېږنې، ټولق او اشعارو
کښې چې کوم سوز، کوم خوند او کوم کیف پروت دی هغه د جهاد
د فرهنگي پراخه جبهې پوځ سنگر گټلې شي او پیاوړې مورچلې - او
له دغه جبهې او دغه سنگر څخه د دین او وطن د ښماتن ډېر کاري
گوزارونه خوړلي او لا خوړي به یې.

«اودونه او ویرونه» د محترم رفیع د جهادي اشعارو نښه
لکېدې ده چې «تصویر»، «انجام»، «زندګان»، «دوینو بهیر»
«د شمال له خوا شمال دی» له ښایسته او زړه وړونکو مکالانو
نه جوړې شوې ده. دغه گڼلې د شعر د هرې څانگې لکه آزاد شعر

نظم ، غزل ، قطعو او قصیدو له رنگینو گلانو ترکیب موندلی
دی ، او بیا ددې کپله یه هر یو چکل : « تصویر » ، « انجام » ،

« زندان » ، « د وینو بهیر » ، « دشمال له خوا شمال دی » ، بېل-بېل
په ځانگړې توگه د چاپ یوه بنایسته او موزون لاس ته لوېدلې
چې دغه شمېر رفیع صاحب په یوه وار شپږ اړخبنستن او معیاری
آثار د جهاد مطبوعاتې څو لکه ته ورغورځولې دي .

محترم رفیع صاحب چې پر « اورونه او وپرونه » کومه عالمانه او
دیوه ځانگړې آهنگ لرونکي نثر مقدمه لیکلې ده ، سر بهر پر دې
چې دیوه نوي ادبي او خونوړ نثري سبک لار یې پرانستلې ده ، یو
مستند او ځانگړې تاریخ هم لیکلی شي . او زما پیشنهاد دادی چې ددغه
خوابه ادبي نثر مقدمه نوره هم وغځوي ، او د اورونو ، وپرونو ،
وینو او وېرې دغه رښتیني داستان نور هم رپسې اوږد کا او ځانگړې تاریخ .
« اورونه او وپرونه » ، « تصویر » ، « انجام » ، « د وینو بهیر »
، « زندان » او « دشمال له خوا شمال دی » آثار وکېنې د رفیع صاحب
مذهبي ټینگه عقیده ، وطن دوستي ، بې آلايشه دروند شخصیت ،
ادبي قدرت او درېه سوز او درد خپله ځان څرگندوي ، داسې چې
بیا دچا د تهمت ، حسد ، ناوړه او ناروا تبلیغاتو په پرده کېنې نشي
پټېدلی .

لوی شینتن تعالی دې ده ته نود هم توفیق ، صحت او اوږد
عمر و په برخه کاپې دخپل مؤمن ، مجاهد او ننگیال اولس د جهاد
حماسې او کارنامې وکابري او انځور او دخپلو ادبي او فرهنگي انجمنه
خدمتونو لپړی نور هم ونغځوي .

وَمِنْ آيَاتِهِ التَّوْفِيقَ
ننگیال

د ښاغلي عبدالباري جهاني وينا:

منظوم ليك

ماد پښتو د خوب ترې شاعر گران وروډ «جهاني» پر نوم
امريکې ته «اودونه او وپرونه» ورلېږي وو او د خط د نه والېرلو
کيله هم ورسره . او دوی هم مهرباني کړې وه زما ليک ته يې جواب
او زما گيلې ته يې منظوم غبرگون رالېږي ؤ . دا غبرگون د «اودونه او
وپرونه» پر باب ؤ نو ځکه يې دلته سره لولو :

* * *

زړه ته راتېره کيله منه آشنا

ستاله خوبو- خوبو کيلو وگرځم

ستاله سپېڅلو اسويلو قربان

ستاله ويرجنو ترانو وگرځم

ستاد اودونو او وپرونو پېر

زه سوځولی ، ژپولی يممه

ستاد تودو ويرجنو چيغو آواز

له درانه خوبه پاڅولی يممه

ته باوري يې چې داسرې وينې به
نن که سباوي چېرته سرنلې راوړي
د آزادي د ناوې لاس به سره کا
دمستی بزم به په سرنلې راوړي

ما د هلند سو د حال په ژبه
کيسې دفتې د جشغو نو کسې
مايې ليدلي دي ياغي خوبونه
ما سلسلې د تعبېرو نو کسې

ته وايې مه غواړئ له مانه مستي
ژوندي جهان دی تو پانو عچلی
ستا شخه هېر دی د پاي زېب شرنګهار
وحشي لبتکرو دې کورګی وهلی

مالا پنخوا د اخزاني قافلې
د خپل ژوندون پر منزل ولاړې
هېر مې کړه ټوله د حواني يادونه
هیلې مې هم ټولې نابینادې شولې

۶۳

زه یونا کامه نابله سفر
د پردو غږې ته راوړې یمه
دلته پوښته د دردونو نسته
زه بی دردیو گونگی کړې یمه

زما د احساس په تال کې وړکې نغی
د دې محفل د اورېدلو ننه دي
زما د گونگی ژبې خاموشې چپغې
دلته د چا د پوهېدلو ننه دي

دلته یوې رښتینې کړیکې سره
د ترو پروو جملان و خو غږې
چا به لا سترگې رپولې نه وي
دلته زرگونې اوبنکې و بهرې

زه یو پردیس یونا امیده شاعر
زما اسویلي د اورېدلو ننه دي
زه د نصیب ښکاري ویشلی مرغه
نورمې وزرد الوتلو ننه دی

۴۴

ز ماد خیال تو دنیا و نر پد ه
نر جهانی نری جهان پاته دی
ز ماد آرزو پسری ورثه دی
نری نسیم نری باعنوان پاتر دی

ز پره ته راتره چکیله منه آشنا!
ستاله خون و - خون و گلیو و گم!
ستاله سپیخلو اسویلیو قربان
ستاله ویز جنو ترانو و گم رحم!

عبدالباری جهانی

واشتگرتی

۱۹۸۵/۳/۴

د بناغلی شیخ نورعلی نور وینا؛

برېښنې

زما فکران دوست شیخ نورعلی نور چې د پښتو حساس او دردمن شاعر او زموږ له خوا خوږ و انصار و شخړه دی، تل د افغانستان پر ویر او بڼکې توپوي او له موږ سره عمر ازي کوي. لاندینی آزاد نظم ده د «اوروند او ویرونه» په ارتباط ویلی او را لېږلی، که څه هم زه یې له شاعرانه مبالغو او اغراق سره موافق نښم خو دده د مینې او اخلاص له امله یې دلته راوړم!

***

د پښتو ځلنده نوردی

سمندر دی

داد علم

خزانده

فرزانده

یو کلتور دی

مناره ده د ادب

د ظلمت تورو تيارو لره

رڼاده

يو بريښنا ده

هغه خړپښه، هغه «برېښ» دی

چې وحشت هم

تړې وحشت خوړي

* * *

د ادب د آسمان ستوری

رهنما

د گمراهانو

لارښود

د عالماتو

دده ژوند يو فلسفه ده

يو څېړنيزو لټون دی

تجربو ده

انقلاب دی

زلزله ده

د وحدت يوه نعره ده

یو استاد دی

یو پوهاند دی

یو جهان دی

یوه پانډت تاریخ ده

* * *

یو درد مند غونډې انسان دی

یو بلبل دی

د خزان وهلي

گلستان بلبل

کوي فرياد

خو د هغو کلونو

چې:

بي موسمه دي خزان وهلي

هغه کلونو

چې بي تود باد هم ليدلی نه و

نن پرې اورونه

له آسمانه اوري

هغه غوټی

چې د سبا نسيم
هر لاینکل کره نه وي
نن دو حنت

پنجو کينې دل شوې

پاڼې - پاڼې شوې

ذره - ذره شوې

* * *

دا د افسوس

نغمه چې اورمه زه

د سوز او درده پکه

دغه د چا دنړۍ دکومي آواز

چې مې تر غوږ راځي

د چا آواز دی دا

شرنگه سان دی دا

که سمندر

په غورځنگونو باندې سردی

که آسمان جوش کينې راغلی دی غره بيزي

دا څه آورمه؟

داخه دي ؟

راته بنكاري ترانه ده

چې غن پري

د تورخم ته پورې غاړه

د افغانستان

د دنگو غرونو پر سر

خو:

دا ترانه د چاده

داسې له سوز نه ډكه

په آورېدو يې

چې كائينات

داسې جوتې وخواه

هن:

دا خود "برېښ" نغمه ده

چې پرې د غره څوکه كښې

خو مجاهد

خپل خون من زه ته

د لاسه وركوي

۲۰

پوې شومه

داد سوزه ډکه

د « رفیع » نغمه ده !

شیخ نور علی نور

بهادر خان - پېښور

۸۴/۵/۱۸

خپلې خبرې:

د اوس او ویر داستان

ورځې او شپې د زمان تسپې دي ، له همدې ورځونه هفتې او میاشتي جوړېږي او کلونه او پېړۍ ، صوبې د همدې شپو او ورځو په وسیله د زمان بدلون شمېرو او د تاریخ یون .

د ۱۳۵۷ کال د غوايي اوومه نېټه هم د زمان د ناپایاوه سمندر په غېږ کېږي یوه ورځ وه او یوه د شپې او مهرونه . د دې ورځې لمر د سر وهلو په وخت سره بڼه درلوده او خونړۍ ، چې د افغان په هسک کېږي یې د یوې « سرې ورځې » ښکارندويي کوله او زموږ په « نېټرلیک » کېږي یې د یوې تورې ورځې څرگندويي .

لمر هسک راغلی و څو نېټې هسک ، د سهار کارونه نوي پیل شوي وو او دفترونه نوي پرانستلي . د کابل ښار په څو عسکري قشرونو کې د ماشینګونو ډزو او بیا د ټانکونو غورمار د عسکري آرامې فضاء سکوت مات کړ او د دې منظم نظام نظم یې ګډوډ . . . . .

د هیواد پالو افسرانو تر سینو ګولم ووتلې او د څرخي پله د زغورو قواو له اوسپنیزې کلانه د ټانکونو بهیر را روان شو ، د بالا حصار

داستانې حصار ته اورد ورته کړ شو او د «ملي دفاع» د وزارت
نږه د «۸۱۵» نومره ټانک ټکولۍ سورۍ کړ . . .

راډيو افغانستان غومځي خپرونه نوې پيل کړې وه ، دوې ،
درې سندرې يې نوې خلاصې کړې وې چې ټاکنونه پرې
ورننوتل او د «غز بند» امر يې ورکړ ، د خوښۍ نغمې غلې شوې
اود راډيو په څپو يو ويزمن سکوت خور .

ارڼ تر اور لاندې وينول شو ، معزور « داؤد خان » د
خپلو بې کفایته ملگرو په حلقه کې بې تدبيره شو . هرې خواته
يې هڅې وکړې خو هڅوک يې د « زارستان » پر وخت په کار نه شول .
او ميخ د اميد لورۍ يې ونه موند ، هڅې يې بې کچې شوې او تکلونه
يې بې نتيجه .

زه له تېر ماښام راسې خواشینی ؤم ، ځکه په همدې شپه د
هېواد يو مشهور ليکوال مړ ؤ او يو پياوړی اديب ؛ د هېواد نامتو
قلمي څېره محمد ارسلان « سلېمي » بنيم ؛ زه پر هاغه سهار د دې ليکوال
په جنازه تللی ؤم ، د ماسپين دوې دوې نيمې ډېجې وې چې بېرته
بشار ته راغبرکې شوم ، « ميرويس ميدان » ته چې راوړسېدم د وضعې
اکر بکر بدل بڼکار بدل ، ټکسي واناڼو په تېرو خبرې کولې خو
يوه ټکسي وان را واخيستم ، د پرلي تخنيک په مخه کې ټاکنونه ولاړ

وو، نه دېر وښی شوی ؤم ، په بېره مې ؤان کور ته لاوسا،
 کور ته چې ولاړم د وړو مور په وار خطايي راته وويل :
 « کور تا شوې ؟ » ما په ډاډمنه لهجه وده وويل : « چا کړې ؟
 څوک کور تا کولی شي ؟ » هغې وويل : « وايي خلقيانو کور تا کړې !
 دا دي راپړيو خبرې نه کوي ! . . . » او راپړيو مې يې مخې ته
 کښوده : د راپړيو پيچونه مې تاو را تاو کړل هغه نه غږ بده ،
 دورچې درې بجې به شوې وې ، زمونږ کور د « باغ بالا » د لوږغره
 په لمنه کښې ؤ ، پر تخت بام کښناستم ، ډوډۍ يې راوړه ، اشتها
 مې سوځېدلې وه ، وار خطا شوی ؤم ، څږمې وډ خوږلاي شول ، ده
 هدا سې غلی او رنځپ الوتلی پر څو کړه ناست وم چې دوې جيت الوتکې
 رابنگا شوې ، په کابل بناړيې دوره ووهله او بيا يې د « خواجه راش »
 په هوليې ډگر بمونه واورول او د الوتکو « الوت کړينه » يې ورانه
 کړه ، ما دا هر څه په غږېدلو ستر څکوليدل او د بت غوتلې
 ورته ناست ؤم .

د الوتکو د الوتې چټکې شوې ، ارکې هم بمباري شو ، په قرغه
 او قواي مرکز هر بمباري وشوه او په نور بناړم .

لوړ مان بکړ ؤ ، له کوره راووتم ، « پروان مېنې » تر رابنگانه
 شوم ، هلته مې ديو دوست کور ؤ ، هغه د راپړيو افغانستان ماوړ

ټو، دی هم په کور کېني رنډې الوتلی او زېږېښلی ناست و، د
 پېښو پوښتنه مې ترې وکړه، ویل: «عسکري کودتا شوې، په
 پاو باندي د ولس مجور او د پوځي محاصره شوه او موږ يې ترې راوايستلو!». د
 د ماينام خره راخوږېدونکې وه چې د دوست له کوره
 مې راووتم او د «باغ بالا» په لور پلي را روان شوم، د «بهارستان
 سينما» په مخه کېني چې رتي روان وم، د خلکو
 گڼه گڼه گونډه نه وه، هېڅوک نه ښکارېدل، ټول خلک په کودو
 ننوتلی وو، د سينما په مخه کېني يو خيرت پيرن هلك ولاړ
 و، خړې جامې يې اغوستې او يو خر شادر يې په اوږه و، غږ
 يې راته وکړ: «مه راحه!»، زه ور روان وم، رامنډه يې کړه،
 په وحشت يې غږ راڼه وخرخوله ما هم يې اختياره لاس وروچاوه،
 بېرته يې ژر پرېښودم او ترې روان شوم له روانډو سره پوه شوم
 چې دا «خالقي ځوان» و چې د دوی د ناروا قدرت له پيل سره د وحشت
 د تمرين قومانده وکړه شوې وه.

بېرته چې کور ته راورسېدم په راډيو کېني مستې نغمې پيل
 شوې وې، همدانغمې موږ د ۱۳۵۴ کال د چنگاښ په شپږ ويشتم
 سهار هم اورېدلې وې، خو هغه وخت ډېرې خوندي وې او
 خوږې وې او فن ډېرې دروونکې او ویرمنې.

خو شیبې وروسته راډیو د خونړۍ او وحشیانه کودتا
 بریالیتوب اعلان کړ او د «خلق» هغه رټل شوې کلمه
 یې چې زمونږ په خپرونو او راډیو کې یې حای نه درلود په
 وار- وار لاندې باندې کړه .

د تقوینو ډزې او د الوتکو بمباري هداسې روانه وه ، پر
 آسمان هم له ماښام سره توری وړیځی راخوږې شوې وې او د
 ویرجامې یې اغوستې وې ، لاندې د تقوینو غورمېهار ، په هوا کې
 د الوتکو غورهار او د بمونو کپسهار ؤ او په هسک کې تر تڼده
 بریننا او تنا ، شپه یې ډېره مهلیه او ویروونکې کړې وه ، چاله
 ډېرې خوب ونه کړای شو او په همدې شپه آسمان زمونږ د بدحالی
 او بد بختۍ په پیل وژپل ، ډېر یې وژپل او د باران په جامه
 کې یې له شپږه وتلې او بسکې تویې کړې .

سهار ته د ارښ د لوړې «کښته گڼ برج» د ننگی ساعت غږ
 غلی شوی ؤ ، هغه کلنک چې ساعت په ساعت یې شمېرې زنگونه
 وهل ، له کاره لوېدلې ؤ ، دهکړه عقربونو نور دقیقې او ساعتونه
 نه شمېرل او دوی د تل له پاره د آزاد افغانستان د آزاده وروستی
 شېبې ثبت کړې وې او حای پر حای پرې درېدلې وو ، د غلامانو د
 الوتکې هم ددې برج یوه برخه نړولې وه .

د ارګ د شرقي دروازي د پاسه لوی ، لوړ درې رنگه د آزادي بيرغ چې هر سهار به يې د لمر زرينو وړانګو سلايي کوله ، د وحشت له گوزار سره را نسکور شوی ؤ ، د دروازي د پاسه يې په نيم څوړنه ډول د ویر رپا کوله او دخپلواک افغانستان د استقلال ویر يې تمثيلاوه .

« داؤدخان » چې په افغانستان کې يې د روسانو د رختي کولو لويه گناه په غاړه وه ، ټوله شپه د روس له غلامانو سره جگکېدلی ؤ د « تسليم ، - تسليم ! » چيغونه يې په گوليو ځواب ورکړي ؤ ، په زړه او وگولو يې ويشتلې وې او بيا يې دخپلو کناهنون کفار په خپلو وينو وينځلي او د سهار له رڼا سره يې سينه غلېدل - غلېدل وه او په خپلو وينو کې لژند پروت .

دا په افغانستان کې د اور او وينو د داستان پيل ؤ ، ورپسې د لویو وپرونو او ملي بد بختيو لوی بهير .

خلقيانو دې غلامانو او ځيره خورونو ته روسانو د وحشت قوماندو ورکړه او دوی هم نوي - نوي وحشت ته لاس و غزاوه . د کورنو لستول او لوټل ، د عقيدو پلټل ، د ديندارو او هيوادپالو کسانو نيول او وژل ، د عزت د کسانو سپکول او تحقيرول ، د مالونو ، جايدادونو او شتمنيو ضبطول ، د زړو د شتمنيو تازه کول او د نړيو د شتمنيو پيدا کول

چاته په شک او سپکه کتل او دهرې ودانې وړانول یې پیل کړل .
مضور وروځو یې مایې خلقیانو هر یوه یې دا حق درلود چې
هرڅومره کسان یې پوښتنې ووژني او په خلکو چپه میچنې وگرځوي
د وحشت او انسان وژني مسابقه پیل شوه ، هر یوه کمونست به
هڅه کوله چې تر بل زیات ووژني او له دې لارې ګوټدي کړیږد پت تر
لاسه کړي او د چټک پرمختګ سند -

خاین تره کي به په رله یو یې او تلویزیوني ویناؤ کښې ویاړ کاوه :
» چې په ملکي کښې له علاقه دار نه نیولي بیا تر ما او په عسکري
کښې له دڼکی مشر نه نیولي بیا تر ما ټول خلقیان په کار و ګومارل
شوي « او بیا به یې ورته ویل چې : « دانوی موندلی موټر په سل
میله کښې دوه سوه میله وزغلوئ ! لارې درته آزادې دي ! » .

هو ! دوی دناروا قدرت دا موټر په زر هاؤ میله کښې وزغلاوه
او هرڅه یې پرې براب کړل او په خپله یې د اقتدار د موټر پر زې هم
درې - درې .

د خلقیانو په دستور د دهمندکې د زندان او د ټولو ولایاتو
د جیایي بندیانو د زندانونو وروڼه پرانستل شول ، د جانیانو او قاتلانو
دوسیې وسوځولې شوې او بیا یې دوی ټول خوشي کړل او له ځان
سره یې تنظیم .

دخري پله جهنمي زندان چې داؤدخان جوړ کړی و
 دده د کورنۍ په پاتې غړو افتتاح شو او پکښې واپول شول
 او ورپسې يې د «هل من مزید» خوله خلاصه کړه او په لس هاؤ
 زره افغانان يې تر ستوني تېر کړل؛ زندانيانو په جهنمي حالاتو
 کې ژوند کاوه او هره شپه به په لسهاؤ تنه ترې ایستل کېدل؛
 په تودو موټرو کې به «پولیکون» (وژل ځای) ته وپل کېدل
 اولاس تړلي به د ماشينګرو نښه ګرځېدل، په هر ولايت او هره
 اولسوالۍ کې زندانونه ډک شول او پولیکونونه جوړې.

د آزاد او آرام وطن هره خوا وحشت ونيوله او وژلو،
 اور ونيوله او وير، وينو ونيوله او ويرې.

د روسانو د سنجش په خلاف افغانان د خلقتيانو وحشت
 نه يوازې داچې ملي نه کړل بلکه راوینس يې کړل، راولاړې
 کړل، راولې پارول، راغونډې کړل، را لښکري کړل او بيا پر
 له پسې د هېواد په بېلابېلو برخو کې قيامونه پيل شول او پاڅونونه،
 حملې پيل شوې او بریدونه، جهاد پيل شو او د حق او باطل خونړی
 جګړه.

څومره چې وحشت زیات شو، هدمره مقاومت زیات شو
 او څومره چې تېری زیات شو، هدمره مقدسه دفاع پیاوړې

دهواد هر دیوال او کنه و سنهگر شو او د هیواد هر
بچی سپاهی او عسکر .

مغرورو خلقیانو درانه او دایمان پاخه سوکوته
وخوړل ، په سپینه وړج عسکري او ملکي ولاړې دې ورته
وشوې ، دوی په بې رحمۍ وکوټلې خو هغه په بیړه
دېرې شوې او خوږې او په پای کې د قیام سنگرونه
دومره دېر شول چې تر وس تېر شو د هغه گڼون .

روسانو خلقیانو ته بې توله مهلکې وسلې راماتې کړې
خو خلکو په تش لاس ماتې او له خلقیانو نه پاتې کړې ، له دې
بې ایمانو نه یې د ایمان په زور و نیولې او د همدوی په وسلو
یې ورسره جهاد تود کړ .

د افغانستان د ایماندارو او مېړنیو خلکو د قهر د توپان
په شپو کې مغروو خلقیانو رانسکور شول ، تس تس شول او
خبرې دې ته ورسېده چې په خپل منځ کې سره ولوېدل ،
پرچمیان یې سره وشړل ، نابغه استاد (۱) تره کی د خپل وفادار شاگرد
په لاس باد روان او د دوزخ ژورې کندی ته ور روان شو ، خاین امین
د سقوط په پوله ولاړ و ، د اولس د قهر سره اور ته رالویدونکی
چې روسان په وارخطایي سره را میدان ته شول ، دی یې

ژر ددې اور خوراك كې خو خپل ناروا قدرت يې د «لوڅ تېرې»
په وسيله وژغوره او د شلمې پېړۍ شاه شجاع بېرك شايې د
بېكارمې زرك په توگه تخت نشين كړ او رئيس جمهور (؟).
روسانو سل زر كسيز سور او نه ماتېدونكي (؟) پوځ
راووست او بې شمېره وسلې، بمونه او الوتکې . دوى نو د
افغانستان اشغال شوى وگاڼه او د افغانانو قيام او مقاومت
ختم شوى .

پر هيواد باندې يو ځل بيا تر قربان وړاندې چوپتيا خوره شوه
خو ډېر ژر، د روسانو تر راتگې څو هفتې وروسته په كندهار
ښار او هرات ښار كې د «الله اكبر» ملكوتي غږ د اسكوت
مات كړ، خلكو پاڅون وكړ او د ۱۳۵۸ كال د كې په درېيمه نېټه
د «الله اكبر» د باعظمته غږ سره په كابل ښار كې هم
عمومي پاڅون وشو او ملي قيام ۱۳۵۹ كال په پيل كې روسنفكري
قيامونه پيل شول او پوهنتوني، نجونو او زلمو تش لاس سپني
تگولو ته ډال كړې، استعماري ښوونې او روزنې ته يې لته ورکړه
او حتی د وړوگتون ماشومانو هم د روسي شيدو «نه خوږل» اعلان
كړل .

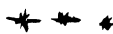
د روسانو ددې دوهمه پړاويز وحشت نتيجه هم معكوسه

وہ او د قیام پہ بل شوی اور « تہل » ، ددې اور لنې ورځ په
ورځ لا لوپړې ، قندېزې او خودپړې او انشاء اللہ هغه ورځ
لرې ته ده چې ددې اور لنې به د نړۍ د لوی شداري او
فرعوي قوت هم لوخړه کړي .

د اور او وینو د اترارژ یدي روانه ده او زمونږ پهرې مادي
او معنوي شتمنۍ یې ونه پرېږدي خو زمونږ د اولس پاکې ، سرې او
تودې وینې گواهي لي : چې دا وینې به رنلې راوړي او د آزادۍ د
ناوې د لاس او پښو نو کړنې به شي .

زمونږ د مېړني ملت ایمان د اډ را کوي چې د بنمن ته به
امان ور نه کړي او د تېکې فرصت ته به یې پرینږدي .

مونږ باوري یو چې زمونږ ناولی او وحشي د بنمن به د پږ ژر
زمونږ له خاورې نه سړي ، سرو هلی ، برو هلی ، شرمېدلی او ساتي
خوږلی .

د اور وینو او ویر د ښوونکي داستان زما د ژوند داستان
هم دی ، زه هم ددې توپان دیو د کوچني خس په توگه لکه چې
تاسو ولوستل له هماغه پیل غږه له خایه خو غږېدلی يم ، بیامی د خوښۍ
او آرامۍ شېبه نه ده لېدې او بیا له دې اور او وینو نه لرې نه يم پاتې

شوی .

ددې وحشي توپان څپو ځکه په کابل کې ساتلسم
چې د خلقيانو او روسانو تر لاس لاندې ؤ او هر آن يې د عقيدو
تلاشي کوله او د کودونو لټول او هر لځه به يې بېول کول،
وژل او د عقدو تشول؛ کله يې دارالجهاد او تودو سنگرونو
نه وردگوته بېولم چې زموږ کلي هم هلته ؤ او د جهاد مرکز،
او هلته به دخليتانو وحشيانه حملې وې، انسان وژنه او د ماشومانو
او ښځو د غزو غارونو او سمخوته تلل او د کودونو وړاندېدل؛
کله به يې د زندان و سپنيزد پنجره ته اچولم چې هلته به
وهل وو، ټکول وو، برق ورکول او راز-راز روحې او جسمي
تکليسونه ليدل؛ او کله به يې د مهاجرت په کاروان کې روان
کړم چې کله يې وې، ماشومان او ښځې، سر و هلي بروهلي، در
په در، بې سر سپوري او بې خيمې، د صوبه سرحد په گڼو
او د بلوچستان په دښتو کېتي -

زه په دې څخه باندې شپږو کلونو کې په دې روان
بهير کې چې که هر څو سرگردان او پريشان شوم خو پښمان او
ستومان نه شوم؛ که په کلي کې نوم يا په بند کې، زندان کې
نوم يا په مهاجرت کې، د قلم د سنگر نه په څنگ نه شوم، هر شمه

به مې له ځان سره محاسبه کوله چې: « تانن د نورو کارونو ترڅنګ د جهاد په لاره کېنې کوم څه؟ »
په غونډو-منلو، په شبنامو، مقالو او خاطر و سر بېره چې په دې دوران کېنې مې لیکلې، شعر هم زما د دې دورې یو دایمي ملګری ؤ، هر وخت به مې دې مارغه د فکر په سر سپوری کاوه او د دې حالاتو په ارتباط به یې یو څه رامینځ ته کول چې کله به داسې هم وشول چې هیڅ د لیکلو وخت به مې ورته ونه موند او بېرته به په ذهن کېنې وچ شول، کله به مې ولیکل د ستلو ځای به یې نه ؤ چې بیا به مې د خلقي لوټمارانو له وېرې کله د کورنۍ په چمت کېنې ځای په ځای کول او کله به مې په ځکه کېنې ځین کول چې په دې سلسله کېنې هم یوه برخه رانه ضایع شول.

یو وخت مې چرت وواژه چې نوی لیک دود (رسم الخط) اختراع کړم، خپل شعرونه او خاطرات مې پرې ولیکم او که په نلارنه کېنې ولوستل ودر وایم به چې: « دا ماله یوه زاړه قلمي کتاب نه راقل کړې چې خط یې لا تر اوسه نه دی پېژندل شوی او په دې امید مې داقل ساتلی چې که یو وخت ولوستل شي. » دا کار مې هم وکړ، مینې خط ته ورته لږ څه پرمختللي توري مې جوړ کول، لیک دود مې

"فونيمیک" بڼه درلوده يعنی حرکتو او واولونو ته چې هم
 قوري جوړ کړل چې د تورو شمېره يې تر پنځوسو اوږده؛
 د ليک دود کلي چې بېله وليکله او يادداشتونه چې بيا بيل وليکل؛
 يوڅه شعرونه او يادداشتونه چې پرې خوندي کړل خو د
 "کلي" ساتل يې خطرناک وو نو د ليک دود چې هم دود نه شو (دوي)
 ليک دود کلي او نمونې چې ساتلې چې په خپلو خاطراتو کښې به
 پرې مفضلې خبرې وکړم، (انشاء الله تعالی).

څه شعرونه چې په ډېر کړاو ساتلی وو ډېر ځل
 چې ددې خورو- ورو شعرونو د راغونډولو او چاپولو تکل وکړي
 او هڅه؛ خو تر اوسه يې په چاپولو بريالی نه شوم ځکه زما لاس تش
 و خور د چا جيسونه چې ډک وو هغو ته يې د اوږد بدلونو بې همغږۍ نه
 منله نو دادي تر ننه دا شعرونه چې د جهاد له پاره وو، د مجاهدينو
 له پاره وو او د جهاد د سنگر له پاره؛ هدا سي فاجاپ پاتې شول
 او نن يې هم په تش لاس او د مطبعې د مساعدت په ډاډ چاپ ته سپارم
 او ستاسو لاسونو تر يې در رسم .

دا شعرونه له ډېرو توغونو وتلي، ډېرې سختې يې ليدلې
 او ډېرې سختې چې پرې ليدلې؛ ډېر ضايعات يې ورکړي او ډېرې
 پارچې يې له منځه تللي خو دا څه چې پاتې دي دا د جهاد د سرمايي

او پانګې په توګه دلته خوندي کوم ، کيدای شي ګونډې ددې
 شعرونو په وسيله زمون او ستاسې په دې ګډو درد او غم کېښي
 له تاسو درنو لوستونکو سره شريک شم او دې درانه پېښې ته
 د زغم او د حق د بري په ډاډه لا ښه اوبه ودرکړو .

زه باوري يم چې زما دا شعرونه نه ادبي کيټ لري ، نه يې
 ددې توان موندلی چې د افغانستان د بې ساري تراژيدۍ يوه کوچنۍ
 برخه انځور کړي خو په دې ډاډي وړاندې کوم چې دا زما د احساس
 او ضمير غزدي او د افغانستان د ملت په دې سختو شيبو کېښي زما
 د درد او دوک يو کوچنی تصوير ، نوځکه د ناموزونو او نامرېولو
 جملو تر شکر د بناغلي ايوب صابر خيره يو - يو الهامي بيت هم
 پکښې شته ، داسې بيتونه چې بې اختياره مې خولې ته راغلي او
 په بیره مې کاخه ته سپارل دي ، په دې الهامي بيتونو کېښي يې ځنې
 راته ياد دي لکه :

زما قاتله ما چې نن د بل په لاسو وژنې
 ښکاري ستالاس يې هم تړلی د مباره پاره

يا :

د وينې تېلو د همت ډېره مې بله ساتي
 له هرې خوا د توپانونو سلسلې دي راځي

یا :

اوبنکرا ژاړی چې له سترگو راجلا شوی؟

زما کال د بیلتون وشولا خندا پېرم!

او داسې یو- یو نیم بل بیت هم .

داو د ملت له تریخ داستان سره مل زما او زما د شعر

تریخ داستان هم ! که اوس هم زما شعرونه زما د زړه غږ تاسو

ته ورسولای شي او ستاسو د زړه له غږ سره ملتیا ومومي ما د

خپل ټول زجر اجر موندلی دی .

په مینه

حبیب الله رفیع

کوڅ تا کال ، پېښور

۳۳۶۴/۴/۱۸

لویه خدایه!

ډکې خوږې راوتلی یم له کوره
امیدونه ې راوړې د تا کور ته
د افغان پر کور د ظلم اور بیلېرې
ابراهیم غونډې لوېدلې دي سره اور ته
افغانان خوستا مخلصه بندگان دي
ستا په ډاډې ملاتړې، دوخت زور ته
په خپل فضل، په خپل رحم بری ورکړې
چې شي درس د تاریخ پاتې هر سر زور ته
لویه خدایه! لویه هیله ې سپوره کړې
چې موسر وې په سیالانو کې تل پور ته

۱۳۵۹/۸/۱۵

بیت الله شریف . مقام ابراهیم علیهم السلام

د لمر خیره

نور د شپې عمر و پای ته رسېدلی
د تیارې په زړه خنجر درنا خښ و
هغه لمر په راختر و په جهان کېنې
چې د ټول کون و مکان د مولا خوښ و

د باطل د ژوند دانه په ختمېدو ووه
د حق نور په ځلېدو و هره خوا کېنې
د ظلمونو د ظلمت په خاتمه کېنې
و- نیا و د نظام زېږی په دنیا کېنې

جهالت په مجهول لوري و په تېنښته
علم خُلمده رڼا را خوروله
د تقدیر فیصله شوي وه محکمه
دانسان د ژوند صحنه يې روڼوله

چې انسان، انسانیت پرې سلامت شي
د سلام او د اسلام د دین آغاز و
چې شکونه او وهمونه ټول مغلوب کړي
په نړۍ کې د یو پوخ یقین اعزاز و

چې وروړی، برابري انسان ته ورکړي
دیوه داسې پاک آیین مقدمه وه
د ایمان داسې وسله په راوتووه
چې په ټولو قوتو يې غلبه وه

محمد رسول الله، حُکمه پیدا شو
چې اوبزه ورکړی دې نوي قیادت ته

۵۰

دی بشیر شو، دی نذیر شو قول بشرته
د بشر مخیری و کړه هدایت ته

درودونه دی پرده دده پر آل وی
سلامونه استوم دده امت ته
ژوندیې موزنه عقیده او هم جهاد کړ
مسلمان ځکه خوبیری شهادت ته

۱۳۶۲/۹/۲۶

پښتور، کابیان

ژړا

فلکه ستاله لاسه ده وژېل، ما وژېل
هغه او دغه، خپل، پردی، دوست او اشنا وژېل
د غم لپاره یې یو ځای هم سره پرېښودو
هر چا جلا، جلا، جلا، جلا، جلا وژېل

۱۳۶۲

جوزا

۵۱
د حق کور

«حق»

یونوم دی ،

یومفهوم دی ،

یوه وړوکی کلمه ده ؛

خویولوی غوندې قوت دی !

پکښې پروت یولوی جهان دی !

حق وړلوی دی ،

وړ عظیم دی !

حق وړ لوړ دی !

له مادې اومادیت نه !

ددنیا له کثافت نه !

* * *

«حق»

یونوردی ،

یوه زناده ،

یوه وړانگه ده ،

یو لمر دی ،

داد خپه تور جهان پرې منور دی ،

حق ته گوتې نیول کیږي ؛

خودا لمر پرې نه پټیږي !

اودا نور کله نور پږي !

* * *

«حق»

یو جسم دی ،

یو ځان دی ،

د معنی یو لوی بدن دی ؛

خو باطل یې لوی د بنمن دی ؛

باطل تل په تیاري دی ؛

ورته جوړې کړي لښکري ،

ورته بل کاندې اوروڼه ،

ورته کښېنوي داروڼه ،

پرې کوي د ملشینگنو، د بهونو، د توپونو، گوزاروڼه ؛

خو حق تش لاس وروان وي ؛

هسکه غاږه

بې له ډاره ؛

نه له داره لري وېره،

نه له اوږه پناه كېږي

اونه هيڅ وخت مغلوبېږي !

* * *

«حق»

موجود دی؛

يو وجود دی،

له ازله تر ابده،

قل ژوندی دی، تل ژوندی دی!

دار ته خېږي،

خود استونی؛

رسی نه شي بندولی،

اورېپې نشي سوځولی؛

د بعمونو، د توپونو گوزارونه دي پرې كېږي،

خو حق كله شي وژلی!

* * *

«حق»

د «حې» او «قاف» تړون دی،

یوه وړو کې کلمه ده ؛
خود ژوند یو لوی مضمون دی !
په دې لار کې قربان شوي ،
ډېر ځوانان او ډېر مېړونه ،
ډېر له غزمه ډک سروته ،
خوتلیت شوي کله نه دي
د باطل ناولو پښو ته !
دوی پاللی انسانیت دی ،
دوی ساتلی د حق نوم دی !

* * *

« حق »

یو غځن دی
یو تکبیر دی !
را ولاړ له ملکوت نه !
عرش الله یې لپ زوی ،
کائنات یې خوځوی !
غلی شوی کله نه دی !
لا لوېږېږي - لا لوېږېږي

لکه تندر له آسمانه

د باطل په سر والو پري

* * *

«حق»

يو توغ دی!

يو بيرغ دی!

چې رپينې په جهان کې!

له رپا سره يې رېږدي:

د باطل ټول قوتونه!

ما توي يې په مېرانه

په قوي وسلو پسوللي -

ټول پوځونه!

* * *

«حق»

يو ژوند دی،

يو حیات دی!

ازلي دی،

ابدي دی؛

تل ژوندی دی ،

لا فانی دی

مدام حی دی ، لایموت دی ،

« چې حق راشي باطل تسبتي »

داد حق د ژوند ثبوت دی !

* * *

« حق »

یوه لاره ده ،

یو واټ دی !

د بنکلا په لورې درومي ،

د خُلا په لورې درومي ،

د جنت په لورې درومي ،

د فردوس په زړه کېنې تېر دی

د انسان عالی انجام دی ،

سړیا توب پرې مکمل دی

د ایو پول دی ، د ایو پیل دی ،

د صراط په تری لاره ، د وصال په لورې یون دی !

* * *

«حق»

یوعزم،

یوثبات دی!

زه ددی سنگر سپاهی یم!

په همدی لاره راهی یم!

دتوپونو، دتپانکونوپه صفونو ورگه پیم!

په تش لاس ورسره جنگ کرم!

دباطل له زور او شوره:

نه په شاخم، نه وپر پیم!

باوری یم، باوری یم!

زه بر پیم، زه بر پیم!

زه ددی سنگر سپاهی یم!

زه دحق په دپه دپه جنگ پیم!

که شهید شم، که غازی شم!

په ددی هره یوه لاره:

زه دحق کورته رس پیم!

۱۳۶۳/۶/۶۵

کوټه، فقیر محمد روډ، د پروفیسور سیال کاکړ کور.

د اختر وړخ

زما امانه! په ماگراڼه! نن بياهم اختر دی
 وړخ داخترده، ستاختردی، زماهم اختر دی
 څنگه اختر! دغم اختر! او د دردونو اختر!
 د فریادونو، د آهونو، د ویرونو اختر!

* * *

ته له مالريې يې اوزه يمه له تانه لري
 نه آروم ستا وړې - وړې، خوږې - خوږې خبرې
 ستاله مستې، ستاله خوږې، ستاله خندا هروم
 ستاله نازونو، له رازونو مشغولا محروم يم
 د تادمخ له هکله چې اخېستلای شم
 د تاله بنکلي تنه لېچه څرخولای شم
 د تاد سترگو په نور سترگې مې غوږې کله
 د تادمخ شمع مې چې ته بلېږي کله

زما امانه! په ماگراڼه! نن بياهم اختر دی

وړخ داخترده، ستاختردی، زماهم اختر دی

* * *

ته خو ماشوم يې ته به خوښ وي او خندان به اوسي!
 له «ثريا» ، له «آريانا» سره روان به اوسي!
 ته به لويديځ ياد مور او لويديا په غږن کښي
 ياد توږي ، ياد ادکي او کاکا په غږن کښي
 ته په وره ژبه دي ټولو ته « ابه » به وايي!
 خبره ترې غواړي هر يوه و ته « آه - آه » به وايي!
 بنايي چې زه به دي له ذهن نه وتلي وم اوس
 د تاله ميني به دي شپو ورځو ايستلي وم اوس
 زما امانه! په ماگرانه! نن بيا هم اختري
 وړخ داخترده ، ستا اختري زما هم اختري

* * *

نه اته! زه پوه يم ، ته ناپوه يې خو يې ميني نه يې
 حکم چې زړه يې يې جدا زما له وينې نه يې
 ستا لور شعور دي کوچني زړه دي له الفتره دکي
 کينه هېڅ نه پېژني ټول له محبت ه دک دي
 ژبه دي نه گرجي خوسترگي دي حالونه وايي
 ستا د خوږې او پاکې ميني دک رازونه وايي

زه بهيره شپه چې نه ؤم ته به شوي رنځور راپسي
 پوه يم چې اوس به هم کړپړې ته ضرور راپسي
 زما امانه ! په ما گرانه ! نن بيا هم اختري
 وړخ داخترده ، ستا اختري ، زما هم اختري

* * *

ته خوما شوم يې نه يې پوه چې دا بسلتون ولي دی
 داستا ، زما ، د ټول ملت د مرگ ژوندون ولي دی
 دا په زرگونو ډک کورونه اوس سپره ولي دي؟
 دا د وطن ميري خلك خواره واره ولي دي
 دا په زرگونو کورني بې مشره شوي ولي؟
 دا په زرگونو کورني بې کشره شوي ولي؟
 دا د ورو بچو پلرونه وژل شوي ولي؟
 دا په لكونو افغانان دي شړل شوي ولي؟
 زما امانه ! په ما گرانه ! نن بيا هم اختري
 وړخ داخترده ، ستا اختري ، زما هم اختري

* * *

ته نه يې پوه چې ډېر بچيان يتيمان شوي په څه؟
 او ډېر ودان - ودان کوروندي ودان شوي په څه؟

د کورنیو تودی غږې سړې شوي په خه؟
د ډېرو مېنود نغري ايرې مړې شوي په خه؟
ډېر ماشومان بابا! بابا! وايي خوپلارې نشته
گرځي ژوندي خو د ژوندون کولو لارې نشته
له ډېرو مېنود بمونو دورې پورته شولې
ډېرې بشرې وې چې د کور په حای غ کورته شولې
زما مانه! په ماگرانه! نن بيا هم اختر دی
ورځ د اختر ده ستا اختر دی، زما هم اختر کی

* * *

دا ټول پردې چې په وطن کې سور وخت راغی
تاریخ تر یاد نه دی یو داسې بربریت راغی
د روس مرئيو په وطن کې کودتا جوړه کړه
زمونږ پر مادي او معنوي شتو یې تالا جوړه کړه
د خپل بادار تودې وسلې یې رامیدان ته کړلې
پرې شرمې یې مخاغل اتل افغان ته کړلې
څوک یې په توپو، مشینګونو او بمونو مړه کړل
نور یې په راز، رازو وختونو، غذا بونو مړه کړل

زما امانه! په ما گرانه نن بيا هم اختر دی
ورځ د اختر ده، ستا اختر دی، زما اختر دی

* * *

مېنې سپرې ، کورونه روان ، خونې وچا پرې شولې
لښتې د وينو شول روان ودانې شاري شولې
په نوم د خلکو يې په خلکو دېر ظلمونه وکسرل
تاريخ شرميز يې پرې ، چي دوی کوم-کوم کارونه وکړل
د روس په لمسه قتل عام د افغانانو کوی
د خوار په نوم باندي ناستنې په خوارانو کوي
په لکو شخړي يې کړې کوندي ميندي بورې کړې
ددې وطن د زلمو ونې يې سر بوري کړې
زما امانه! په ما گرانه نن بيا هم اختر دی
ورځ د اختر ده، ستا اختر دی، زما اختر دی

* * *

خو بيا هم زېرمې در کوم چې داليوان به نه وي
داد افغان ملت د خاورې د بنمنان به نه وي
ژر به ورکيږي ، د پردو حلقه ټکوش غلامان
داد روسانو درو بيلو نو او کو پيک! نو گران

زېرى بچيه چې افغان ملت قيام كړى دى
 د دوى پرضدي برياى جدى اقدام كړى دى
 دوى به وركيږي، دا وطن به ازادېږي زمونږ
 دا خوراو وور ملت به بهرته راټولېږي زمونږ
 زما امانه! په ماگرانه! نن بيا هم اختردى
 وړخ دا اخترده، ستا اختردى، زما هم اختردى

* * *

بېرته به يوځاى شي پلرونه د بچوڼو سره
 توده به مېنه كړي زامنواوله لوڼو سره
 بېرته به يوله بېل بېل شوي ژر وصال ترسي
 داوبو تږي به ضرور آب زلال ته رسي
 څوك چې ژوندي دى بېرته ژوند په كورونو كوي
 څوك چې شهيد شول خورشالي په جنتونو كوي
 كه ژوند وو زه اوته به هم بيا يوځاى كېږو زويه!
 لكه پخوا به يوله بل سره لوبېږو زويه!
 زما امانه! په ماگرانه! بيا به هم اختروي
 بيا به اختر، زما به هم د تا به هم اختروي

٦٤

شنگه اختر، د خوشاله اود خوندي و نواختر
داسې اختر چې وي به داد اختر و نواختر

داختر وړخ اشوال ١٣٩٩

١٣٥٨/٦/١

پېښور، کبابيان

زما جرم

زما جرم له وطن سره ده مينه
په دې مينه کې که سرخې اوس دې خيڼه
چې وطن خي زما سر دې ترې تر سر خي
تر وطنه به بل څه قدر لـرینه

١٣٥٧/١١/٢٧

کابل

غزل

زه بی شمېرم درته خومره چې کوم - کوم دي ؟
د دنیا غمونه ټول زما په نوم د کي !
د آسمان په کنارو کښې شومه ستړی
د بخت ستوري راته نه ښکاري معلوم دي
زه یې خوشي دې خوښی تر تیم راوستی
چې خوښی کوي هغه کسان معلوم دي
شومه دم له اند پښتونه را بیدار شم
انځ مې نه لکي ، بستر او کټ مې شوم دي !
ها سمسور - سمسور بڼونه چې اوس نشته
سوځولي د شمال باد سمرم د کي
چې د تم ټکی ایزدي د بشر ژوند ته
دغه بدې - بدې چارې د ایتوم دي
د تلویپل دې تل ژوندی شوزما وره کښې
پرې وهلی مې د تر مو او ښکو موم دي

منزل

دغه لاره چې ته گوري:

داچي ډکه په اغزوده!

داچي ډکه ده له کاهز!

دغه لاره چې ته گوري:

داچي درومي له پيچومو!

چي تيريزي په پناهنو!

دغه لاره چې ته گوري:

چي غوريزي پري جازونه!

چي اوريزي پري اورونه!

دغه لاره چې ته گوري:

چي فرش شوي په بمونو!

چي وراينيزي په توپونو!

دغه لاره چې ته گوري:

چي په ستغوده ختلي!

چي په خوړورالوېدلي!

دغه لاره چې ته گوري :

چې دشپي په زړه کښي پرومي!

چې تيارې پرې راخوري گه!

دغه لاره چې ته وييني :

چې لړلي ده په وينو!

چې ساتلي ده په وينو!

هو!

دغه لاره همدا لاره :

د گلونو لور ته درومي!

د باغونو لور ته درومي!

دغه لاره همدا لاره :

دلوی واپت په لوري درومي!

ارت میدان لري په مخکې!

دغه لاره همدا لاره :

د آرام غبرې ته رسي!

د مرام غبرې ته رسي!

دغه لاره همدا لاره :

په هوارو تما ميږي!

د گلزار غمږې ته لوبږې!

دغه لاره همدا لاره :

د سپېدو آغاز تر رسي!

سنگلوي يې د لمر وړانگې!

دغه لاره همدا لاره :

سروخروي ته وروتلې!

سر لوبږې لري په پای کې!

سرفنزل د مراسونو

« خپلواکي » لري په پای کې!

١٣٦٣ / ٧ / ٢٢

پېښور، کوز تا کال

افغان

مېړه هغه دی چې نر مري په میدان مري

د وطن په مقدس عهد او پیمان مري

وطن نه پلورمې د بل غلامې نکسري

افغان زېږي، افغان ژوند کوي افغان مري

١٣٥٨ / ٦ / ٢١، کابل

سورخزان

« د فلک له چارو خه وکړم کوکار؟
زمولوي هر گل چې خاندې پر بهار»
چې نسيم وي موسولې په گلبن کښې
په توند باد يې کړې له واره تار په تار
مانه يې کړې پر بن لى سورى سورى کړې
چې وي پر خې تازه کړې په سهار
بنکلى مخ يې بوران وي لا بنکلى کړې
نه وي کړې لا بلبلو پرې چمنار
يو پر يوې د خزان په رحم ورکړې
په سر ورکړې د سيليو توند گوزاس
جر او کړې چې لاسونو د قدرت وي
لاله زار کاندې بدل په خس او خار
د ماشوم غونډې په « هست » و « بود » کړې يې
تارو بود د « هست » نابود کړې په مدار

یوخل نہ دی ، دوه خل نہ دی ، دري خل نہ دی
 خوچي دی دی ددی لويي دي تکرار
 هر وړخ نوي کلان په اوږي سوسې
 په هر وخت کې نوي - نوي کاندې چار
 لاس دې مات شه ای فلکه ستمکاره
 چې څنګه دی پرېښود وکرار
 په سکندر او په چنگيز مودي ملک وران کې
 بيا انگرېزي کې تهریو ته تيار
 اوس دې سره ويا په موزیکه رانازله
 له شماله دی راتګر سر بنامار
 د چنگيز خونريز وولې په وينو
 د خلقيانو بې جبه اقدار
 د زلمو سينې يې سمې کړې توپو ته
 پرې يې جوړ کړ د بمونو درزهار
 د گولو زلمي يې هر خوا اوږولې
 فراوښتي يې پرې توپې کړل انبار
 د پرواره زاړه لژند په خپلو وينو
 دروي مېک الوتکو په بمبار

د وطن په هره برخه هره خوا کېږي
 دی د شوبلو، د تپانکونو غورمبهار
 را نیول دي، حملول دي، قتلول دي
 په سروینو لړل شوی هر دیار
 د حوانانو کوټه کوټې په شپلو کېږي
 په لاشونو یې کار غلن کتار-کتار
 چې تباہ دي ټول ددې خاورې زامن یې
 کلیوال دي، که عسکر، که منـصـبـدار
 سترچو ژاړی! په سروینو اوښکې پرېږدي
 دي د اېښې د ژړا او د خونبار
 وطن لوته-لوته، کلی-کلی وران شو
 اسماني تندس نازل شو په هر ښار
 نورستان تورولو خړو کېږي لښه شو
 د کونړ کورونه شول سړه هوار
 بریکوټ د خاورو کوټه شو په لڅه کې
 روغ دی کله چغه سرای دی که اسمار
 په نینکلام کېږي ننگ لاهم دی ټول شوی
 په شپکله کېږي شپکې سرې دي په انکار

که مومند دي، که کامه، که خوگياڻي دي
که گوشته، که حصارک د ننگرهار
ټول بمون او ټانکونو هوار کړي
چلبدلي پرې توپونه، ماشيند ار
دلغان د دولت شاه سينه غلبل شوه
پاڼي نه شو اليشنگ او اليشنگار
په بنگاؤ او په پنجشير لړې خورې شوې
شول له خاورو سره سم د ژوند آثار
پاڅېدلي د علم په مقابل کېښي
بدختان، که سمنگان دي، که مزار
په بادغيس، په ميمنه کېښي درز هاري
په هرات کېښي دي د وینو شنه زهار
په فراه کېښي فرحت نشته د وگړو
غور له غمه بيا پټ شوی په غبار
په هلند کېښي هيلی خاورو کېښي خاورې
پنجوايي او ارغنداب کېښي دي ناتار
په بولدک بولک - بولک ورېځې رانغلي
بي آرامه دي له دوکې کندهار

په روزگان کې روزگار سخت شولو د خلکو
په تېرین کې تېرې مات شول د غدار
په کلات کې په شینکې کې، په مرغه کې
په سورغز کې بیا اور بل دی د وامدار
په مقر کې مقر ورک شولو د خلکو
قره باغ دی په جنګونو کې ایسار
د اورگون حُمله اورګونی شوه په اور کې
په بترنه، وازه خوادې — تکه سار
غرجستان غرونه په شنو دورو کې پت دې
شهرستان او مالستان دی عزادار
په غزنی او پرمیانو کې اور بل دی
سره ده حُمله دوردګو، د خروار
په لوجر کې، په زرمه کې، په ګردېز کې
په حُخيو، سیدګرم دی — ترسهار
سته ووتنه د سته په کنډو کې
په تېره کې تېرې شنې شول وار په وار
د دین قوی لښکرې کړې نسکورې
د خدایانو توریالیو په ایثار

په کابل کېنې هم اوربل دانتقام دی
 پایمال شوی چنداول او پای منار
 داد اوربلې لښې یې کړې چې بېلې
 راټولې کړې لښه به یې دربار
 د ملي قهر تویان برې توپان کسري
 دا چې دی د بل مزدور زموږ بآدار
 خوځک چې اور بلوي سوځي به پرې خپله
 دا فلک دی، دايې دود دی، دايې کار
 سور خزان د سرو لښو په تېرېدو دی
 رانژدی دی د افغان ملت بهار

۱۳۵۸/۵/۱۴

پېښور، چې بگري

آبادي

«زیا» دې ورم، «ته» دې ورمې، «موز» دې ورمو
 خوژوندی دې وي وطن «او» آزادی
 چې د وینو سیلاب جوړ شي ملک زرغون شي
 تریاران د وروسته راشي «آبادی»

د استقلال لمن

توري د تېري ته چې د دال لمنه ونيوه
 بيا چې د "ميريس" او د "خوشال" لمنه ونيوه
 ما په خپل وطن كېني سوله غوښته، آزادي غوښته
 تاد تجاوز جگك او جدال لمنه ونيوه
 لوی سيلاب د خلكو رانسكور كړلې په خپلې
 حكه دې د لوی صياد د جبال لمنه ونيوه
 زه به د مهدي په پاكي لاره باندې يون كوم
 تا چې د دې عصر د د جبال لمنه ونيوه
 زه د خدای په مرسته، د ايمان په زور جگكېزه
 تاد روس لسټومني ته د سوال لمنه ونيوه
 حكه په تش لاس، زما بری په هر ميدان كې وي
 تا د لينن ماد د ذوالجلال لمنه ونيوه
 "الله اكبر" چې ستا په خوله كېني هورا وچر كړه
 ما په خپل جهاد كې د بلال لمنه ونيوه

ته د مارکس، انگلز او د لینن غږې نه ولوېدې
مادخپل «جلال» د خپل «جمال» لمنه ونيوه
زه د آزادۍ په سپين سحر باندې ايمان لرم
حکمه مې هجران کښې د وصال لمنه ونيوه
نر نه يم که پرې يې زدم دروس وحشي منچکولو ته
په ننگه مې په لاس د استقلال لمنه ونيوه

پښتني بازارنگی ۱۳۶۳

دیر

لاس مې که خلاص دی خو په ذهن مې زنجیر پروډی
چې گران وطن مې د پردو په لاس اسیر پروت دی
څنگه غوښي؟ څنگه خندا؟ څنگه سرور وکړمه؟
چې کور په کور مې د ملت په تور کښې ویر پروډی!
۳۵۷/۱۱/۹۷ کابل

---

* له جلال او جمال نه مراد مولانا جلال الدین بلخي او سيد جمال الدين افغاني

دي اوپه دې سر بېره د افغاني جلال او جمال عامه معنی هم لري .

مېرانه

د وطن په سرله سره تېرېدل

دهواد په مينه وينې تويول

د تاريخ د مېرنيو ننگ ساتل

خپلواکي ته سره ډولم تيارول

سرلوري ده، وياړ دی، فخر دی عزت دی

په تاريخ کښې جاويدانه نوم کتول

* * *

د پرديو په تېرو تورو ورتل

په تانکونو، په توپونو ورتل

د کوليرو په باران ورگډېدل

د بېمونو په اوږونو کې لمبل

دملي تنگ و ناموس په حای کول دي

د وطن په لار سرونه جبارول

* * *

په پرديو پر غلجرو ویرغل

استعمار ته خوله په سوک ورماتول

د تېرونيو په سر توره تيرو

ورتلار بېرته د تېنتې بندول

د هيواد د هيواد دوستو زويو کار دی

د وطن د مور په ننگ را پـاخېدل

* * *

د قوي د بښمن قوت او بې کول

د ايمان په زور قوي وسلې زغمل

په پوښتو د شهيدانو هسکېدل

په سنگر د علما نوبېرېدل

غيرت غواړي، همت غواړي، ايمان غواړي

خپلواکي گڼل، ساتنه او پـالل

۱۳۵۸/۶/۱۱

وردگ، آبدړه

ژوند

د حسين شهادت حزينه زيدا مړگ لای

اسلام ژوند، مومي تر هرې کربلا پس

ژباړه: ۶۹ / ۱۰ / ۶۴

داختر دُعا

بیادی اختر راوان!

هر مسلمان ته به خوښي او هوسونه راوړي!

د خدای په پاک او په سپېڅلي کور کېني

د « بیت الله » په مقدس انگر کېني؛

دی راغونډ شوي په لکرونو مسلمان د جهان ،

د سپین او تور ژړ له توپیره پرته ،

په یوه صف کېني د پاک رب حضور ته سر لگوي ؛

د حج د لویې فریضې ،

د ابراهیم د سنت

د قربانی او د ایثار خاطره بیانویي!

* * *

خود افغان

۸۰

ددې سپېڅلی مسلمان له ځوره
خوښي کلونه کيږي کچه کړې،
اختر رادروي خوښي نه راولي،
سترگې توپيري په باروتو، په رنجو باندې نه با
لاس هم سره کيږي،
په نوکريز ونه، په وينو باندې!
قرباني هم داخلور کاله کيږي،
پر له پسې بي کاندې،

* * *

که ابراهيم د خپل خواږه زوی قرباني کوله
زموږ اولس،
د پلار، دمور، دورور، د زوی قرباني،
کوي په ډېر عالي همت او ايتار،
په ډېر همت له خپله ماله تېر!
له ځانه تېر دی،
که آزادي نه وي له ژونده له جهان تېر دی!

* * *

نولوږه خداياد جهان مالک!

دهست وېرد، کون و مکان مالکه!

ته کړې قبوله!

داد اخلاص، داد ايمان قرباني!

داد سپيڅلي مسلمان قرباني!

د ميرني غيور افغان قرباني!

ملک يې آزاد کړې! د پر دود استعمار له واکه!

د سره بنامار له واکه!

دوی د اسلام په مقدس دين باندې تلک کړی دی!

دوی د افغان د آزادۍ د پاره جنک کړی دی!

او دوی،

دوی د وحشت په هیولا باندې غورځنګ کړی دی!

۱۳۶۱/۶/۲۰

پېښور، کابیان

زندان

وطن لوټه-لوټه، تیره، تیره وران شو

کور په کور د هرا فغان په کور افغان شو

د اعجب غونډې د خلکو حکومت دی!

چې هر چاته وطن هکور شو، یا زندان شو

کابل: ۱۳۶۱/۶/۲۰

سلسلی

ورجی اوشپی ہی د غمونو سلسلی دی راجی
 د زہ انہکرتہ د ویرونو سلسلی دی راجی
 زہ بہ بی کومہ - کومہ ژارم جنازہ بسی کوم
 د خواتیمرگوار مانونو سلسلی دی راجی
 پہ ہر قدم کبھی نوی دام دی، نوی لومہ خورہ
 زما پہ مخ کبھی د دامونو سلسلی دی راجی
 د وینی نیلر د ہمت دیوہ ہی بلہ ساتی
 لہری خواد تو پانونو سلسلی دی راجی
 ای د عمر و نو لامبوزنہ وار خطا دی نکری
 د ژوند دریاب کبھی د موجونو سلسلی دی راجی
 د دنیا بامہ! عظمت تہ دی سجدی لگوی
 د فرعونانو د سرونو سلسلی دی راجی
 نہ سکندره، نہ چنگیز، انگریز اور روسہ پوکی
 ستان مہینت تہ د پو خونو سلسلی دی راجی

د سپېدو توره راته بښي چې سحر نژدې دی
 پر توره شپه د چکرارونو سلسلې دي راځي
 ښکاري چې بيا بهې په لاسو کښې کړې واچوي
 «مرفيعه» بيا دې د شعرونو سلسلې دي راځي

۱۳۶۴/۱/۲۹

د پلار په لار

د وطن لار کښې که مرگ وي که زندان وي
 د وطن رېښتيني زوی و ته آسان وي
 د خپل پلار د نننک عزت په لار به دروي
 له دې لارې به وانه وړي چې افغان وي

۱۳۵۸/۱۲/۵

کابل، د خرخي پله زندان

لوړ سپر

۶۳/۷/۱۵ پېښور

نه غواړمه خدایه شش محل ته خاته نه غواړم
 لوړ سپرې تپیت مه کړې تپیتو- تپیتو دروازو ته

د کمونیزم خبره

نمر سواشواوس حساب د کمونیزم
 نه ابرو شته ده ، نه آب د کمونیزم
 کودتاوي ، قتل عام ترې نه زیـ بزېري
 دېتر وایي انقلاب د کمونیزم
 ژوندی دردوي ، غم وي ، وپروي ، دوک وي ، آه وي
 چې نازل شي پرې عذاب د کمونیزم
 باغیچه یې په سرو وینواو برکیزې
 دک له وینوتل تالاب د کمونیزم
 د منطق او علم نخبه پکې نشته
 سفسطه دی «سوال او جواب» د کمونیزم
 د انسان له قیمتي وینو نه پرته
 باران نه لری صحاب د کمونیزم
 پر عمل کبې سرچپه د تطبیق وړ دی
 تش الفاظ دي سور کتاب د کمونیزم
 د بیزوله زویوڅه سرپیتوب غواړی
 څار ویتوب دی انتخاب د کمونیزم

سور پرچم د خونړي بنکيلاک سمبول دی
 ترې ورپزې سور خواب د کمونیزم
 ای پر سره کتاب کښې ډوبه سردې هسک کړه
 بې تعبير دی رنگين خواب د کمونیزم
 هغوی هم ددې بنامار ترستونې تېر شي
 چې پراييزي چېرته باب د کمونیزم
 خپله هم په خپلو وينو باندې سره شول
 شوك چې کډ شول په سرخاب د کمونیزم
 همري ژوند او هم مردن مردار-مردار وي
 چې ډوب شوي په مرداب د کمونیزم
 چې په سره کښتۍ سواره شي په دې سيند کې
 غرقوي به يې گرداب د کمونیزم
 هغه ملک بيا په سره اور کښې سوځېدلی
 چې پرې شوی فتح الباب د کمونیزم
 هر مزدور بيا د سستی نقش زمين وي
 چې په قارشۍ پرې ارباب د کمونیزم
 په خدمت يې چې حان ستړي اوتن آب کړ
 شوبه غاړه يې تناب د کمونیزم

په نېشه کښې شیشه په . . . . . ولاړه
 چې يې ځنډلي وو شراب د کمونیزم^۲
 په بالښت يې روح له بباد سره روان شو
 چې و پروت پر تخت خواب د کمونیزم^۴
 وفاداروسره هم وفادارنه دی^۵
 د قانون دی او د اداب د کمونیزم
 توپ وي ، تانک وي ، بم وي ، درزوي ، درزوي ، پوزي
 تباه کون دې ټول اسباب د کمونیزم
 بم يې ونه سرچپه کړي ولې پورته
 لغوي دی انقلاب د کمونیزم^۶
 حق په اوتو ، بروتو نشي پته ولې
 که هر څو غاړې کلاب د کمونیزم
 تندې لاندې کړل په چول بيا بان کې
 چې و وسم څوک په سُرَاب د کمونیزم
 حبشی غونډې له لورې هلاکيږي^۷
 چې راغلي پرې سيلاب د کمونیزم
 چين هم پوه شو پس له دې ورتنگولو
 چې بې سُرِه دی رباب د کمونیزم^۸

چرئينگو که هر شو و چر بزي وخت تېردی
 بېرته نه راگر حې آب دکمونينزم
 د اولس د قهر اور ته به ور لـ و بزي
 خوک چې پېنر دي په رکاب دکمونينزم
 دبلاخ يې شرکند شو متول جهان ته
 خيري شوی دی نقاب دکمونينزم
 اوس د خلکو تر دې د وبلاندي لنگور دی
 ختم شوی نور د باب دکمونينزم
 په منطق نه حې، په تېلو حې، په تانک حې
 دی د اکلادی اوس کرياب دکمونينزم
 چې د شپې په منزل حې خراغ راواخله
 حال نه لري شهاب دکمونينزم
 هاگتان چې کمونست ورته جامې وي
 اوس خيړلی دی مهتاب دکمونينزم
 له لمر شرکه تر زواله وکسوف کيني
 په غروب دی سور آفتاب دکمونينزم
 اوس د وينې د فشار په رنج اختـه دی
 چې په وينو و شهاب دکمونينزم

دافغان د تېرې تورې په رڼا کېښي
مخ لیده شي بې حجاب د کمونیزم
هغه لورې چې دده ټیټ دعي خواشورنه
په دام نه نسلي عقاب ، د کمونیزم
مسلمان افغانه لوی ویاړ دې نصیب شو
چې دې وټاکه پایاب د کمونیزم
نه دېرش بېتقصیده یې د تران سنه ده
کتاب غواړي هر کتاب د کمونیزم

۱۳۶۳

---

۴ پایلیکونه :

- ۱- د کمونیزم سوال جواب = د کمونیزم دیاکټیک مطلب دی.
- ۲- د هاروین هغې نظریې ته اشاره ده چې انسان د بیزو اولاد بولي او کومونستان لېسېم دخپل تکامل د قانون له مخې په کلکه مني.
- ۳- کله چې خلقیان او پرچمیان په قدرت سره وړان شول او خلقیان پرچمیان زندانونو ته واچول ، د روس له خوا یې د دې اجازه نه درلوده چې ویې وژني نو خلقیانو دخپلې تېس سپولو دپاره د زجر او شکنجې په وخت کې په پرچمیانو باندې د فانتا بوتل استعمالول پر دې بیت کېښي

هدې پېښې ته اشاره ده .

(۴) دروزي د بالنت په وسيله د تره کي شرمېدلي مردارېدو ته

اشاره ده .

۵- د تره کي وفادار شاگرد حفيظ الله لعين ته اشاره ده .

۶- چا وويل پر کندهار کښې دروسانو يوه بڼه يوه پېره زړه ونه له

حکمې راوايسته او په خابنويي ودروله ، ما ويل دا انقلاب لغوي معنی

هداده .

۷- د حبشې وروستي کاخي ته اشاره ده .

۸- د کمونيزم د نيمگړتيا او زړښت په باب د چين د حکومت

او کونست گوند وروستي اعلان ته اشاره ده .

۹- چرینکو د روس ديکتاتور .

۱۰- وايي اصيل کتان د سپوږمۍ په وړاندې شخړېږي چې ددري

او پښتو په زاړه ادب کښې ددې عقيدې په باب ډېر شعرونه موندل

کېږي ، په دې بيت کښې هدې عقيدې ته اشاره ده .

خبرې نه کوي

توب او بيم غنيزي خوانسان خبرې نه کوي
دورد وحشت شو دا حيوان خبرې نه کوي
لاهمه موزيم ته د پرخندون رازونه هلته وو
چاويلي دادي چې بتان خبرې نه کوي
گوره چې زما د سوي زره حال درته ووايي
نه مې لوپزي زره ته چې گريوان خبرې نه کوي
خلي دا يروي د تودي مينې داستان وایي
شوکت وایي چې سوي پتنگان خبرې نه کوي
کومې پرې شلوي "مسکو" بشر بشردوتي وایي
داخوشي ويناده چې خرسان خبرې نه کوي
دېرې د غنرت کيسي يې خوله کني د هر زخم دي
نه منمه دا چې شهيدان خبرې نه کوي
کسه ايه شفق کني د شهيد دوينو کونې دي
ولې انکاري يې چې آسمان خبرې نه کوي

۹۱

سترگي بي دظلم او وحشت داستان پرچار وایي
خير دی که د غنډې يتيان خبرې نر کوي
اوبتکو او سلجکوي دخبرو شر به کوڼگه کسه
گورمې ديوان تر چې ديوان خبرې نر کوي

۱۳۶۲/۳/۵

باجور، بنسار

دخړه مينه

خلقيان وايي چې روسان زمونږ دوستان دي
دي دوستان يې دا وينا نرده غلته
خود خرس دوستي وژل دي او خپل دي
خه بنه وايي دخړه مينه ده لغته

۱۳۶۱/۹/۲۱

پېښور

د آزادی شپې

زما د شروند سیمه یې لاندې کړلښه
 پرې راخوړې شوې خونړۍ تورې شپې
 په وېرې ولړلې سرتېر پايه
 زما د ژوند د هلو ډکې شپې

* * *

شپې دي او شپې دي پسې شپې دي شپې دي
 یوه پر بل پسې لگیا دی راځي
 د تور و شپو او سپینو شپو زنجیر دی
 ټولې تیارې - تیارې بیا - بیا دي راځي

* * *

که مگر سپوږمۍ ده او که ستوري لري
 په وینو ډوب دي زباني یې نشته
 ساتونډگرځي گری هم ډک یې
 شپه پسې شپه ده سبایي یې نشته

* * *

خود حق نور راتہ دازیری کسوی
 چہ ژر بہ شہرہ دسبارا حئی
 دسرہ وحشت داتورد کایرس بہ نہ وی
 بہ ملک بہ هر خوار نہ ارا حئی

* * *

دشہید وینہ بہ رنک و نر را وری
 دامد و گلان بر و غور پری
 دغازی تورہ برنا و کاندی
 دآزادی شہی بہ و سیری

۱۳۶۰/۹/۴

کابل

دنور خلی

دہرکان دی چہ دی تلی پسے تلی
 پاتی شوی یی نہ نجینی دی نہ کلی
 خوچی لارہ شہادت یی دہ نیولی
 ابدی یی دی پری اینی دنور خلی

پنین، پازنگ ۱۳۶۴/۲/۱۵

له ماخوښي له ما طرب مه غواړئ

له مامه غواړئ دغزالو دمستی غزلې!
مه کوئ هیله د کيسو، د قصیدو، د مدحو!
مه کړئ آرزو د لړزوونکو، پاروونکو نظمو!
له ماخوښي له ما طرب مه غواړئ!
زه د الم د توپاني بحر پر خاڅکي یمه!
زه د ستم له اوره پورته یو بخږکی یمه!
زه د وحشت له تورو لرونه راوتی یوه څرپکي یمه!
زه د ویرونو له جهان په یوه اوسنکه یمه!

* * *

د تورو سترچکو د سپین مخ خېړې،
د غوړ او ربل او د سرو شونډو وڅندا،
د معشوقې د عشق او مینې دنیا،
ها د نازونو د نیازونو جهان،
ها د گونگرو او د پایزیب شرنګهار،
له مادي پاتی!

زه ور خلاص نه یم

زما دمینی په دنیا باندې بیرغل شوی دی !
زما دناز مایه دظلم اور ذرې - ذرې کره !

(نو) : له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !
زه دالم د تروپاني بحر پر شاخکی یمه
زه د ستم له اور په پورته یو بخرکی یمه !
زه د وحشت له تور و لرونه راوتی یوه خرپکه یمه !
زه د ویر و فوله جهانه یوه اوسنکه یمه !

* * *

زما د خون وطن تنکي - تنکي ځوانان پېردي !
زما په گران وطن کې پېغلې شته دي ، بخوښې شته دي !
خورتوړې سترگې یې د اوبکو بهیرو وینغلي
په نرمو شونډو باندې رنگ د دنداسو ندرې
پتري د وینو یې نیولي وي تل ،

وسابل یې جردي .

د گوردونو له شنگونو د سنگرو څنگ ته

دي راټول شوي -

له غلیم سره پغړې وهي .

او قریانیزی د وطن په لار کښې .

اوردی سرې وینې دي ،

و پرونه دي ،

د وهرې دنیا !

(نو) ، له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !

زه دالم د توپاني بحریو شاخکی یمه !

زه د ستم له اوره پور تریو بخرک یمه !

زه د وحشت له تورولپونه راوتې یوه خړیکر یمه !

زه د وپرونو له جهانز یوه اوبنکه یمه !

* * *

زما په خاوره کښې د وینو نالابونز جوړ دي !

زما اولس تر !

د وحشي لښکر له لاسه څخه !

په هره ورځ باندې تازه - تازه غمونه جوړ دي !

پچې را په یاد کړمه ،

ها سرې ورځې زما د وطن !

مغز په سرو وینو لپ لې شهیدان د مېنې !

د وجدان رڼه - رڼه مې لنبه - لنبه شي ،

د انتقام لنبه

خوله مې له وينو ډکه ،

آه مې سر دی

(نغ) :

له ما

له ما خوښي ، له ما ظرب مه غواړئ !

زه دالم د توپاني بحر يو خاشاکی يم

زه د ستم له اوره پورته يو بشر کی يم !

زه د وحشت له تور لرونه راوتې يوه کرپيکه يم !

زه د وپرونو له جهان نه يوه اوبنکه يم !

* * *

زما پير زخمي - زخمي وطن کښي

خدا گمانې نشته !

بس د شهيد ،

تنکي زخونه په خدا بڼکاري ،

لکه غاږول په هره خوا بڼکاري ،

منجوني لاسونه سره کوي

خوبه تکریزونه

په سر- سرو وینو سره دي !

سازونه نشته

د بهونوزیراوبم خوردی !

ویرجن سکوت

مدام ماتیني ،

د راکت په خوله ، د توپ په چر ،

د ماشینګن پر غږ !

(نو) :

له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !

زه دالم د توپانی بحر یو شاخګې یمه !

زه د ستم له اور پورتر یو بڅرګی یمه !

زه د وحشت له تور لپونه راوتې یوه کرپکه یمه !

زه د ویر وینو له جهان یوه اوبسکه یمه !

* * *

زه به غزل نایم ، طرب به کرم ، خوښي به کرم !

خو هغه وخت چې مې وطن آزاد وي !

د وطن زوی مې په خپل کور آباد وي!

د پېښور له پېشه ورو سره

د دوی د ژوند واک او اختیار نروي

د ظلم او زور د تورو شپو گټريوان

د خپلواکۍ نور ورڅيرلی وي

د حقيقت لمر را ختلی وي

خو

خو چې تياره وي، توره شپه وي د وحشت په وطن!

(نور)

له ما،

له ما خوښي، له ما طرب مه غواړئ!

زه دالم د توپاني بحر پر شاخکی يم!

زه دستم له اوره پور تير شوگرکي يم!

زه د وحشت له تورو لرونه راوتې يو کړيکه يم!

زه د وپرونو له جهانه يوه اوښکه يم!

له ما مه غواړئ د غزالو دمستی غزلې!

مه کوئ هيله د کيسو، د قصيدو د مدحو!

مه کړئ آرزو د لېزوونکو، پاروونکو نظمو!

له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !

۱۳۶۱/۷/۱۷

پېښور، کابیانم

مټي ، بي *

په خپل کلي ، خپل وطن کينې روغ روت و و
 شومرگوني رنځ ناخاپه را عيان
 وو " وپروس " بي له وروس څخه راغلي
 د حق ، بي په رنځ تباه شول افغانان

پېښور ۱۳۶۷/۷/۱۱

نقاہت *

د حق ، بي له رنځه خلاص شوکه خدای کاندې
 بس اوس پاتې يې دوره ده " نقاہت " ده !
 سورمخري سره ما بنام ترسیدلی
 دروسي بڼکېلاک تخته د مينځ ترکت ده

۶۵/۳/۱۰ پنجاب ، لارنس پور

مټي ، بي د تره کي او بيرک د نومونو د سر ټکي د مي چي د توبر کوز د ناروغۍ نوم هم دی او د نوم
 د انجلس کاله د واپو وچ لوتنه په کابل کي اخېستل کېده ، نقاہت هم د نجيب د نامه له سر ټکي څخه جوړ شوی ګاډ.

د وینو باران

آسمانه واوړه باران مه اوړوه !
زه لاد وینو باران زنه لرم
ستا ټوکرونکی غاټول ته غواړمه
چې د شهید گل ، پر هرونه لرم

***

آسمانه واوړه باران مه اوړوه !
په وینو پالم د وطن گلونه
کریم اوبه خور به یې د تن په وینه
تازه به ساتم د چمن گلونه

***

آسمانه واوړه باران مه اوړوه !
زه د غلیم پر سرین لسی اوړم
چې زما لور ته یې کابنه کتلي
پر سره د بښمن مې سرې کولی اوړم

***

۱۰۶

آسمانه واوړه باران مه اوږوه!
 نه لا دوینو بارانونه لرم
 د وخت فرعون ته توپان جوړوم
 لاپه امر کښې غورځنگونه لرم

۱۳۶۴/۱/۱۴

پېښور

دولت که دولت

دا دولت رښتیا دولت " دی
 هم ښکځل کاهم وهل کا
 تر " دولت " لاپسې تېر دی
 وحشیانه انسان وشل کا

کابل، ۱۳۵۷/۱۱/۲۷

زحمت کښ او زحمت کښ

زحمت کښ یې زحمت کښ په زحمت کښ کړل
 جبري کار ته ، زندانونه ، اديروته
 په رښتیا د زحمت کښ حکومت دی
 زحمت ویشي ښار ته ، کلیوته د پروته

پېښور، ۱۳۶۱/۸/۲۸

راسره وژړل

زه يوازې نه يم ټول افغان راسره وژړل!
هر يو بشر دوست په آه افغان راسره وژړل!
زما د سوي زړه ، سوي ژباچي يې تر غوږ شو
زړه يې چې درلود هر يو انسان راسره وژړل!
د پر لوی مصيبت زما په کور کې سترگې پرانيستي
داچې هم کافر هم مسلمان راسره وژړل!
چيغرمې د غم لکه ققنس له سوزه پکه وه
شا او خوا مې ټول ساز او ساهان راسره وژړل!
سپينې مرغلي د شبنم هر گل را پرېښودې
دېرې و و غمونه ، کله کله راسره وژړل!
ماچې په تور تم درنو او ښکو دېرې بلې کړې
ستورې يې را کوز کړل که کشان راسره وژړل!
خړيکې د زړه چې په پتري شونډه کې کړيکې شو
تويې يې تنې کړلې گريوان راسره وژړل!
زه يو آوار يم ، کله هلته ، کله دلته يم
او ښکې سرگردانې دي آسمان راسره وژړل!

نه یم پوه واپه زړه کښې یې خه اندیښنه تېره شوه
ما «رفیع» چې وزر ل، «امان» راسره وژړل!

۱۳۶۹/۷/۲۵

پېښور

«اکسا، کام، خاد»

په «اکسا» کښې یې «حق سا» هم ترېنه سلب کړه
«کام» ناکام» کړل د خوانانوار مانونه
د وحشت د انسان سوز ماشین چې «خاد» شو
کړل «ناباد» یې په زرگونه، په لگونه

۱۳۶۱/۸/۲۹

شاه شجاع او بېرک شا

پنځوس زره انگریزي پوځ ورپسې و
شاه شجاع بریت تاوول سپر د دفاع و
خویر لک خرسان ترخ، بېرک ترشا ته
دادی حکم «بېرک شا» ها «شاه شجاع» و

پېښور، ۱۳۶۱/۸/۲

خاکِ من

برو!

برو!

برو!

از مرزهای ما

به مرزهای خویش

اشغالگر بی رحم

استمگر زمان!

برو! برو! زین خاک ما وزین وطن ما!

* * *

این میهن آزادگان

از قرن های قرن

آزاد بوده است

آزاد زیسته است

برو!

برو!

برو!

ای کرگسک پیر

عقابها

اسیر هیادان نبوده است

* * *

این خاک پاک ما

از سالهای سال

از قرنهای قرن

از چشمه های پاک

وزرگهای تان

ما را بادیه یی

ز آزادی داده است!

* * *

اینجاست

ملتی

غیور و باایمان

دلدادۀ آزادی و آزادگی خویش

اندر نبرد حق

در راه حفظ خاک

۱۰۷

سر میدهد آسان

هرگز زکف آزادی وطن نمیدهد

* * *

این میهن عزیز

فرزند تاریخی و کهنسال جهان است

آزاد و مستقل ؛

در طول زمان است

تا هست این جهان

تا هست یک افغان

این میهن ما نیز

آزاد میماند

آزاد میباشد

برو!

برو!

برو!

از مرزهای ما ،

به مرزهای خویش

۱۰۸

آنجاست خاک تو

اینجاست خاک من !

۱۳۵۸/۱۲/۱۰

کابل، زندان پل چرخی

د لستوڼي مار

بل کاري گوزار پرې وکړې پرې یې نږدی

پاس په سر یې چې خوړلی دا گوزار دی

خپلواکي نعمت ته نه شی رسیدلی

خوژوندی داد لستوڼي د منح مار دی

کابل ۱۳۵۸/۶/۲۲

رجیم

د پردو په مېتو واك ته رسیدلی

سره ښکېلاک رااستولی مستقیم دی

ځکه هرافغان یې ولي په سرکافي

د بېرک رژیم رژیم نه دی رجیم دی

۱۳۶۱/۸/۲۹

پلنورد

د وینو بهیر

خلکوې ځایه تورن کړي شرمېنان په وینو
یا يې بهرجه شان بللي دي پراگان په وینو
خوپه خونړې کبې کمونستو تر دوی واپوله
چې يې ماړه دانسانانو کهد لیوان په وینو
اوس مو پخپلو سترگو وليدل پخپل وطن کبې
موز او ربه دلي ووحې رغبتل به اوبان په وینو
یادونه دېر دي فریادونه له هر خوانه آوړم
د هسک مرغونه هم افغان کړي د افغان په وینو
زما په گران وطن کبې دومره وینې توړې شولې
چې بنایي لوند په ځای د اوبسکو کرم گریوان په وینو
تورې لوجوې د بمونو ترې راپورته شولې
کورونه رنگ شول کلي رنگ شول د انسان په وینو
سترگې تیاره شي هرې خوانه وینې وینې وینم
چې راپه یاد شي لهل شوی شهیدان په وینو

دگنهنگارو!)، بی گناهو تر منج پوله نشسته
 سره پراته واره - زاره بنجی، خوانان په وینو
 خوځ په مېرو، خوځ په کورو، خوځ په زندان کې مېر شول
 هم کور په وینودی، هم لژنددی زندان په وینو
 له یوه سره د سرو په پریکولو سر شول
 هم دی خانان په وینو رنځ، هم دې خواران په پوښ
 دوی کرار کښېناستل د وینو تویو د پاره
 هغه کورو کښې چې له ځایه وو ودان په وینو
 خوځ یې وژلې په تریک خوځ د بمر په مهتو
 خوځ په ژوندون لېرل تر کتور په گورستان په وینو
 صرف یې ونکړ، پر بچا د وطن په زویو
 کړل یې امان په وینو رنځ هم ملایان په وینو
 د علم او فکر سرمایه یې له وطن کړه ورکه
 چې په څېر یې وو کړل یې د ووب هغه کسان په وینو
 که محصل، متعلم و، که مامور یا استاد
 چې ددوی نه شول واره غرق شول د توپان په پوښ
 دوی کله اړ شول په لیکوالو، ډاکټرانو باندې
 د ووب یې کړل دېر متخصص، انجنیران په وینو

د گران وطن معنوي پانگه يې له مينځه يوړه
علم په وينو شو / ادب او اديبان په وينو
کلي په کلي ، ښار په ښار يې وينې وکړلې
دوی ستر سره ولېدل د نيت اود امان پر وينو
د روس له پاره يې دخلکو غلامي پيل کړه
د روس په لاسه يې خولم کړل افغانان په وينو
وطن پر وينو دی ولل شوی د وحشت له لاسه
د سپاهي نه دی بنايي ليد شي دا داستان پر وينو
زه بريې وښم جهان ته کومه - کومه برخه
دوی لژند کړی هر طرف افغانستان پر وينو
غونډ تڼوي چې د کونډې د غمو چيغې او وري
اوبه سرې شوی د سينا د نوروستان پر وينو
کله وتی شي د کيرارې قتل عام له ذهنه
د خوښندو ميسندو مخ ته لژند شول بچيان پر وينو
د شیکل « شگې هم په سرو وينو کېنې ول مېدې
د « نيشکلام » شېلې چې ډکې کړې بازار په وينو
د « ننگرهار » د گلوهار د وينو عکس ښيي
چې يې په پښو کېنې رعنې پيدلي دی زلميان په وينو

د «الیشنک» د «الینگار» سینه ونه سره بنکار پری
 دی لړل شوی سرتر پایه ټول «لغمان» په وینو
 په «حصارک» کښې ایسار شوي سره اورونه نه دي
 په «خوگیا نیو» کښې ټانکونه شول روان په وینو
 که «خیرخانه» که پای منار» که «چنداول» د کابل
 «بالاحصار» یې کړل سوړ لکه الوان په وینو
 د «لوگر» غرونه لاتراوسه شاهدي پری وايي
 چې یې ډوب کړي دی د غیرې ماشومان په پښو
 که «برکي» واکه «پادخواب» که د «علم پل» و
 ټول وایي وینو دی هم دی «تلگی والجان» په وینو
 د «خرخ» کورونه په خرخي الیکو پترو وران شول
 په «بجاوند» کښې چا ونه مونده امان په وینو
 «تبره» بیار، شوه د توپونو په لوخې و باندي
 «گروپز» جنګرېز کړ سوړ په وینو، گروپز پان په وینو
 سته د «ستو» په کڼو و کښې د سپرو ووتنه
 هم کلیوال وو، هم عسکر منصبداران په وینو
 «زرملي» خپل یې شپره مله یو ځل له لاسه ورکړل
 ژوندي ترې ولاړل، پاتې، پاتې شول بی شان پښو

شول هرې كوته ، سید خیلو ، وزه ، دوه مانده کې
په زير پوك ، پریوتل لاشونه ، شو گیان په وینو
په ، سید کرم ، کې په ، خاخیو ، کبې خای پاتې نشو
« منگل ، پر وینو ، خوست ، په وینو ، شول ، خدرانو ، پریوتل
هله شمال ته په ، تکاب ، کبې تگ ، د وینو و شو
شپر د پنجشېر ، په وینو سر نلې شو ، شو پروان ، پریوتل
« پلخري » ده ، که ، دوشې ، دی بیح له وینو نه شول
غاپول د د بنسو خيگر خون شول د « بغلان » په وینو
« تخار ، په وینو دی ، فرخان ، او فیض آباد » په وینو
په کان کبې وژړل لالود « بدخشان ، په وینو
« مزار ، مزار شو د وطن د وطند و ستو بچو
« میمنه » مېنه شوه د وینو « سمنگان » په وینو
د « صالح کل » بودا ، لمن یې هم په وینو سره کړه
چې یې خړوب پولي پټی کړل د « بامیان » په وینو
د « امیر بند » د وینو نه شو ، پنجاب سوړنېکاري
« شسرستان » وینی ، لړل شوی « مالستان » په وینو
حیات د خلکو په « خوات » کبې په سوړ وینو تگ شو
« بهسود » په وینو دي لړلي ، دی میدان په وینو

«ونخی» که «شنیز» که «جغتو» دی وینو ولمبول
«خروان» پر وینو شو، رنگین شو «زنخان» پر وینو
هغه یغزین «چی ما لیدی و او س هغه نه دی
بوی د سرو وینو تری را حی رنگ دی کلان پر وینو
«ناور» په وینو دی «واغز» دی سرو لنبو وهلی
«رباط» «تاسنگ» اود «شلگر» دی هر مکان پر وینو
په قره باغ «اوپه» «مقر» بمونه و اور به سدل
دبته او غرونه لمبه دلی د «روزگان» پر وینو
د «اورگون» زمکه شوه اور گوی د لنبو د لاسه
د «وازی خوا» د کتوان «دی هر میدان پر وینو
«شینگی» شوه سه «دروانگه سه» «سورغ» شو سور پر وینو
بنکه او پورته دوب شو هول «زابلستان» په وینو
«ارغنداب» وینی شر «کرز» وینی شا او خوی وینی
«بولدک» پر وینو هم یې دوب کړ «ارغسان» پر وینو
په «لشکرگاه» کبې د لنبکو وینی و به پدی
«موی کلا» پر وینو سه شوه «هلمند» وران پر وینو
په «فراه رود» د وینو رود د افغانانو گد شو
«شیند نه» د وینو د نه شو لژند شو «سیستان» پر وینو

«مرات» په يوه ورځ کښې دېرش زره پڅي مړه وليدل
هم د «باد غيس» ، «مرغاب» په وينو دى «لامان» پېرېز
وطن په وينو باندې زندې شو کلى - کلى پټک شو
خوماړه نه دې تر آخزه ظالمان په وينو
د وينو - وينو په لار ولاړم د وطن په غښت کښې
سمه په وينو ، غره په وينو ، گلستان په وينو
ملى ماتم يې د افغان اولس په خلکو راووست
خوله مې د وينو خوندي کوي ، سور مې بيان په وينو
د کونډو ، زندهو ، خویندو ، ميندو چيغې هره خوا دې
چې يې وحشيانو لوغړولي دى خپلوان په وينو
تاريخ مې پاڼه - پاڼه واراوه په وينو پسې
لکه دوى د بل چالاس نږدې داشان په وينو
د ټول تاريخ د وېسو پاڼې يې په وينو وللې
تر دوى شول وروسته هلاکو او چنگيز خان په وينو
عبدالرحمن له ککړيو يو شو خپلي جوړ کړل
دوى سراسر وزنگاوه مريو مکان په وينو
خوناق ويني يې لاس ناخپلي له لمنې څخه
ځکه لپړلي وي ټول عمر قصابان په وينو

د بادروان له شرمه ډك مړيې به هر نشي د چا
هغه تركي چې يې سور وهر "پرمان" په وينو
امين د لوی خاين په توگه ورك شو، سپك شو، سپي
روسي باداريې كړ، لومړې بڼه دخپل ځان پر وينو
كارغل به هم ډېر ژر د وينو په بهير ډوبينوي
چې له اوله و وطن تر راروان په وينو
داد افغان ويې به نشي بې بدله پاتې
ژردي خولم بگري خپل واړه د بنمنان په وينو

۱۳۵۸/۱۰/۲۳

كابل

عاشوره

رادره شوه د كال د درانه غم ورح
هغه وړخ چې ياده ده د لوی ماتم وړخ
شوه حرامه آزادي په اهل بيتو
سره شوه، توره شوه له غمه محروم وړخ

۶۲/۷/۱۵

۱۰ عم ۱۳۴۰ هـ ق

د نور خلی

د بړیالی غازی او سر لوری شهید

مولوي شفيع الله په یاد کې

هغه غازی چې یې د توري شپې په تور زړه کښې
 د توغندیو د نور کړنې هره خوا ایستلې
 د حق رڼا به یې د زړه سترگو ته نور ورو باخښه
 رحمتې گولې یې د هدف په لور رسا ویشتلې

* * *

هغه غازی چې د باطل په سنگرونو باندي
 په عقابې غورچنگ په لور جرات بریدونه کول
 د دښمن زړه ته یې رسا د توري خړپ رسېده
 پر خپل وحشي دښمن یې سم - سم گوزارونه کول

* * *

هغه غازی چې د جهاد د پوښې یې بلې کړلې
 د کابل ښار پر زړه کښې څرخې ان دارگ پر خوله کې

په خپل رسا-رسا گوزاري يې حساب وركړل
د دين او خاورې د بنمنان د رسوا مرگ په خوله كښي

* * *

هغه غازي چې د باطل غز به يې غل كړل
د حق دلاري دراكټ په لړزونكـ ووزو
د روس د ظلم، استبداد او د فساد حاله
پرله پسې بړي ويسته په نړوونكـ ووزو

* * *

هغه غاړي چې هر غاړي ورته دسترگوتورؤ
ده ته وويوکه به د تور، که به د سپين گـ وندؤ
چا به چې زړه د روس کړنځینه د زړه سرؤ دده
دده نظر کښي بود کفر، بل د دين گـ وندؤ

* * *

هغه غازي چې زور، زاري او زړپسري نر چلېدل
د عاړي سولې، تسليم پر لاره تللي نه شو
سرلوري ژوند د ژوندانه علي هدف و دده
سړي بايلي شو خوجاته کښې بدلې نه شو

* * *

هغه غازي جي عقيدہ اور جہاد ڈروندو ورتہ
 کوہ صافی نہ بی پہ صاف زہہ جہادونہ کول
 پہ ہر مصاف کبھی بہ بریو بنکلوی بی پسہی
 کرل تار او مار بی چي دینعن بہ قطار ونہ کول

* * *

هغه غازي جي يوه لحظہ بي هم آرام نہ کاوہ
 واي: آرام شو دل وندون د لوہ مرام پہ عنبر کبھی
 شفیع اللہ و شو شفیع بی اللہ ولاہ اللہ تہ
 شولو آرام د خیل توری د نیام پہ عنبر کبھی!

* * *

خون غازي نہ مری ، شہید نہ مری ، هفتل ژوند کشتو
 ظاہرہ بنکاری چي زمونہ لوی غازي علی شو
 چي تر قیامتہ کرمی رهاوتر آسمانہ رسی
 شفیع اللہ ددی بخلانہ بسکی نور خلی شو

* * *

۱۳۶۴ / ۴ / ۲

پہنور

بت پرستي

تا پستي کره، ماسستي کره، ده چستي کره
رانه لاندی بی دپلارنیکه هستي کره
هادی یادی زه دحق پر مینه مست و مر
ای دن زاهده! تابه بد مستی کره!
ددارینو سرخرویی می شو په بـرخه
چی په وینو می خنشته خپله هستي کره
که پرون می سومنات کینی بتان مات کرل
نن می ماته د مادی بت پرستي کره
چی کلون په رنگونو کینی وه پسته
بندر سوامی اوس وحشی کمونستي کره

۱۴۶۱/۱/۱۵

کابل

زېږی

زه ؤم شاعر!

زه د وطن شاعر ؤم

ماد وطن د عشق نفې ویلي!

ماهی اولس تر ترانې ویلي!

ما ویسبول،

ما پاخول،

ما هڅول وگپړي!

تل د لور تیا،

د پر مختیا،

د وپاندي تیا لپاره!

زما ارزو وه چې زما ملت هوساشي هوسا!

شعې پخپل کور کښې بسيا!

د تمدن له گڼې ندي یون سره یون وکوي!

ملې پاخون وکوي!

په ملي هڅه او تکل وطن آباد کاندې!

په مینه - مینه

* * *

خود پر دیو گورم اگیانو پکې شوکه وکره ،

داره یې وکره ،

د داره یې له لارې واك ددوی شو ،

دوی خپلواکي په بل واکي ورکره

د بل په واك کښې یې زموږ آزاد ملت ورکړ ،

له هر څه تېر شول ،

خپل تاریخ او خپل کلتور یې پرېښود ،

پر خپلواکي مین ملت ته یې په غاړه باندي ،

د پر دوږغ کښود !

نوزه به شاعر وم د ملت شاعر !

خود نغمو او ترانو په حای به ساندي وایم !

په خپلواکي ، په آزادي پسې به ژاړم - ژاړم !

تش په ژبا نر شي ،

اوس وخت د ژباگانو نر دی ،

دا خپل ملت به یو نخل بیا پا خوم ،

بیا مخوم !

* * *

زه باوريم !

زما خلك غلامى نه مني ،

د بل تر ژغ لاندي ژوندون نه مني ،

يون كوي

د روڼ تاريخ رڼه اوسه لږه ترې نه هېرېزي !

دوى په دې خپل پنځر كلن تاريخ كښي ،

لوړې ټالې بي كورم او غريبې ټالې ،

خوبل ته نه دي تسليم شوي ، غلام شوي نږدي !

دوى پر خپل دې پنځر كلن تاريخ كښي ،

ډېر يرغلگر ، ډېر داړه ماز ليدلي ،

د دوى په خاوره بلوسېدلي ، له هر خوارغلي ،

راغلي دي ، يرغل يې كړى ، بلوسېدلى هم دي ،

خو پاتې شوي نه دي بېرته ژوندي تللي نږدي ،

چا سر خوړلى ، څوك برابدين غوندي ټپي تسلي ،

وطن فروشه افغانان يې بېگانه بللي ،

په هامغه لار يې لېږلي ، چې بادار يې تللى ،

ژوند ته يې نږدې پرېښي !

شاه شجاعان یی ټول پر گور منډلي !

* * *

اوس هم همېغه وينه شته لاس په شوي نږده !

اوس هم همېغه مينه شته لاس په شوي نږده !

اوس - اوس هم شته د وطن د وستو افغانانو بچي

نږ پر پردي دلته په دې پاڼه ، خاوره ،

پردي تېرن ،

ددوی ځايي ايجهتېان

ددوی په رولوا اهنست شوي داخلي نوکران !

* * *

که باور نه لرئ نو وښئ نورستان وگورئ !

د کونړ لوتڼه - لوتڼه ،

کلی - کلی

هله تګلاب ، بلخ ، سمنګان وگورئ !

پکتيا ، اورګون ، هرات ، هلمند او بدخشان وگورئ !

ټولر ځوانانو ،

نرو - بنځو

او وږو - زږو

په زهورتيا او په مېرانه ،

سينې سپر کړې

د توپ گولو ته ،

د توپک شليک ته ،

د دوی سرو نه تا نکولاندي کړل ،

خوتېت نه شول ،

د بل نوکر ته ، د پردوا مرته ؛

غاړه يې ورکړه ، خو په غاړه يې قبوله نه کړه

د مرئيتوب کړی

غاړه يې خلاصه کړه وطن - ته

او ملي تاريخ ته !

دوی قرباني شول د وطن په مقدس جهاد کښې !

* * *

زه باوري يم چې داسې ښې به زندې راوړي

د آزادۍ د ناوې لاس به سره کا

افغان ملت به يو ځل بېرته کړي آزاد تنفس ،

په خپل آزاد ،

د مېړنو هيواد کښې

نه باوردي يم چي دا کيږي

او ډېر ژر کېږي ،

داد آزادو مېرني وطن . غلام نه پاتېږي !

* * *

زه کړيو تل دا زادي سپنجي وړخ ووينم !

بيا مې پر زړه کښي بل ارمان نشته ،

بيا ننگه مرم نو ډېر هوسا به مرم !

په خوشالي به مرم ،

زړه خونې ،

په خندا به مرم !

زه باور يم چي وطن به آزاديږي زما

خو که زه مړ وم په ډک منځ کېږي

نو خوږ و ملگرو !

تاسو ته هيله کوم ،

خواست کوم ،

غوښتنه کوم !

چي د وطن د آزادي په مقدسه وړخ

زما تر قبره خوک راواستوي !

چې ماته زېرى د وطن د آزادۍ راگرې
 زه به په قبر کېني خوشاله شم، خندان به شم
 زه به په قبر کېني هوسا شمه، آرام به شم
 د ازيری
 ماته دی د ژوند زيری!
 د نوي ژوند
 اود تل ژوند زيری!

۱۳۵۷/۱۲/۲۳

کابل

د ورشو ورشو

چې د ټول جهان نيولې و وپه نيت کې
 ها حريص تر اوس ساحه د پښو شوه تنگه
 چې بې سره پکښې هره خوايې خرس و
 قطبي خرس تر د ورشو، ورشو شوه تنگه

---

* نومې ورشو د پولينا د پايتخت « وارسا » او دوهمه ورشو د خړخای « پر معنی ده » .

پنجه لار

په وطن چې د وخت سیلی خوره شوه
 هرې خواته ویرانه شوه - ویرانه شوه
 وړخ وي سپینه ، شپه وي توره په دنیا کې
 خوزمونه وړخ هم سره او شپه هم سره شوه
 آرزو کافې مې د ژوند شوې خوانیمرگې
 دولت نه بنکارې هر لور ته جنازه شوه
 ککړوانونه تر لمن پورې بېرته شول
 دکفن خبره پاتې شوه ، زړه شوه
 عرش پرې نولې له آسمانه دنور څاڅکي
 چې سنگر کښې دشهید وینه ډپوه شوه
 اوسنکې لاندې کړې د وینو پیر و نرو
 د غمونو قافله ډپره درنه شوه
 آزادي به پرې سر لورې چې « رفیعہ ! »
 په سر لور و ککړو چې لار پنجه شوه

د خاروي گوند ترانه

په ژوبن کښې خوشالي ده چراغان دی

چې تر مخې نايغه خوځه فترمان دی

امبا! امبا! امبا!

هورا! هورا! هورا!

نور به نه وي استثمار د فرد له فروده

پن موباک کې د انسان د پېلو کړده

د غوايه عزبل دل کې هر انسان دی

په ژوبن کښې خوشالي ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!

هورا! هورا! هورا!

* * *

نور قابض زمونږ ملگري په هر څه دي

که غوجلي، که ځنگلونه، که واینه دي

په خپل واک مو شړو کې چور تالان دي

په ژوبن کښې خوشالي ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!
هورا! هورا! هورا!

* * *

ای خار و و ملگر و خوبن شی، خوشالیبری
دپرانونه موقول خیل دی پری پندویزی!
کلان خوری په بویور کبني یی تاوان دی!
په ژوبن کبني خوشالی ده چراغان دی
امبا! امبا! امبا!

هورا! هورا! هورا!

* * *

د خوگانو مشري دپر- دپراقتخار دی
د غوايه بعنوت نوی ابتکار دی
د خار و یو نهضت توند پرخ روان دی
په ژوبن کبني خوشالی ده چراغان دی
امبا! امبا! امبا!

هورا! هورا! هورا!

وينه او مينه

وينه په مينه تو ژېدو تر پيدا

پر کومه مينه ؟

د وطن په مقدسه مينه !

په هغه مينه چې ترې پا کړ بله مينه نشته

او هغه وينه چې ترې صافه بله وينه نشته

دا وينه جوړه د وطن د مور له تيونه ده

دا وينه وينې د چينو له سپينو پيرونه ده

دا د وطن د مور له وينې ده

له مينې ده

دا د وطن پر لار توپيليزي

زرغون پېرې پرې

تازه گلونه ،

سره گلونه ،

دلالت گلونه ،

په پسرلي تازه کوي د وطن د بنسټي غرونه

۱۳۶

چې د وطن پر لار توپیري له دې وینې قربان!
 چې د وطن ناموس خوندي کړي له دې مینې قربان
 وینه په مینه توپیدو ته پیدا
 پر کومه مینه؟
 د وطن پر مقدسه مینه!

۱۳۵۸/۲/۱۰

وردگ، آبره

سالنک که سالنک*

« هندوکش » موله ازله عدوکش دی
 چاچې کړې پرې تېری ، تېری یې شننه دی
 خوروسانوچې یې زړه تر عفون وړلند کسې
 دو یې وخت وبل « سالنک نردی سالنک دی »

۱۳۶۱/۸/۹۰

پېنور

---

* دا توره پر سالنک کې د سونو ورسانو د مور داریدلو پر ارتباط ویده شویده.

کمونېستي

خلك قتلول «بشر دوستي» بـولـي
 كور د چا په زور نـيـول «دوستي» بولي
 جنك او تجاوز ته نوم د «سـولـي» بـدي
 حق پايمالول «حق پرستي» بـولـي
 چور ته، لوټ ته «عدل»، «مساوات» وايي
 لوڅ تېرى «د سولې هڅې نيسي» بـولـي
 روس ته غلامي كول «شرف» گڼي
 لار د آزادي نـيـول «پـسـي» بـولـي
 كور په كور نفاق كړل «وحدت» شميري
 حق جهاد د دين پر «بانډېستي» بـولـي
 فسق، فساد «اخلاق»، او باطل «حق» گڼي
 ټولې بشري هستي «نيسي» بـولـي
 هر څه يې چپه چې په قاموس كښي وي
 گرانه بس هدا ، كـمـونـيـسـتـي «بولي

د وینورنک

په کلب کې پانې شوي دي گلونه
پرې راغلي دخزان دي سره بادونه
سرو لنبو د سیه سره کلان له منځ وړي
پاتې شوي يې اغزي د باغ په خونه
طبيعي پسرلی سره خزان تالا کړ
هکله گيد پوره يې واچول اورونه
د غوايه غوښل هرڅه سره دل ول کړل
په وطن وکړل غويو غوايه کارونه
د روسيې د کبته له پاره يې قلبه کړل
که کورونه ووي او وودان بنا وونه
ودان يې کړل ورانې په بمونو
پرې يې کړ کړل د خوانانو تاند سرونه
څوک يې کړل په تيراکتور ترخاور ولاړ
په چا تېر شول د روسيې درانه تانکونه

خوڙڪ خوراڪ دماشيننگڻ خوڙڪ دتروپوشول
چانهه گورڪرل الوتڪو ڇيل ڪورونہ
نه واپه اونہ زاپه تري ٻه امان شول
قتل عام شول: بيخي، ووهڪي، زلمي، نجونه
خوڙڪ هجرت ته شول مجبور له گران وطنه
ٻه چاڊڪ شول ٻه وطن کيني زندانونه
زنداني ڪڙڪه دقصاب قصابخان دي
پري ڪري پکيني غوروتہ اولاسونہ
ٻه بري ٻنہ و وهل دي خورول دي
ٻه ٿوندي بيلوي ترينه پوستونہ
درسته ويڄ وٺل دي، ويني دي، وحشت
خروي ي ٻه ريشمولڪه پسونہ
چي شعوري وچي درڪ، چي ي احساس و
مخ ٻه گور شول چي ور اوڻتل مونہ
چي عالم چي ٻه خبر پوه، چي بادانشر و
پري انباري ڪرل دخاورو انبارونہ
چي وطن ورباندي گران چي وطن دوست و
دوطن دشمنو پري شول مہر وٺه

۱۳۶

د پردیو زر خریدونو کړانځو
د وطن په بچرو وکړل ستونځونه
خو باوردی چې داوینې بهرنکې راوړي
شي پرې تاند به مو باغونه او راغونځونه

۱۳۵۸/۹/۲۳

وردگ، آبدو

سرونه کړل

خلک په شاړه هم کلوته کړي
یاږ* په وداننه کښې بمونه کړي
ودانې وړانې خلک ژوندي خښوي
سر خښول نه دی، سرونه کړي

۱۳۵۸/۶/۲۱

کابل

للون

د وحشت لړې له فضا، نه به خورینې، حې به!
د ایمان لاس به په باطل باندې برینې، حې به!
د نور د کرنې خنجر ننوت د شپې په زړه کې
نور د تیارو درگروینه به وچیرې، حې به!
د وصال لمر د غره په شوکو راختونکی سنکاري
د بېلتانه د لورې غرونه اوبه کیرې، حې به!
زه به له یاره سره خپل اشنا د یار ته
د رقیبانو سره مخونه به تورینې، حې به!
د برې زړې به زرغون شي د شهید په وینو
دا هرزه بوټي په لرون له منځه خپړې، حې به!

۱۳۶۱/۱۰/۹

پېښور

دا وطن

داد افغان وطن دی ،

دا افغانستان وطن دی ،

دا تاریخ پانچ یې زریښې دي ،

په وینو سرې دي اورنگینې دی !

* * *

داد افغان وطن دی ،

داد اتالانو کوردی !

دا د وطن په مینه مستو شازلمیانو کوردی

سرونه بردي په خپل وطن ،

خود چا پښو کې نه بردي ،

له افغاني غروړه ډک سرونه !

د وطن ننګې کې ،

د ډگر په جنګ کې ،

خونبیرې مرګ ته ،

هیڅ وخت نه خونبوي

۱۳۹

د کور په منځ کې د تلک مرگونه

* * *

داد افغان وطن دی ،

داد عقابانو حاله ،

داستعمار قفس ته نه بردي غاړه !

په خپله پاکه او آزاده خاوره ،

کله پرېرې دي د بل ناپاک پلونه !

داستعمار بابني په حُکمه ولي ،

ددوی ځای کونکان په خاورو منډي ،

نه پرېرې دي ، نه پرېرې دي

په خپل دی مقدس وطن کې

د مردار خورو ټپوسانو د وزرو ټپېدل !

* * *

داد افغان وطن دی ،

داد مېرني مېنه ده !

دلته پردي تېری کونکي تم کېدلی نشي !

که شي پشپمانه هم په تېښته - تېښته ،

سرونه وپلی نشي ،

۱۴۰

که په ژوندیو پښو راځي
په مړو پښو بېرته وزي ،
ځینې یې بېرته هم په هیڅ شکل وتلی نشي
په تېښته تللی نشي
سر خپل ساتلی نشي
دا د افغان وطن دی ،
دا افغانستان وطن دی ،
د تاریخ پاڅون یې زړینې دي
په وینو سرې دي اورنگینې دي .

۱۳۵۸/۹/۱۰

وردگ، آبدن

د شهید وینه

که سینر سینر د کابل سینه
ته چې رالویږې تر ابا سینه
سوات ته غېږ ورکړې خوږې لکه نشې
په یون کې ساتې د شهید وینه

اتک ۱۳۶۴/۶/۱۲

خه ونه وایې؟

په ملک د بل حکمرانی ده چې خه ونه وایې؟
د سره ښکېلاک خر دوانی ده چې خه ونه وایې؟
کړي وطن دوست وطن فروش ، انقلابي قلابي
د قومونو پریمانی ده چې خه ونه وایې؟
که خپلواکي غواړې چېک خه د زندان په لوري
د مېني مینه زندانی ده چې خه ونه وایې؟
که سردې ټیټ نه کړ ټیټې بې د برچې په څوکه
سر اینودل لویه ځوانی ده چې خه ونه وایې؟
د هو د ټول انسان کړي فکرې سیمه کې دی
دلته تر اوسه ځانځاني ده چې خه ونه وایې؟
د سردارانو امتیاز دی اوس د دوی میراث دی
په عیش او نوش زندگانی ده چې خه ونه وایې؟
ماهر درزي تور استمار ته سره کالي واچول
رنګ دی بدل زړه ځاني ده چې خه ونه وایې؟

که تن زندان ته، سرمې دار ته، خانې گورته درې
مقابله مې ايماني ده چې څه ونه وايي ؟

۱۳۵۷/۸/۵

کابل، باغ بالامينه

جبه زار

پلار وطنه « جبهه » څه ډېر « جبهه » ده
د چا پلار وتنه نشي ځني کړې
له کابل نه که کا، بل لوري ته هڅه
په تابوت کې تر « جې » پورې شي تالی

* * *

پلار وطن جبهې ته ورچي شي سړی
د چا پلار وتن جې نه نه شي کړی
« سيل هله وي څښتن چې د خره راشي »
بيا ايله « مردار » غونډی ته ځان شي وړی

۱۳۶۱/۹/۱۰

پېښور

دشمال له خوا شمال دی

د افغان په پاکه خاوره، نوې دورې راخوړې شوې
 د تېرېزو، د تانکونو، د ټوپکو، د بمونو
 دشمال له خوا شمال دی، راخوځېږي، راتونډېږي
 د آزاد ملت په کلیو، په کروونو، په باغونو

* * *

د اتريان د غلامی دی، د اتريان د بربادی دی
 غواړي وران کړي زمونږ کلي، غواړي وران وکړي کورنو
 غواړي وباسي له بېخه، خپلواکۍ سمسوره ونه
 چې ورکړي مو پلرونو دې د وینو باران ونه

* * *

د ادنوي وخت انگرېز دی، د ادروس سر راسته
 په خوږو کي پی ترخه دي، په پستو کي پی زېږه دي
 تر انگرېزه خوځل تېر دی، خونیرنک او زلکي پی بل دی
 هغه څه پی په خوله نشته، چې نیولی پی په زړه دي

* * *

دلسترخي ماران روزي ملتونزه په کور کښې
 تود میدان شي جوړولی ، دېر پیاوړی مداري دی
 سرې ریتارې کړي ورپورې ، لکه وي یې په میدان کې
 بې خبر خلک پرې راټول کړي دایې راز استعاري دی

* * *

کور ، کالی ، دودۍ شعار دی ، وړي خلک پرې دوک کړي
 خولې یې ډکې له اوبوشي ، چې ورگډ یې په اوبو شي
 چې لاهوشي دی سره سیندته ، هر هرڅه ورځني پويي
 دغه وخت چې په ځان پوه شي ، په توبوشي ، په توبوشي

* * *

نن راغلي هدا ورځ ده ، په وطن موافغانانو
 په میدان د سیاست کې خوشې شوي سره ماران دي
 ډولکي د روس ته ناڅي ، کله خملي ، کله پاڅي
 خوروي په ملک کښې زهر ، دېر یې رحمه د بنمان دي

* * *

بدل کړی یې خپل زلډ دی ، هر یو کړی د نیرنډ دی
 را روان په نړۍ لار دی داد عصر استعمار دی

← - - - -

په رنگويي غلط نشې ، نيرنگونږي رسوا کړه
د افغان اتل ملته ! بيا دې وار دی - بيا دی واری

* * *

د تاریخ غښتلیه زویه ، بیا پر کار ده ستامېرانه
چې ژوندي درنه یونسي ، د سمنان دې خپل سرونه
ستا په وار به گوزارېږي ، ستا په مقبره ختمېږي
استمار تر په سر ورکړه ، خوې سره گوزارونه

* * *

باوري يم ! باوري يم ! آزاد کله غلامیږي
ولاړ شوي ، روان شوي پښتګان د آزادی دی
افغان کړی بیا قیام دی ، نن یې بیا ترلی لام دی
وړاندې کړي یې میدان ته سربازان د آزادی دي

* * *

بیا دک شري سنگرونه ، بیا په غرونو کې مورچي دي
بیا جګړه ده په ټوپکو ، په چپو او په لرونو
بیا د ټوپ اورد ټانکونو ، د بمو مقابله ده
په تېرونو ، په لورونو ، په ډبرو ، په سوکونو

* * *

بیا رارسی خبرونه د ملت د قربانیو
 د افغان دمپرنوالی، شهادت اود بریو
 په هرېک نیسی توپونه، په دلگي نیسی غونډونه
 په تش لاس پر تانک ورخیژی روسان نیسی تروپو

* * *

بیا سره کړې یې ده زمکه، ددی وخت سر استعاره
 د «گوره» په سر نشت یې اړولی «سره روسان» دي
 بیا د سر پورته کولو که خدای کاندې بېرته نه دي
 په کاري گوزار یې وپشتي د لستو یې سره ماران دي

* * *

له سر و نونه تېر یې، په خوښیو، خوشحالیو
 له وطنه نه تیر یې، په لوښت - لوښت یې پر کی سرونو
 چې سمسور شې، چې شین شي، چې آباد شي، چې زرغون شي
 سپړوي پرې د سرو وینو، خونړي سره سیلابونه

* * *

باور یې یم، باور یې یم، غلامی په ختمېدو ده
 رانژدې اتل ملته! اوس شیبې د خپلواکۍ دي

په خوړوڅو په خوړو شپو کې، نتیجې په راوتلو
د غانمې د مېړنوالې، د شهید د قربانو د مې

۱۳۵۸/۴/۶۵

د روغ، آبرو

سپتالین او امین

دېر ظلم خونخوار ریښتیا ده چې سپتالین دی
خو سل ځله اوس او بنتی ترې «امین» دی
خلک وژني، کلي سیڅي او ښار وړان کړي
د ملت په کور کې جوړې ملي ناوړین دی

۱۳۵۸/۶/۹۱ کابل

یو بیت

زما د ژوندانه پېر ثباته تلون کې

زما د فکر رخته ښه شوې زور په شوی تازه شوی

۱۳۶۵/۶/۱۳

توقفگاه زمان

اینجا پلچرخ‌خیزست

زندان بس بزرگ

افسانه ساز قرن

اینجا همینجا

هزارها هزار

انسان این وطن

فرزند این خاک

سرمایه ملی

در خاک و خون چو مرغ نیم بسمل تپیده است!

* * *

اینجا پلچرخ‌خیزست

زندان بس بزرگ

اینجا کتاب نیست

قلم در قید و بند

را دیو و تلویزیون

۱۴۹

بودن بود نگاه

تلاش علم و فضل

جرم نیست جرم سخت !

* * *

اینجا پلچرخ نیست !

نقدان پس بزرگ !

اینجا زمان نما

آهسته میگذرد

آهسته - آهسته !

اینجا ثانیه نگرد

اینجا دقیقه نگرد

اینجا ساعت نما

یک از دیگر آهسته میگذرد

به پیش نمیروند

گویی که در اینجا ترقفکاه زمان است !

کابل، پلچرخ ۱۳۵۸/۱۲/۱۱

د ننگ تدبیر

لاس مې که خلاص دی خو په ذهن مې زنجیر پروت دی
چې کزان وطن مې د پردو په لاس اسیر پروت دی
له مانده غواری خونې، خندا، هوس خوشالی
چې کور په کور مې د ملت په کور کېنې ویر پروت دی
روشن فکران، رشین فکرانو، نول خواره واره کسرل
شوک په مرستون، شوک په زندان، شوک پر بونیر پروت دی
ملت ویرجن، چاپیر ویرجن، زهکه آسمان ویرجن دی
زما په شعر د ویرجن محیط تاثیر پروت دی
د وطن زویر! په تاوخت د امتحان راغلی
د تابه غاړه د وطن د ننگ تدبیر پروت دی

۱۳۵۷/۱۱/۲۷

کابل

غور پدلی؟ افغانستان

که وه ونه، که کلا وه، که انسان
چې د زمکې پرمخ ووخه شی و د ان
په تانکونو، په بمونو، په هوار کېدل
بڼه یې وغورځاوه، کول افغانستان
د کور په ځای یې وویشل، کورونه
خو یې شخړې او بې نښې، بې نښان
د کالو په ځای یې خلاص کړوله، کفنه
نې را پرېښوده، لمنه، نه، کور یوان
د هودی په ځای یې وینې را خوراک کړې
کېل ماره زموږ په غوښتو یې لېوان
کېل یې لوبې - لوبې کلي، لوبې کورونه
په لوبو، پسي، خواره شول، لوبغاړان
کور، کالی، هودی یې واخېستل له خلکو
په وژنه یې هم اړ نه شول، خلقيان

څوڪ د باندې ، څوڪ په بندكې ترقيغ تېر شول
شول خواره واره ، خواره - خواره سياران
چې تودې به پرې رموز مشاعري وې
بيل شول هغه شاعران او اديبان
نه يې لوري ، نه لودن ، نه يې درك شته
شول يې پتې د وطن د پت زلميان
د وطن د بنمنو كړل د ځمكې زړې
د وطن پر مينه مست خيال ځوانان
تويې شوې دومره ويني په وطن كښې
نه يې اوسې كې شي ونيځلي ، نه باران
د برچې اود نېزې په څوكه باندې
ځاينان غوښتل ځان كړي امينان
د برچې اود نېزو تر څوكو لاندي
د دوی زړه و صادقان كړي ځاينان
څېر نه وو چې وخت نشي غولولې
چې ځاين او امين بڼي دي زمان
روسيه شول هم ملت ته هم تاريخ ته
په روسيه باندې يې وپلورده ايمان

ددوی زهه وُ چې افغان دروس غلام کړي
روس ته وسپاري آزاد افغانستان
خبر نه وو چې زمري په زنجیر نه دي
په قفس کې ژوندون نه کړي عقابان
دوی پوه نه وو تل به دا افغانستان وي
په جهان کې شو ژوندی وي یو افغان
چا چې کړې ده سودا د ملک پلورنې
دي منډلي یې په گور شاه شجاعان
چې سپک گوري د وطن د مورلن ته
سپک په ژوند وي هم په مرگ دا حرامیان
د تره کي غونډې مري د نس له لوري
شي ناولی روح یې باد سره روان
دامین غونډې د سپي په شان مردار شي
د پلټ مړي یې قبر وي د پسران
چې اسلاف یې اول سپک او پسي ورك شول
دي اخلاف یې هم په دې لاره روان
دا وطن د بنکېلاگرو همدیره ده
ژوندي راشي، مړم نه شي ایستی خان

د افغان ملت وطن افغانستان دی
دلته ژوند کړای شي رښتيني افغانان
چې راغلي بېرته نه دي ژوندی تللی
دېر قوي استعمارگر ددې جهان
دا وطن د آزادۍ په خښته روغ دی
دی ټول ژوندي غلامی نه په امسان
آزادو، آزاد به وي، آزاد به اوسې
آزادۍ يې ده ليکلې په فرمان

۱۳۵۸/۱۱/۱۷

کابل

دردانی

د ماشوم په لاس مې ودرکې درد انې
حککه داسې شړې دانې-دانې دانې
چې له شونډو نه يې مېچ شړلای شو
نن په ما باندې رشیدکې زمانې

۱۳۶۶/۱۱/۱۹

پېښور

مناجات

بیت نیکه علیه الرحمہ پر مناجات ویلی وُ :

دا وگړي ډ پرکړې خدایه !

لویه خدایه ! لویه خدایه !

خو کله چې په داؤد خانډ کېني زموږ هیواد وال د بېکاری له لاسه ایران

او عربستان ته په مزدورۍ پسې ولاړل ، په عربستان کېني به خوړول کېدل

شرل کېدل او سپکېدل او په ایران کېني به کله د قاچاقېر په نامه اعدامېدل

او کله به یې نذر زجر و نه کلال نوره دې حالت و خوړولم او د بیت نیکه د

مناجات خواب مې په دې ډول ووايه :

[۱]

دا وگړي ډ پر شول خدایه !

لویه خدایه ! لویه خدایه !

د خوراک او خېناک په غم کې خوږه شوي په عالم کې

له عرب تر ایـرانه لالهاند او سرگردانه

دروزی په لټه بنسوري دي بی ستوري او بی سیري

لیر د بدلي له خپل حُـاـيـه !

لویه خدایه ! لویه خدایه!

د دوی مټې کوي گهټې دکوي دنور وختې

بشري قوت یې درومي هومره مومي چی یې شوي

د پردوله خوا حـوړـي د مړینت په حای مړ کړي

ژوند یې غم دی سرتړ پايه

لویه خدایه ! لویه خدایه!

د اولس وینه وچپـبري دخو تنو حجام دکړي

د کپړدی زامن هېر شوي د بشلو خښتن د پړ شوي

هغوی ورځ په ورځ خوار پړي اودوی سات په سات مړ پړي

لوی وطن شور رانمـايـه !

لویه خدایه ! لویه خدایه!

نوله دې نه دي هم تېر شي؟ ددې وږیو شمېر دې دېر شي؟

وږي تزي دې زیات پړي؟ بیاله لوږې دې مړه کپړي؟

داسې ژوند ښه دی که مړینه؟ چې مړ ژواندې ژوند کوینه؟

د تاخه ده پکې رامیـه !

لویه خدایه ! لویه خدایه ! کابل ۱۳۵۶/۹/۲۱

خوگله چې د غواير تر غوښل وروسته په ۱۳۵۷ كال كښې په افغانستان سره بيا
 را نازل شوه اوزمورن مادي، معنوي او بشري هستي يې ونغروله د خپل تير مناجات
 په حواب كښې يې دالاندې مناجات ووايه :

[۲]

دا وگړي ورك شول خدايه !

لويه خدايه ! لويه خدايه !

سور و حشت پرې رانازل شو يو د بل د سر قاتل شو

د سرو وينو سيند روان گي اوردی، ويني دي، افغان دی

هيواد ټول په وينو سور دی وحشيا ته قتل او چور دی

وطن وزان شو درد نه سايه !

لويه خدايه ! لويه خدايه !

لوتماران ورته راغلي مال اوسرته يې دي غلي

کور په کور باندي ویر خورگي د چا پلار مرد چا ورور دی

هر لور ويني - ويني - ويني کډه شوي دي ترې ميني

هر خواډکه له واي وايه

لويه خدايه - لويه خدايه

څوك شهيد كړل الوتكو څوك يې مړه كړل په ټوپكو

په چا پر يوتل بمونسه پرې يې بل كس په سره اورونه

خوک خوراک شول د گولیر د وحشت د سرو بلیو

د چاکور وران شوله خدایه

لویه خدایه! لویه خدایه!

خوک ژوندي په کجه خپل شول خوک د خان په وژله خوښ شول

د چاقطع شول سرونه د چا غوڅ پښې اولاسونه

خوک ټکټر کړل خاورولای خوک راووتل د باندي

ټول په ویر شول سرتربایه

لویه خدایه! لویه خدایه!

دېرې مېنې وې سپرې شوي د وطن هستی ایري شوي

سره کمون واره تبا کړل عالمونه یې فنا کړل

خوک ژوندي ولاړل خوک مژتل افغانان خواره واره شول

له ماره نه تر گدایه

لویه خدایه! لویه خدایه!

دا وگړي وو دېر شوي هرې خواته خواره شوي

په خپل ډک کورکني وو وږي د اوبو په غاړه تېري

دمېنت په بدل مړه شول په عمر باندي ماره شول

د تا داوه پکښې راييه؟

۱۳۶۱/۸/۱۸

لویه خدایه! لویه خدایه! پېښور

درزونه

دحسرتونوپه دنیاکی می عیشونه زیات شول
 هومره می درک زیات شوچی خومره می دردونه زیات شول
 دبلتون اورمی دزړه خامه خزونه بڼه پخه کسره
 مښه می پټنگه شوه چې خومره پری اودونه زیات شول
 دپرواغزیومی په بڼ کی سرراپورته کسول
 اغزی که دپر شول ورسره زما کلونه زیات شول
 دغلامی سره زنجیرونه زیاتی مات در واخله
 چې می په پښوکی په لاسوکی زنجیرونه زیات شول
 بڼه دی دغوچی پرپکړې لاره یی راوتبودله
 که می سوچونه ، که فکر ونه ، که چورتونه زیات شول
 نر به دتن کلونه نه بدم د سبا په غناپه
 زما درانه - درانه غمونه له پیرونه زیات شول
 دناکامی خپپ ولرد کامیابی پیرانسته
 دناهنیدیو په سبب می امیدونه زیات شول

۱۶۰

له سرته تېروليونود صف سرلازی شومه
چې په شلېدلي گريوانه کې مې درزونه زيات شول

۱۳۵۸/۵/۳۱

پېښور

عقد

قرآن چې وويني قرآن نه وينې
چې پيانه وي بيا پيان نه وينې
عقيدې نه لري عقدي يې ډېرې
حکمه د عقد ساتلو خان نه وينې

۱۳۶۲/۷/۲۷

د اتفاق صف

نقته يې چې ده نغښتي په نفاق کښې
چې يې شق او تخصص دی پر شقاق کښې
کاميا پېرئ به هله غيور و خـاکوړا
چې حای ورنه کړئ په صف د اتفاق کښې

۱۳۶۲/۲/۱۰

زندان

زه يم زندان کښې،

د شرخي پله په لوی زندان کښې!

زما وطن تر دې زندانه تنگ دی

لکه په هره خوا کښې جنګ دی جنګ دی

د وطن هر لورې پر وینورنگ دی

هر یو افغان له ژوندانه نه تنګ دی

د آزادی د بل خراغ پټنګ دی

په هر اخص سروښډي د خپل وطن پر لار کښې

د هندو کش غونډې ټینګ ناست دی د دښمن پر لار کښې

وطن که تنګ دی د دښمن له پاره هم تنګ دی

په هر طرف د میړنو غورځنګ دی

د مجاهد سړک کار د یم ورکوي

علیمرته نوی - نوی غم ورکوي

* * *

زه يم زندان کښې

د شرخي پله په لوی زندان کښې

زما وطن تردې زندانه تنده دی
 خو په هر چکوت کېني روان!
 د آزادۍ جناپ دی
 په دېنهنه شمهکه تنگه شوي آزادي به راځي
 په تودو وينو يې چې کيږي
 اوبه خور مره خوا
 په گران وطن کېني سرخروي او آبادي به راځي!

۱۳۵۸/۱۶/۶۸

کابل، د خرخي پله زندان

جوړه

بريژنف سولې (!) ته جنک کړ، دې يې تنگه
 خو په جنک - جنک کېني د سولې مرغې مره شوه
 اوس اميد دی چې بيا سوله « (!) ترې پيدا شي
 «انديرا» له «اندرې پف» سره جوړه سوه

۱۳۶۱/۸/۱۶

پېښور

۱۶۳

سیلانی

نیسه! لاس طبیبه زخم می ناسور شو.
چی بی تمی شوم ایله می زه مسرور شو
غافل شین و چی راشین شو په بسدیا کینی
خوچی ویی ختدل زما په وینو سور شو
بی له هار چی تر داره دردوان یس
اوس شوی پوه چی سنکینی ورو می منصور شو
تل چی فکر جم سرو هلی، برو هلی
دغلیمر له لاسه ملک راته تنور شو
دهیواد دلور و غروبو سیلانی دی
دارفعت رفیع هاله موند چی مفرو شو

پېنور: ۱۳۵۸/۶/۱۱

یوه لنه یی

ترکیه داسی دی کور ودان شه
لکه چی ودان دی کور زومین ودان کورنی

۱۳۵۷

۲۲۱
۱۹۴

پور

(دېپرلند بجر شعر)

وطن کور دی وطن گور دی
وطن بلاردی وطن مور دی
دده نوم د ژوند انځور دی
دده یاد د زپه تکور دی
دده عشق د ایمان زور دی
په بېلتون کښې یې سور اور دی
بل وطن کښې ژوند پېغور دی
چې وطن نه وي وړک لور دی
په وطن پ سپې مې شور دی

استقلال یې

په ما پور دی

۱۳۶۴/۱۱/۱۰

پېښور

درحمان بابا په ليکه :

د سپيد وخط

شپه او ورځ د ژوند لړلې مې په غم دي
جوړ غمونه مې له غمرو سره سم دي
ژوند تېرېږي خوښې نشته، غم راډروي
خوشې وايي شم، سناډي وبله ضم دي
نړيوه پېرم دغه چارې د آسمان دي
او که ترښې مې دلوح او د قلم دي
نورو نوره شپه هم حان تر رڼا وځ کړه
زما ورځ مې د پوښلې په نوم دي
د افغان د افغان دود آسمان تر رسي
سرې لمبې ورباندې بلې دستم دي
د وطن سکون، آرامي د ماتي کړي
په هر لوري د بېوزلو و بېر دي
په هر کلي، په هر سار، په هر ديار کښې
د افغان ملت وگړي په ماتم دي

چې د وینو ارزاني په وطن وينم
 دزبه وينې مې مدام دسترچونم دي
 ميرويسي فال د بابا په ديوان گورم
 بيا پردي منگولې خينې مې په چم دي
 ها کثور چې ده په شعر معطر غوښت
 بدبوي پکې خورې د تانک وېم دي
 د سپيدوله سينه خطه داسې ښکاري
 چې رابري نښانې د صبحدم دي
 دې واړه قبر کښې لوی عالم ویده دی
 درحمان د شعر کوي په عالم دي

حمل/۱۳۶۴

بريژنف

يازوی مړی*، ياپښې مات* *، يا چانلاری* * شول
 چې کابره کلي چا افغانستان ته
 بريژنف چې په دې خاوره تېری وکړ
 شوزبه چاودار مسان يې يو ورگ وروستان ته

۱۳۶۴/۱۱/۲۲

* نکه چنگېز، * نکه لوه تيمور، * * نکه گريک، مکانان او کيوناري

۱۹۷
وینې

وینم په هره خوا کې وینې- وینې
په وینو کې سرې دې مینې - مینې
بشر دې تېری د بشر وینو ته
خې بی په مینه - مینه ، پینې - پینې

* * *

په خولو بشر وایې : بشر غواړي
خوپه عمل کې شورا او شر غواړي
سوله ، وروړي ، برابري وایي
خوپه میدان د جنګ شر غواړي

* * *

بشر د بښنه به خور څه گرموي؟
بشر د وستان چې سرې لښې بلوي
کله کامبوج ، کله ویتنام پرې سمي
یو یمني بل یعنی قتلوي

(نیمګړی)

کابل / ۱۳۵۷/۱۲/۱

انجام

(دتره کي پر مړينه)

د وطن مور مقدسه ده درنده ده
احترام يې احترام د احترام دی
پاکه غېره يې هم پاکه هم سپېڅلې
د هر چا تر حق يې لوړ د حق مقام دی
په اغزو کښې يې هم گل غونډې ښکلا ده
په خزان کښې يې هم عيش مستدام دی
د رښتیني زوی له پاره يې پر پښو کښې
هم خوښي ده ، هم هوس دی ، هم آرام دی
سر پرې د نورو پښه به پرې پرې نرې
د مرگ لوري ته يې هر دتره يې تکام دی
چې ناموس حيا يې ساتي هغه زوديه
گرامي دی ، په کابل ، کر په باگرام دی
چې پلوتريې پر سپکه سترگه گوري
تر بېنکې نه سپک دانمک حرام دی

چې خیانت ورسره کړې مخ یې توریږي
د وطن خاین په هر وخت کې بدنام دی
چې آبرو او حیثیت یې په بل پلوري
چې د مور په غیږ کېنې پروت د بل غلام دی
رسوا کیږي، بدنامیږي، منفورېږي
انتقام یې انتقام د انتقام دی
لعنونه له هر لوري پری وریږي
چا چې کړی یې د زویو قتل عام دی
دامین په نوم که وی هم چې خاین وي
د خیانت منزل یې لند، آس یې ناکام دی
تره کی غوندې ترکېږي په گولو کېنې
ترکولی یې چې چا په بهام دی
په ژوند سپک شي بیا په سپکه پسي ورکشي
چې یې مورته نظر کړی هسی خام دی
مرگ یې سپک وي، پس له مرگه هم سپکېږي
دا خیانت، دایې آغاز، دایې انجام دی

۱۳۵۸/۷/۱۸

پېنور، بالاحصار

اورپوری شو

بهاره مه راحه کلونو باندي اورپوري شو
چي پري راتلي په هغو غرونو باندي اورپوري شو
چي تابه بنکلي کړل په کلو، موږ بي سيل کاوه
په هغو د بنتو او کڅونو باندي اورپوري شو
د کله درنگ درگرو وينه سرې سيلی کره وچه
هم بي په بوي، هم په رنگونو باندي اورپوري شو
د زپرو کلو پر حای سرې لنبې تاو پري پکسي
د پسرلي په چمنونو باندي اورپوري شو
د شکو في موجونو لوت کره د وحشت پوجونو
د گران وطن تاندو با غونو باندي اورپوري شو
کلاب، نرگس، مرسل هر يو پخپل حای و سرخېدل
په رامبيلونو، چامبيلونو باندي اورپوري شو
د بنفشې، شبر، بيري خانگي لوخوري شولي
په ميخکونو، ريحانونو باندي اورپوري شو

چې هسري بوي، هسري بنکلا وه، هم مېلي پرې کېدې
 د ارغوان بنکلو بناخونو باندې اور پورې شو
 د ميخ افغان له پاره حای د آرام پاتې نه دې
 هم پر فرشي، هم پر فرشونو باندې اور پورې شو
 چې هل بي پښې بنکل کړې او دې به تر وريله يووکا
 د هغو حورو پر پر و نو باندې اور پورې شو
 چې بي تو مېلي پکې وو د پسرلي گلونه
 پر هغو تورو وړېلو نو باندې اور پورې شو
 نه لاله زار دى پاتې شوى نه خارزار پاتې دى
 هم پر گلونو، هم پر خارونو باندې اور پورې شو
 د اکران اوخوبز جنت نظير وطن لته لته شو
 هم په سارا، هم په بنا رو نو باندې اور پورې شو
 د اور حلقو کښې دى راگيرې د وطن سېمې مو
 چې پې په کليو، پر کورونو باندې اور پورې شو
 چې دوى ته کور و او دېن تر پوخ سنگرو دوى
 هغو کلاؤ او برجونو باندې اور پورې شو
 د ننگرهار د گلوهار پروت د شهيد په قبر
 پر شنو سمسورو کوڼونو باندې اور پورې شو

د اليشنك ، د الينكار سيندونه سره بنكار پورې
 چې د لغمان په شنو فصلونو باندې اور پورې شو
 د جگدلك د وينو دك يا قوت لنبه - لنبه شول
 د ماه پير په كرن ليچونو باندې اور پورې شو
 په شيوه كيو را شپوه شوې د دېنهن لنبكړې
 د كمر پوپه كمر ونو باندې اور پورې شو
 باغ بالا باغ د بلا شواضخانانو لـــــــ
 قرغه يې قروغ كړه په بندونو باندې اور پورې شو
 بالاحصار اور كښې ايسار كابل ټوټه - ټوټه شو
 ښكلي پغان په محلونو باندې اور پورې شو
 په استالف كښې لپې - لپې كولى و اور پورې
 د شمالي په شنو تاكونو باندې اور پورې شو
 شكر دره او گلدره د اور دره غونډې شوه
 هسري په غرو ، هم په رغوونو باندې اور پورې شو
 پروان په زړه باندې پرېمانه كولى و خورلې
 د كلبهار په بهارونو باندې اور پورې شو
 غور بند كښې بندې دي لوخړې درو سې تاكونو
 چې د پنجشير په زهرخونو باندې اور پورې شو

دھل سرج د نندارو لارې اوس شا پې شولې
د لاله زار په گلزارونو باندې اور پورې شو
په شهرستان او مالستان کښې بنار او مال تالاشل
باميان ته گوره يادگارونو باندې اور پورې شو
ميدان ، ميدان دخونين جنک شو، په سرو وينو زپا شو
تنگي ، خوات په شنو باغونو باندې اور پورې شو
لوگر، گوردېز په اور کښې پټ شول د اورين بوټو
زړمل اور گونډ اور گونډونو باندې اور پورې شو
د آسمان شکو نښترو نو حای سکر ونيولی
چې د پکښا په ځنگلونو باندې اور پورې شو
د تاريخي غزني له زړه نه دورې پورته شولې
په حصارونو، زيارتونو باندې اور پورې شو
په قره باغ، سلگر، مقر بمونه و اور پدل
د شنه زابل په بادامونو باندې اور پورې شو
د کندهار تا کونډ لاندې کول خوښي ټانکونو
په ارغنداو او په کرزونو باندې اور پورې شو
په لښکرگاه د سره غلیم لښکرې و بلوسېدې
د زارې بڼست په تاريخونو باندې اور پورې شو

سيستان سور اور شوپه نيمروز کڻي سختي وڃي راڻو
 ددلارام په آرامونو باندي اور پوري سٿو
 په ارزنگان کڻي ارزوگانې خاورو لاندي کږلې
 ٻي غوره خلک په غورونو باندي اور پوري شو
 فراه فرحت له لاسه ورکړ، ددښمن له لاسه
 داستقرار په شينډونو باندي اور پوري شو
 هري دهرې قواؤ وران کږ په وحشي جنگونو
 دمدرسو په منارونو باندي اور پوري شو
 دشنه بادغيس پستولاخولې پر ناز سپرلې نروي
 ترشول مات وړاندي په شولونو باندي اور پوري شو
 په ميمنه کڻي ٻي دامن مڼه پرېښوده
 دجوزجاني په يادگارونو باندي اور پوري شو
 أم البلاد دخيستانو په لاس وسوځېده
 په هغولوړو پرغونو باندي اور پوري شو
 په سمنگان کڻي دمېراني يادگارونه وسول
 ښکلي تخار او بغلانو باندي اور پوري شو
 په چاردره کڻي ماشومان لکه دورو حلال شول
 دگگزن کليو او کورونو باندي اور پوري شو

چې دواخان د پگړۍ ولي د روس پسزکني کيښو
د بدخشان په سرو لالونو باندې اورپورې شو

* * *

چې به سجدي پکښې کېدلې د پاک رب حضور ته
په هغو پاکو محرابونو باندې اورپورې شو
کورونه وړان، اورونه مړه، نغري ساړه - ساړه شل
دروس له لاسه په اورونو باندې اورپورې شو
دېرې مولايې ادېرې شوي ادېرې ايرې شوي
کورونه څه چې په قبرونو باندې اورپورې شو
تنها ژوندي او ژوي نه دي چې سره او روښن شل
په زيارتونو مزارونو باندې اورپورې شو
چې فرش د گلوبه د نوري کپړدي مخ ته خور و
په هغو دښتو دامانونو باندې اورپورې شو
همه د کپړدي او هم د زړونو مراندې وسوځېدې
د عشق او مينې په تارونو باندې اورپورې شو
د سرو او بسانو کاروانونه به نور چېرې لپږ دي؟
چې په کپړديو، پيشخولونو باندې اورپورې شو

رعي اوس نسته، پر گلو هم گولي واور پدي
پرايلسندونو، خريخا يونو باندي اور پوري شو
چي له مستي نه به اوبو پکيني تو پونه وهل
هغو شپلو، هغو ناوونو باندي اور پوري شو
چي به مېلي وي، ساتبري به وي، سيلونر به وو
په اختر ونو، په جشنونو باندي اور پوري شو
د ژوند لمحہ - لمحہ په سره وحشت لنبه - لنبه شو
په ورخو، شپو، په مهالونو باندي اور پوري شو
چي انتظار به د پنديس لالي کپده ور پکيني
په هغولارو کښه وونو باندي اور پوري شو
ليلا به وزي ټولول، لالی به لوڅنگه کري
چي په لوونو درمندونو باندي اور پوري شو
د خزانو پاڼي سرې نه دي ايري ايري دي
د بهار ونو په هارونو باندي اور پوري شو

* * *

سهار غويل دعوايه وشو، روس ما بنام ته راغي
په سهارونو، ما بنامونو باندي اور پوري شو

د ثور برج ، د جدي برج په هونږ قیامت راوستو
 خونه په هسک ، نږ په برجونو باندې اور پورې شو
 په شپه بندیز ، په ورځ ^{په} ژوند پر بندیز کې بند شو
 د آزادي پر ساعتونو باندې اور پورې شو
 چې د اسلام او د ملي فرهنگ د بنمن پرې راغلل
 په مکتبو او کتابونو باندې اور پورې شو
 تنګي خوږانان او ماشومان په اور کې وسوځېدل
 په ناسپړو ارماتو باندې اور پورې شو
 دا اوښکې وینې سره گډې دي خونا ب جوړوي
 که پر تنګيو کېدونو باندې اور پورې شو
 چې بهر پانده وود غیرت او د عزت په شمال
 اوس پر شملو او پلرونو باندې اور پورې شو
 چې یوې سر قلم او بل به یې نظر قلم گرې
 په هغو تورو ، قلمونو باندې اور پورې شو
 د پرون هڅې مودنن په اور کې وسوځېدې
 د بره تلک پر تکلفو باندې اور پورې شو
 انسان یې ناوړي د آسمان فضاله د وړو وړو
 د مظلومانو په آسونو باندې اور پورې شو

روس په به خنکه روسياهي کړيې اوس له خلکو پرته
چې دافغان په افغانو نو باندې اورپورې شو

* * *

که ز ما مېنه روس کړه وړانده خومزه يې وکړه
چې هر - هر خای يې په ټينکو نو باندې اورپورې شو
د هر خوږ من افغان پر زړه کښې خوښي و دوږده
چې د دې من پر واحدونو باندې اورپورې شو
د هرې پورې مور د زړه د زخمو خولې وړغلي
چې د ليدن پر سر و بچونو باندې اورپورې شو
شربلي يې وړانې عصري زور يې ټول اوږه اوږه شو
په زغور و جهازونو باندې اورپورې شو
د گران وطن پر هره برخه کښې په شو - خوځله
په قطارونو قطارونو باندې اورپورې شو
په ډېرو سېمو کښې دروس قومي - قومي پوجونه
صفاً صفا شول ، په صفونو باندې اورپورې شو
ايمان ته گوره چې ټوپک پر تانک کښې لاره کوي
په پولادينو مقلونو باندې اورپورې شو

که زما کور یی کر ایرو مسکو هم و لسه زبده
په کر یملیر. کچی په تختونو باندی اورپوری شو

* * *

چې دیولیندو کارگر خوټک دی را اخیستی پسی
دروس په لور او شوټکونو باندې اورپوری شو
چین هم اوس پوه شو چې مارکسینم دی تریاق دخلکو
چې د مارکسینم کتابونو باندې اورپوری شو
د کمونیزم شرارت دنیا لنبه - لنبه کړه
په کمبودیا او ویتنامونو باندې اورپوری شو
چې دی پسیلی یو دبل ترڅنګ چمتو ولاړ دی
په ناپیلو هیوادونو باندې اورپوری شو
لوی قدرتونو یو وبل وټه په شاتپ سوی
ایران ، عراق په اولسونو باندې اورپوری شو
په مورن قیامت دی خو د زړو دوک بمرورن هله
که په دی لویو قدرتونو باندې اورپوری شو
چې زور حق بولی د ویتو حق د هغوی دی پکښې
نور په ملگرو ملتونو باندې اورپوری شو

خبرې کيږي نتيجه يې د جنګ اور کړي لاندې
د ژنيرو په مجلسونو باندې اور پورې شو
افغان سوځيږي او فرياد کړي د نيا هڅه وايي
جوړې يې په سترګو او غوږونو باندې اور پورې شو

* * *

زلمي اتڼ کوي خو ډول ورته د جنګ غږيږي
اوس د بنادې په اتڼونو باندې اور پورې شو
پتمني پېغلي دي روانې د سنګر په لورې
چې د غرمې په ګودرونو باندې اور پورې شو
ډوډۍ پخېږي خودلو پرځای سنګر ته دروي
د مازيګر په تنورونو باندې اور پورې شو
پکښې عکسونه د شهيد د پاکو وينو ښکارې
سهار ماښام په شفونو باندې اور پورې شو
رفيعه هغه طراوت اوس پکښې نه ښکاريږي
ستاد هجران سويو شعرونو باندې اور پورې شو

۱۳۶۳/۱۲/۶

پېښور، کوزناکال

نه ځايپري

وجود مې له خپل ځانه په وطن كې نه ځايپري
غمونه مې دي دومره چې په تن كې نه ځايپري
گلونه خزان شوي دي ، باغونه دي وران شوي
د سره خزان بادونه په گلشن كې نه ځايپري
راغلي سور وحشت دی ، په اولس مې سور ساعت گڼ
سړې وينې د زلمو په سپين كفن كې نه ځايپري
رودونه دي د وينو په هر لوري چې بهيږي
ځوانان دومره قتلين يې چې مدفون كې نه ځايپري
ودانې وړانې شوې دي هر لور په وپر لړلې
ويرونه د وطن د مور لمن كې نه ځايپري
وطن سوري - سوري دی د روسيو په سر وگړيو
تر دې يې زيات زخمو په بدن كې نه ځايپري
خلقيانو داسې ظلم په وطن كې كړې بر پسا
شمير يې پرې تاريخ نې لري ساري سرتر پا

۱۳۵۸/۹/۱۸

پيښور

ردیف بندگی

زندگی:

رادمردان

از همان اول

بازندان بسته است:

* * *

زندگی

بردگان روسیه

تابه آخر

در ردیف بندگیست!

۱۳۵۸/۴/۸

کابل، زندان پلچرخی

یو بیت

ز ماد ژوندانه په بې ثباته تلون کینې
ز ماد فکر رخته بښه شوې زوړ نه شوې تان شوې

۱۳۶۵/۶/۱۳

نوی دام

دسره استعمار نوی دام د ذهن غولول د عی
خو کسه کړي د حان نوم د ملت وریاندي کپړي
دسره لښکر په مرسته په تخت کښنوي مفرور
د پاسه نوم د خلکو حکومت وریاندي کپړي
قومونه سره جنگوي، پلار، زوی سره په جنگ کړي
په دېره بې شرمی نوم د وحدت وریاندي کپړي
بمونه او روي په خلکو ظلم چلوي
اورونه بلوي نوم د خدمت وریاندي کپړي
آرامه آرامي وي په یوملک کښي چې دوی ورشي
جنگونه کړي نوم سوله، امنیت وریاندي کپړي
کوي قتل عامونه دوکړو د ملت
خونوم په سپین سترگی د عدالت وریاندي کپړي
ترې واخلي خپلواکي او آزادي او خپل اختیار
په خوله نوم د ملت د حاکمیت وریاندي کپړي

د خان په کټه چور يې کړي کلتور او اقتصاد
 خونوم دور ورو لى او محبت ورباندي کېږي
 غلام کړي بل ملت په ډېر ولومو کي يې ټکېل کړي
 د خولې په تش ويل نوم حریت ورباندي کېږي
 نازله په ملت کړي سره وحشي ډيکټاتورې
 خو نوم اولسواکي، ملی قدرت ورباندي کېږي
 که داوي سوسياليزم ترقي او امــــــنيت
 هر څوک به لوی پندونه دلغت ورباندي کېږي

جدي / ۱۳۵۸

وردک، آبدړه

د مسافر جنازه

له سوې سوې د بښتي له خالو له زړو و خيمو منږ
 د څو کسانو په اوږو د مسافر جنازه
 له هیلو ډک زړه د بې پايه د بښتي زړه تر ولاړه
 د يوه بې کوره، يوه بې کوره مهاجر جنازه

۱۹ / ۷ / ۱۳۶۱، پېښور، کچه کړی

سپېدې

سپېدې دې خوښې زما زېرى د سحر لري
په خره پره کبې تر شاخيره د لمر لري
سپېدې دې خوښې زما

* * *

تیاره څیرې په ځای یې هره خوا رڼا راوړي
د باطل مراندې پرې کوي د حق خنجر لري
سپېدې دې خوښې زما

* / * *

د تاندو هیلو غوټه خوږین زړه گوتی نه پرېږدي
د سرو گلونو په خندلو کې اثر لري
سپېدې دې خوښې زما

۱۳۵۷/۹/۸

کابل

دباغ

باغ زاغ ته حواله شوله دې باغ نه والوتم
 بلبل مین په کُل وم خوله زاغ نه والوتم
 زما او دلاله د زړه داغونه سره یو وو
 زاغ تن ورسره یو چې کپ له داغ نه والوتم
 خطر د تن د پو ست وکته خو په نه وم الوت ته
 له باغ نه کله تله له دباغ نه والوتم
 ارزومې وه چې بیا - بیا د خپل خان سولو تیر شوم
 پتنک غونډې پر سوی له خراغ نه والوتم
 لوړ سر مې تپت همتو تر هتر شان تپتیدی نه شو
 په لوړو غزونو سر شوم له « بر باغ » نه والوتم
 عقاب پر دام کینی نه نښلي دانه دې بل ته کپ مې
 لوړ الوت یلم باغ نه که له زاغ نه والوتم

بل جهان

چې آسمان يې پټ په وړېځو
ترې لړې پرې خورې دي
ښې د بخت ستړې بنکارې
نه يې "تلي" ،
نه "نغري" نشته

او نه يې "کت د بړۍ" پروت دی
نه "پړيوښي" يې ځلېږي !

* * *

خو:

دا وړې سوځند لمر يې
د قيامت دورځې لمر دی
ټول مخون يې بنکاره دي
د خپموله زړه نه لويږي
او:

د ژمي سوځند باد يې

۱۸۹

زمهرير دی !

زمهرير دی !

چې چلپري

له هله وکړ هم تېرپري

دا د نيا د مهاجر ده

دا جهان د اواره دی !

۱۳۶۴/۳/۶

پېښور

مُجاهد مهاجر

اولسونه ډېر ښکېل شوي، پرې راغلي ښکېلاکگر دي

لا تر ننه مهاجر دي، مهاجر دي له خپل ځايه

خو پر تا چې دا وړج راغله، مجاهد شوي، مهاجر شوي

مجاهد شوي، مهاجره! ستاږی به وي تر پايه!

۱۳۶۱/۶/۱۲

پېښور

زما قاتله!

ارته دنيا داور تبي شوله زما د پاره
له تحمل نريم وتلى د دنيا د پاره
اوس رابنکاره شوه مليونونه ککړي په کار دي
ستا د خيالي جنت ددي خيالي بنا د پاره
دا ستار تيم دى چې ژوندون کړي د انسان پښو
زه به ژوند خاړ کړم د انسان دا اعتلا د پاره
زما قاتله! ما چې نن د بل پلاس و ژني
بنکاري ستالاس يې هم تړلي د سبا د پاره
خبر دى که سرهې تر کهور تر حکه لاندي کړي
د تېنگار زړي يې ميوه ورکړه هر چا د پاره
زه که فنا هم شم بقامې په فنا کښې وينم
حکه فنا به وي زما ملي بقا د پاره
د وحشي شپې توره سيند کښې چې بلکه غونډا کښې
مانه دى وياړ چې شم بخږى دې رسا د پاره

زما مهبواد، دی په نختیج، کښې پرې و نا به راښي
تر ټولو وړاندې پرې بلر خیره د «سبا» به راښي

۱۳۶۰/۸/۶

کابل قلعه نوح الله

د ملت لښکر

سبرنی پسرلی سور راتر ښکار پزیري
د لاله داغ یې ناسور راتر ښکار پزیري
خونړې سیلاب راتلونکی په وطن دی
د ملت لښکر مخسور راتر ښکار پزیري

کابل / ۶ / ۶۶ / ۱۳۵۸

غلامی

د یوې قورې کور تا په ښه راغی
د انقلاب یې د زلمو په وینو سوړ دی
د افغان دمېرني ملت په ترڅو یې
لگولی غلامی زخم ناسوړ دی

کابل / ۶ / ۶۶ / ۱۳۵۸

د محبوب غېږ

ساقی پاغږ پیاله را کړه   ماله خان مخه جلا کړه
 دا خپل خان راځي هېر کړه   سر سبندو ترمې سر تېر کړه
 بزې مینه لپونځه کړه   بزې مینه سپیلنې کړه
 چې زه ور ودانگم دار ته   چې خان واچرم انکار ته
 چې قربان کړم خپله وینه   پرې تر لاسه کړمه مینه
 چې منصوره دخپل دلدار شم   یار ته ور د دار پر لار شم
 چې سر لورې شم بجنون ته   مومن خان غوندې پښتون ته
 چې رښتینی یو عاشق شم   چې په مینه کښې صادق شم
 چې د مینې مینتوب کښې   چې د مینې لیونتوب کښې؛

تېر تر خان شم ، تېر تر سر شم

د محبوب غېږې ته ور شم

۱۳۵۸/۷/۱۰

پېښور

غزل

وي وري - وري اشنا ترې سترې جوړې وي
 ځکه هره وږخ راته خبرې جوړې وي
 داد گړوانه صدف چې ځکه خوله سپرې دي
 عشق زما له او بنکو ملغاري جوړې وي
 بنکاري چې د سرو وسانو قبر به جوړې پري پري
 بيا غا زيان مصروف بنکاري سترې جوړې وي
 گوره په توبک راگوزار پري ايمان وگوره
 روس که الوتکې زغورې جوړې وي
 پوه دي چې سالنگ د سرو لښکرو د مهرک کنده ده
 بيا هم لا نادان گوره لښکري جوړې وي
 داد شرق او غرب بنکېلاک مجوم داسمانان وري
 تښتي نور آسمان پر لور وزي جوړې وي
 خوبه په فناد پسي څي راشه له شاعر کوره
 گوره له الفاظونه سترې جوړې وي

۱۳۶۴/۱۱/۲۲

پېښور

ملي ماتم

کله چې زه پر چيانو د ۱۳۵۸ کال د کب په درېيمه نېټه د لارې له سره ونيولم او زندان ته يې واچولم زما په تن کښې زما هغه تور پېچلې وې چې د کمونيزم د يو ليم کلنې زورواکۍ په دوره کې يې زما د غم او وير د پېر و ترخو لخطر په وخت کې ملگري راسره کړې وه او نن مه هم په تن کې وې، دا پارکې همدې جامو ته ويل شو:

زما جامو!

ای زما تورو!

ای د غم جامو!

تاسې مله کړې يې مدام زما د خان جامو!

هم د سفر، هم د حضر، هم د نلن جامو!

تاسو زما د زړه د غم بڼکار ندو يې کوئ!

تاسو د لوی ملي ماتم بڼکار ندو يې کوئ!

زما جامو!

ای زما تورو!

ای دغم جامو!

۱۳۵۸/۱۲/۶

کابل دشرخي پله زندان

وطن پلوري

د وطن د خړوونکو مرگ روا دی!
 که پلورلی یې په "روبل" که په "دالر" دی
 د افغان په پاک وطن کې یې ځای نشته
 که د سره دی، که د تور بنکې لښکر دی

تکل

شوم سرگردانه خوله تانه روگردانه نه شوم
 حوزبه جانانه ستا پر عشق کېنې یې ایمانه نه شوم
 تکل مې وکړ د منزل په لور د سر په بیه
 ستومانه دېر شوم، خوینې داده چې پښمانه شوم

راز

که دخولی شې کړای د زېږونو لارې مه بندوه!
گرانه لالیه درازونو لارې مه بندوه!
نن د وختونو مجبوری که دیوالونه جوړ کړل
د مستقبل د امیدونو لارې مه بندوه!
که ما او تاته شولې شامې خبردی شاپې دې یې
خودې بچوته د پلرونو لارې مه بندوه!
زما د زړه درمل پر تا د تاپه ما کډای شي
خوښي دې ستاوي د دردونو لارې مه بندوه!
پرون هېرنگې، سبا خوارنگې د نون د پاره
ها تېرې شوې د عمر وینو لارې مه بندوه!
که د وروزی د شعور سترگې دې په روڼولو
د لاشعور دې د شعور وینو لارې مه بندوه!

لورسرونه

ورك شوى، بېگوره شوى، بېگوره هم شوى!
 دلوى سفاک بجاني خوږين د لاسه!
 پر پاكو وينو موخړوب شو وطن
 دشلم قرن دچنگېن د لاسه!
 كلي، بنارونه مو داوړ لنبه شول
 دنوى عصر د انځرېن د لاسه!

* * *

ای دوطن خورو وروزامنو!

خوك په شپلو خوك پر د بنټونو مړه شوى!

دچا په سر درانه تا نكړينه تېر شول

خوك په برچو خوك پر بېرېن مړه شوى!

دچا سينه د ماشينگان موخه شوه

خوك په درنو- درنو توپونو مړه شوى!

خوك په زندان كېنې قصابي شوى وروڼو

په كورنگونو، پر برقونو مړه شوى!

خوک د اعدام په تخنه وختلی

په ستمونو په ظلمونو مړه شوی!

د دوزخي ژوند نه وحشت مویلد

په تکلیفونو، عذابونو مړه شوی!

خوک یې ژوندي په تیراکتور جنم کړی

د ظالمانو په لاسونو مړه شوی!

سرونه ورموگرل خو ټیټ موینگرل

د خبیثانو، رذیالانو پینو ته!

د دی وطن د دینمانو پینو ته!

۱۳۵۸/۱۰/۸

وردې، آبدړه

پوښتو

د ودان کور په وړه کښې ناسته ده چېرته

«خولپه» «شته» او «کور» یې ټول له منځه تللي

د «هوږک»، «کالی» او «گور» د غوه داران سو

په روسي بمونو دي ورته ســـــــــــــــــــــــــیڅلي

۱۳۵۸/۶/۶۱

دمور غېږ

ما شوم چې له مور بېل شي د هر چا خپلې خوري
بې واړه واړه وار به وار له هرې خوا خپلې خورې
خاپېر وي ورته جوړه چې په هر لوري يې مخ شي
که خپل وي که پردي ترې په بيا - بيا خپلې خورې
چکلونه د دنيا ورته تېره - تېره اغزی شي
د گل په شانې مخ يې د دنيا خپلې خورې
دمور په ودان کور به يې چې تول عمر راټول وو
ددې ټولي له لاسه د جفا خپلې خورې
سپين لمر وي ، سپين سبا وي خو خپلې يې پرې تور کړي
" سبا " ترې وړه هيله چې " بېکا " خپلې خورې
خومور وي نه هغه دمور د غېږ يې آندونه مري
تېر پرې به دا وخت که نن سبا خپلې خورې

۱۳۶۱/۱۲/۲۱

پېښور

بريالی پاڅون

هرافغان وُځپل کورخوښ او مسعود
خپل يې شته ، خپل يې تاوان وُځپل يې سون
د عادي ژوندون څښتن و وځپل کورکښي
نزول هم نه وُکه نه يې وُصعود
بل واي نه وه ، خپلواک يې خپل وطن وُ
واکداران يې که هرڅو و ونا محمود
د خپل خدای په عبادت يې ملاکښه وه
د بل چا پټي يې نه ووپه په وجود
انحصار او سرلوي يې وه په بـرځه
په خپل ژوند په خپل وطن و وټول خوښنود
په خنډونو بر بدل او پر مخ تلل بـه
که کوله به يې هڅه د بـه ليوډ
خوڅو کسه ناخلف پکښي پيدا شول
کړل يې رنځ د عقيدې پاڅنه حدود

د اسلام او د افغان لاره يې پرېښووه
روس مردود ، لېنن مردودو، دوی مردود
د شوق او اقتدار لیونډه میــــــــــــــني
کړل د نورو په کړيو کې محدود
خونړی غوښل يې جوړ کړ په وطن کې
وړخ يې نوره کړه په شپه کې په داوډ
د راهيو غچ يې ونيوي په لاس کې
په روسي تانک الوتکو شول فرود
د وحشت دوره يې پيل په هېواد کړه
ټول احرار يې پر زندان کې کړل مسدود
دېر يې مړه کړل په کورو ، په زندانو کې
کړل يې وضع په ژوندو باندې فيود
د روسي ارباب له حکم سره سم يې
د وطن په هره خوا باد کړل بارود
وييل يې نور د خپل معبود عبارت پرېږد
روس زموږ نه دی بادار زموږ معبود
خو موږ ملت دا کله شــــــــــــي زغملی
چې روس ومني او پرېږدي رب وود

په خوا ملحه خلقيان دروس بچيان وو
د وحشت يې نه غغور وو ، نه حدود
الوتکې وې ، بهونه وو ، پتانکونه
هره خواپکه په اور وه او په دود
کلي وړان ، کورونه وړان ، نارونه وړان شول
په وطن کېني وو خوله وحشي جنود
نامحدود روسان يې راوستل وطن ته
خوپرې کې يې بنسوده نوم د پوځ محدود
داسې ظلم او وحشت يې دلته وکړ
چې نه کړې و فرعون ، نه نمـــــرود
د چنگيز او هلاکو تاريخ يې سپين کړ
کړل تاريخ تر يې بري ، هتلر ، يهود
نه په بنحور ، په سپين زيرو باندي بند شول
نړيو پرېښودل خوانان ، نه نومولود
قتل عام يې په هر لوري کېني بسرپاکي
خرابدي کړې تر حد حني افزود
هغه بلخ چې د جمشيد د جام جمال و
پيدل پرې په پرخونه زړاندود

ها مزار چي د اسد د خدای مدفون و
ر سېدل يې هر طرف تر د فيض عسود
کندهار چي پایتخت د احمد شاه و
و روزی يې ميرويس او محمود
ها غزني چي د بنار و نو د سرتاج و
و بلازميني د محمود او د مسعود
نور يې وردان کړل په بمرنو، په توپونو
د ژوند نېټې او آثار يې کړل نابود
خوبل خواتره افغانان مسلمانان و
پن الحاد شولو منلي نه قیام و
و سر لورې ژوند لکړی په تاریخ کښي
هر د سېن يې ژ شړلی په س جود
هيڅ تېز يې په وطن نه و ز غملي
پن لور سر هېچ زود و نه و فرود
په تش لاس يې بريالی پاشون شرو کړ
په قیام يې کړلومات حمود جود
په وحشي دشمن يې وکړل گوزارونه
دين يې حفظ کړ په قيمت د خپل وجود

۶۰۴

پر داسو مہر نیوسالامونہ
تعظیمونہ ، تکریمونہ او درود

۱۳۶۳/۱۲/۱۷

پسنور

اسیر

چی وی ذہن بی آزاد زندانی نہ دی
کر پہ پسنو کبھی بی پنحہ منہ زنجیر دی
چی لاسونہ بی آزاد فکر غلام وی
حقیقت کبھی دا اسیر ربتیا اسیر دی

۱۳۶۲/۱۲/۲۷

پلی نوم

کمونیزم د وحشت او زور مسلک دی
مریولوز، مریوقول بی موهوم دی
مصلحت دی دانسان دقتلولو
خوچی نوم بی پلی نوم دی پلی نوم دی

۱۳۶۴/۹/۱۶

دزپه غوتی

شو پس لی په هره خواتو کیری سره کلونه
په سیه، غر، در او دیوار به وی خواره کلونه
په پانه - پانه کې تصویر د شهیدانو ښکاری
چی د وطن په در د بدلی غېر دی خه کلونه
د خاورې مخ به ولی فرخ په سرو کلونو نوي
ترې لاندې پتې چې دی تر دی کلونو بڼه کلونه
ستا عظیم قبر ته شهیده یوه د الی ده کنه
د جنت چلو تر فانی کلونه نه چکرونه
چی د غموتو لویې - لویې غوتی و سپیری
خاوند کله به غوتی می شي دزپه کلونه

۱۳۶۱/۱۹/۱۴

د اټاک پیل

کربلا ته سلام!

د کربلا دښتې ، په پاڅو وینو سرې دښتې
د نازولو امامانو داسرې دښتې
تاته سلام ستا د سینې سرو پر هرو ته سلام
چې ستا په غږن کېنې لوېدیځې ها ارادو ته سلام

د کربلا دښتې د کرب او د بلا دورځو

دې ستا سینه کېنې داستانو نږدې پادورځو

ته په میدان کېنې یې د داسې لوی ایمان شاهده

چې باطل وې ورته امان! امان! امان شاهده

ستا په سینه کېنې حق باطل په ضد تلم پورته کړي

د استبداد په مقابل کېنې یې علم پورته کړي

عقېدې ټنگې وې د عقېدې ارادې ونې کړې

توره یې ښکل کړه خو باطل تیري سجدي ونه کړي

د کربلا د بڼې! ستا یاد دي هغه لوېس سره نه
 له تنه بېل خو شول خو بل نه نه شول خو پسر نه
 ستا په سیند کې د امان داسې داستان پاتې دی
 چې پر نړۍ کې تر ایزه جاوید از، پاتې دی
 د بشریت تاریخ پرې وپارې، انفعال پرې نه دی
 د حق د لارې فدايان گوره تکرار پرې کوي
 د قاسم خرویه لاره پالي دخپل سر په وینه
 د حق د وڼې کړې په مینه ، اوبه خوږ پرونه

* * *

گروهن افغان دحسینی پاشون پر لاره درومي
 د لار به پالي که تراوړه، که تر داره درومي
 د کربلا د بڼې، په پاکو وینو سرې د بڼې
 د نانو لویو اما مانو داسرې د بڼې
 ناته سلام، ستاد سینې سر و پر هرو ته سلام
 چې ستا په غڼ کې لوبېدې ها ارا د و تر سلام

۱۳۶۶/۷/۱۹

د عاشورا ورځ

لوپ کوي

توپان مې بيا په سرو گلونو باندې لوپې کوي
 پر غوږ پدې لوبهار وڼو باندې لوپې کوي
 خوسه نادان دی نتیجه يې چې په پام کې نه ده
 په ان مويلو شمشير وڼو باندې لوپې کوي
 کدو خونې ده د افغان سردی يې سره نه ځي
 سر بېرې ځي چې په سرو وڼو باندې لوپې کوي
 د يلدا شپه که وي او بنده هم مگر راخښي پسې
 تياره برخو په سحر وڼو باندې لوپې کوي

۱۳۶۶/۱/۶۶

د يلدا شپه

په سودا، سودا مې تېره کړه سودا شپه
 شوه او بنده راته تر کمال نه د «يلدا» شپه
 او بېدل برې اوس - اوس مې تجربه کړه
 په سبب تيا تر ټولو شپو او بنده ده دا شپه

۱۳۶۶/۱۰/۱

پیغام

ای نزیوالو!
نیا و غوښتونکو!
امن خوښو!
سوله دوستو!
نزیوالو واورئ!

* * *

واورئ پیغام!
دیوه مظلوم
خو میرنی

او با ایمانه ملت

ای نزیوالو واورئ!
غوښ شئ!

د مظلومو خپه شوی پیغام

د انسانیت

د واقعیت ،

د حقیقت په غوږونو

واورئ!

په دقت یې واورئ!

* * *

دلته په زړه کېنې د آسیا ،

یو تاریخي ملت دی

چې د پېړیو په پورې یو کېنې روڼ ژوند لري

له ویاړه ډک ،

له پټه ډک

له ننگه ډک ژوندون!

ده لوږې ، قندې دي کالې ،

بې کورۍ زغلی

خو غلامي ته یې د ډیجا غاړه نږده اېښې

د اېني لکاه ده

په همدې لکاه تېري پرې شوي

د نړۍ ډېرو لویو - لویو قوتونو مدام

د استعمار قوې لاسونو مدام

دده د سر د ټپټولو هلې ځلې کړې
خو ناکام شوي پر مهرو پښو ترې تللي

* * *

ای نړیوالو واورئ!

غونښئ!

کیسه پاتې واورئ!

ددې ملت د سر لوړې کیسه!

زور استعمار دلته پخپله راغی

مات چې شو

بیایې د خپلو نوکرانو دلته لټه وکړه

هغوی یې راوستل، خو پاتې نه شول

مات کړل ملت

ملي تاریخ تریب د سروندو بابونه ودرکړل

دا پاڼه اووښتنه همدلته،

بیا برسېره نه شوه

* * *

سره استعمار کړې سترگې پټې

په دې ټولو پلښو

د وروځه، سولې، آزادۍ، بشر دوستۍ
د غولوونکو شعارو ترڅنګ یې
د تېرې توره کره نېره
ددې ملت د ښکېلولو لاره یې جوړه کړله
لومړۍ یې دلته ایجنټان په روښلو وپېرودل
څو ناخلف یې له ملت بیل کړل
د ښکاري زړګ په شان یې ځان ته ښکېل کړل
د کور، کالي، دودۍ خوږې غاړې یې ووهلې
بس یو څو وېرې پرې غلط شول
خو نږد وپوهېدل
ددوی پردۍ لومې یې ولیدلې
خودوی په ډېره بې شرمۍ
د خپل بادار په مټو
په رها وڅ کښې به یې رښه داره واچوله
په همدې وڅ کې یې په زرگونو افغانان
په وینو ولېږل
په خونړۍ کودتا والک ددوی شو.
د روس له پاره یې د خلکو غلامی پیل کړه

۶۱۴

خود ملت حواك يې ملگري نه شو
حکمه ملت هرڅه منل (خو:) غلام کېدلای نه شو:

* * *

ای نړیوالو واورئ!

غور شی!

کیسه خلاصه نرده،

دوی د ملت د ایل کوو او سیکلوو د پاره

روسي ټانکونه،

الوتکې،

ماشینې

او بمونه راوړل

په بې رحمۍ يې په تش لاسو خلکو وچلول

دېر ماشومان، بچي، زارې، ځوانان يې ووژل پرې

او دېرې خونې يې د روس په وسلو وړانې کړې

غوبتل يې پټې د وینو خاڅکي کړي په سره جنده کېني

خود قصاب د لمن خاپ هم پټېدی شي کله؟

* * *

ای نړیوالو واورئ!

واورئ !

کيسه اوس خوږبه شوه ،

په سپين ميدان کښې د ايمان او د وسلې مقابله توده شوه

يو خواؤ روس ، د روس چچيان ، قوي وسلې ودره

ؤ د پښگونو ضره مار ، د ماشينچکڼ ټکهار

د الوتکو غوره مار

او د بمو کړسهار

را خلاصېدل ، راوړېدل پرېې دفاعه مکت

بل خوا ملت و تش لاسونه

بس خزانېه ټوپک ، کوتک ودره

خو ټينک ايمان او اراده يې وه تر شا ولاړه

مقابله وه د لېد و او د کتو په ميدان

ټوپک په ټانک کښې لاره وکړه رانسکورې کې

قوي د سمن داسې ترور شو چې شوکورې کې

شوبلې پرې لکه ترخې مندې

په يوه لڅه کښې د لمبو خوراک شوې

پاس پر آسمان شوې الوتکې بنکاره

د ټوپک دزو پرې ترې شوکې

په خو لحو کښې لکه پکې باښې وغورځېدې
خو چې تر زمکه رسېدې، لمبې يې شوې دودونه
په هره برخه کېښې تباه شول دا قوي پوځونه
ملت بری وموند په ټولو زغور و قور

د ايمان زور و

د افغان غيرت و

دا د تاريخ د قهرمان غيرت و

چې هم يې روس، هم يې ددوی نوکران و پر زول

اوس سرو هلی، برو هلی په ځان نه پوهيږي

باور دی ژد به ځوکښي

سور استعمار به هم د تور بڼکېلاک د قېس خوا کښي

د مېړنو په ملک کښي ډېر په بې خوندي خېښيږي

او ددې آزاد ملت څلواک ژوندون به بيا پيلېږي

نوای رښتینو!

واقعیینو!

نړیوالو واوریو

دغه پیغام

دا د بري پیغام

دا دواړه خوصیږني ملت د سوېې کیسه
 دا دیوه لوی استخاری قوت د ماتې داستان
 دا ټول مظلوم انسان ته ورسوی!
 او ورته وایی چې ملي اراده نرماتیبی
 ملت په ټولو شر تو برین ی !!

۱۳۵۸/۵/۲۲

عمر

پنځه دیرش کاله مې د ژوند تېر شول د لمر په حساب
 شپږ دېرش کلونو مې وتلي د قمر په حساب
 چې لا ژوندی دی د وطن په سر کېږي نه دی تسلی
 بې فنګه سر زما ونه ب ولی د سر په حساب

۱۳۰۰ هـ، ق د کونجی اختر د ۱۵مه (۱۳۵۹)

د ایمان سوک

د ټوله کیمې سر یې د خوږ، د «امیږ» سر یې اوږه کړې
 «بریز نښه» یې کړه زړه چاودې «اندر نښه» زړه یې اوږه کړې
 د افغان دایمان سوک دے پر «باطل» د «حق» گوزار دے
 چې «مسکو» یې غنځانه کړ، پر «برک» یې بل ویر وکړه

۳۶۳/۱۱/۲۶

لورې شملي

قدم - قدم کښې سلسلې دي زلزلې دي راځي
زېږگيه زار ستا حوصلې دي قافلې دي راځي
د افغان همت پامير د هټېټېدلو ننه دی
چې پر هر وخت د دښمنانو پرې حملې دي راځي
د بېرته تڼۍ لاره يې نشته قومستان ته درمي
زموږ وطن ته د خرسانو سرې قتلې دي راځي
د وږني تېلو د هټ د پوره موی بله ساتی
له هرې خوا د توپانو نو سلسلې دي راځي
سر لورې مړې نه دا ملي ژوند پيلا مه ده اشنا
سټاپټي ژوند، د مړينې نوې مرحلې دي راځي
د ککړو خلې دې لور شي، لا دې لور شي پسې
چې پرې رپاندي د غيرت لورې شملي دي راځي

د مجاهد و ماشومانو ترانه

سپېڅلي مسلمان قهرمانان يود وطن !

قربان يود وطن !

قربان يود وطن !

بچيان د لوی افغان يو فدایان يود وطن !

قربان يود وطن !

قربان يود وطن !

* * *

ساترېپ آزادي د خپلو مېتو په همت !

لروملي غيړت !

لروملي غيړت !

په لار د قرباني باندي روان يود وطن !

قربان يود وطن !

قربان يود وطن !

* * *

چنگیز دی، که انگریز دی تسلیم شوی زبون زود!

روس هم روان دی گورتیه!

روس هم روان ری گورتیه!

دخدای په گمک بر په هر میدان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

* * *

د روس ناوې پینې به پکې پر پینې دو هڅکله

ساتر برې په خپله!

ساتو به یې په خپله!

زامن د میرویس خان یو او امان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

* * *

خوشاله به اروا د احمد شاه او د روینان کروا!

هو سا به خوشال خان کروا!

هو سا به خوشال خان کروا!

د این که ما شو مان سبا حوانان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

۱۳۶۲/۶/۹

پنښ، بازارگر

د ایمان زور

د افغان د ایمان زویدی دی لیدلی

« کمونست » به « کم » و « نیست » شی که خدای کره

د کمون وحشت بر بدتره حی کمون ته

له دې وخت بر « جم او » نیست « شی که خدای کره!

۱۳۶۱/۷/۲۳

شهادتو!

مهرنیر! قهرمانو! اتلانو!

د وطن د پالی لاری شهیدانو!

زموږ هر د خپل وطن پر تنگه جنګی

ستا سولاره خویند کسپې سبازانو

۱۳۵۸/۹/۱۲ ورځک، آبرو، زبیری شهیدان

چېرته ولاړشم؟

لاس مې ترې وحشي قائل ترې په بېرته سپاسي
 د ټول جهان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 د حق غاصب به مې د حق غوښتو؟ له جرمه تېرې
 چې د انسان قضاوت داری؟ نه نو چېرته ولاړشم؟
 د امن خوښو امن اوسر له خومې هم ولېدل
 امن و امان قضاوت داری؟ نه نو چېرته ولاړشم؟
 د عالمي ضمير وجدان مې تجربه هم وروړې
 افسوس امان قضاوت داری؟ نه نو چېرته ولاړشم؟
 تکیه په خدای ده، مې دتورې بله لاره نشته
 د هر افغان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 د خدای مدد به وي، لوې غرونه، سنگرونه به وي
 د ټینک امان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 افغان د مور غېږه کښې پايي، حکه رايي: وي به
 افغانستان قضاوت داری ازه نو چېرته ولاړشم؟

۱۳۶۲/۳/۲۹

کوټيز، فقير محمد زوی

د تاريخ غبرگون

د ۱۳۵۹ کال د ثور مياشت له روسي وحشي ښکېلاک سره،
 د کابل ښار په واپتون کښې د ځوانانو او پېغلو د روښنفرې پاڅون
 مياشت وه، دوی په تش لاس او مېړانه په رڼا ورځ د روسانو په
 لښکرو راووتل او له روسي ښکېلاکگرو سره لاس او گړيوان شول،
 لاندینې کيسه د دې مياشتې د پاڅون يوه تاريخي حماسه ده چې د "آسه مياي"
 د تاريخي غره په لمنه کښې د جوی شیر" د ويالې په غاړه پښه شوې
 او د تاريخ پر زړه کښې بدتل خوندي وي او ما د ډېرې لنډې مشورې په
 کالب کښې نظم کېده .

يوه کيسه ده حماسه ده
 د افغاني قهرماني
 را روان و لوی توپان و
 د ځوانانو د پېغلانو
 پوهنتون و په پاڅون و

په کابل کېني — هارول کېني
پورته غبرو دايو خوږو
«مه روسان مشر! مه خلقيان مشر!
روس دې درومي! زمون له سپې!
روس د بنمن دى! روس ميرمن دى!
روس نه غواړو! روس نه غواړو!
آزادى ته! خپلواکي ته!
به رسېږو! نه ستنېږو!»
په دې چيغو په دې کريغو
راتلل بنارته زرننگار ته
خو هجوم کې روس محکوم کې
دې بلېر ته «جوى شير» ته
روس نه تانگونه او پوجونه
ور چمتو کړل سپي پي توکړل
په حوانانو په پېغلانو
ور حمله شوه دربله شوه
دگوليو په بوليو
تويېدونه زلمي نوجونه

خورکسانو   خورخوانانو
 کړې منډې   له دې غونډې
 غره ته تلنه   تېښتيدنه
 خو يوې خوالي   قهرمانې
 ورته غبرګې   جوړې خورګې
 «خه کړې؟ تېښتې!»   ځان نه پوښتې؛
 ژوند خپلواکې   که بې واک وي -
 نه وندون نه دې!   مرګ ترې بندې!
 په دې چيغه   په دې تړيغ
 دوی په تېښتند   پرېښوره تېښته
 حمله ور شول   سينه سپر شول
 مردګو ته   ټوپکو ته
 هر ترې مرګ شو   تاريخ غبرګ شو
 دملالې   بې مثالې
 احترام دى   صد سلام دى
 دې ميداننه   دې ايمان ته

د افغانې

قهرمانې

۱۳۶۳/۱۱/۱۵

داستاد پښواک په لیکه:

د حق لمر

بیا، بشر، بی سره شوی جوړې پرې بشر، دی
بشر دوستو (۹) او ولی په محشر دی
زیر ویم د بېم په هره خوا کې خور دی
د ویر ساندې دی عالم زیر و زبر دی
په هر گام کې لوی کندی، لوی پانونه
مخ په ویراندې توپانونه دي، خطر دی
مکانی اثر پرې شوی دی د غمرونو
په کنه و د زمانې موتل ســـــــفر دی
پنونه نه خي هسکه غاړه به اوسه پښي
زمانه ده، حادثې دي، زمره سر دی
روغ زړه نه دي له دې خاورې نه وتلي
که چنگیز، که هلاکو، که سکندر دی
د انگریز جهانی زود د لته اوبه شو
په زاریو د تزار نوي لښکر دی

سرخرویی تل په وینو د دینمن ده
 د کابل بالاحصار کښې دا اشردی
 که دروس « شاپرک » هرڅو بمباري کړي
 چا وژلی په کولیو د حق لاس دی؟
 شپه او بده، تلریکه ده، خو داده یم
 خښ په زړه یې د سپېدو وختند خنجر دی
 دا منمه شپه او ب دین یی کله کله
 خوشمر نه مری په دې مې هم راوړي
 یخ به تېر شي مخ توری به د سکر ووی
 « پایښت بوله استثنی قانون گذری »

۱۳۶۹/۵/۹۹

کوټه

د خان مرگ

دېرو سرونه دي داؤ کړي دایمان د پاره
 تاسو ایمان کړ تر پښو لاندې د امان د پاره
 ژوندون ایمان او عقیده ده، گټې مرگ دی مرگ دی
 افسوس پخپله غوښتی مرگ تاسې د خان د پاره

۱۳۶۹/۶/۹۹

دتره کي په ياد

سور تره کي ،

په سره کلي کښې پيدا شو

سره روس ورکړل

ورته سره - سره کتابونه

ترې نه زده يې د سرو وينو توپول کړل

په خپل معنز کښې يې ساتل سره - سره فکرونه

خوچې سرې کودتا ورووست دارک تخت ته

کړل جاري يې ژر - ژر

سره - سره فرمانونه

سور بيرغ ،

سور يې ديرگ ،

سور يې تناب شو

کړل يې خوړند په سينو سره نښانونه

په وطن کښې يې سرې وينې کړې روانې

ټول يې سره کړل که وو کلي ، که ښارونه

هره خوايي سره ورځ راوسته

په خلكو

په افغان باندې يې بل كړه سره اورونه

خوچې سره بادار يې كتن كې قرباني ته

تربنه پاتې سرې خوگه شوي

سره تختونه

روزي ډېر فشار پرې راووست

خوسره نه شول

د تره كي په سرو وينو بالبنټونه

د «سره عمر» شر مېدلي پاى يې «ژپ» ؤ

وو په «سره» نيكر يې جوړ

«ژپ-ژپ» خاپونه

کوټه: ۱۳۶۴/۴/۱۲

د سر سيلورۍ

زه بې كوره مسافر په كومه ولاړ شم ؟

كادي ددوي هرڅوك وپري خپلو كورونو ته

چې د سر سيلورۍ مې دى پكښې موندلى

زې خوشاله يم يوازې دې دوو شپونو ته : ۱۳۶۴/۸/۲۲ پېښور
د دېل يون

غم

زه دځان په غم کښې نه يم ، د جهان په غم کښې نه يم !
 چې له ما مخه کړېز کړي ، د جانان په غم کښې نه يم !
 په دې نه يم چې خه و شول ؟ پر دې نه يم چې خه کړي ؟
 د چوپه غم کښې نه يم ، د توبان په غم کښې نه يم !
 نرمانه شوه ولې ورانه ؟ مکانونه ولې وران شول !
 دنمان په غم کښې نه يم ! د مکان په غم کښې نه يم !
 د قسیر په حای تخریب دی ، د تجلیل په حای تعذیب
 د بدلون په غم کښې نه يم ، د بحران په غم کښې نه يم !
 که داز مکه نسکورېږي ، که آسمان پرې ، را نه پرې
 د زمين په غم کښې نه يم ، د آسمان په غم کښې نه يم !
 که ناپالم که ایتم دی ، نایتروجن که را ور پرې
 د جبران پر غم کښې نه يم ، د درمان پر غم کښې نه يم !
 خپه دې شلېږي دي ، دا کپري ، پر کله ون پسې نه يم
 دلحن په غم کښې نه يم ، د گریوان په غم کښې نه يم !

۶۳۰

زما سوال ترهٔولو لوپ دی، زما غم ترهٔولو بر دی
د افغان په غم کښي نيم، د لبنان په غم کښي نه يم!
زما غم بس هدا غم دی، چې انسان هم چرته شته دی؟
چې الفت او انس ي نه وي، دې حيران پر غم کښي نيم!

۱۳۶۲/۶/۲۹

پښتور

فلکه!

په خپل وطن کښي د وطن د آبادی په تمه
اوس يې وطنه د وطن په آزادي پسې يم
هضردي نه کړمه فلکه ان مويښت خو دې کړم
ستا خوله کښي هم د خپل غليم په بریادي پسې يم

۱۳۶۲/۳/۵

باجور، نافي غاښي

گِران

حُنا گِران دی خوتر حُانه می جانان را باندا گِران دی
ثابته می جهان ته کوه چي گِران را باندي گِران دی
سرب دم پری خود ز پد محبوب می نر پرین دمه بلتر
رشتیا را باندي گِران دی، په ایمان را باندي گِران دی
چی کوهی می خار پوشی پی په مینه دی په غن کبھی
دامور را باندي گِران، داد امان را باندي گِران دی
ز ماد تن ذره - ذره پی جو په ده له خاوری
ذره - ذره د ملک تر نول جهان را باندي گِران دی
جلال د "جلاله لری، جمال د "افغانی" مسی
"کونی"، که "ننگرهار" دی، که "لعمان" را باندي گِران دی
هر غز جنگی کلاده، هر تره پی سنگر دی
"حاجی" دی، که "منگل" دی، که "حدرازی" را باندي گِران دی
"لوگر" لکه لوی غز تل د دینمن مسخ ته ولاړ دی
"پادخواب" دی، که "سرخاب"، تنگ و انجان را باندي گِران دی

« کابل » چې حال کابل د دښمنانو د غـرور
زورگیر کړې په زارپو دامکان راباندې گران دی
« ماخذ » چې د بېري يې تر آسمانه پورې رسې
یادگار د خپلواکه مې دی « پغان » راباندې گران دی
مغور د ښمن يې خوشو حلی مات کړې په مسپرانده
« پنجشیر » راباندې گران دی او « پروان » راباندې گران دی
دښمن چې ورغلی ژوندی نه دی ترې راغلی
سرلوړی « کاپيسا » مغور « بامیان » راباندې گران دی
د روس وحشي لښکرې چې د مرگ کډې تر سپارې
« سالنگ » راباندې گران دی او « خجنان » راباندې گران دی
د روس د سرو لښکر و يې مات کړې قطارونه
« دوشي » ، « پلخري » ده ، که « بغلان » راباندې گران دی
« کنډن » رښتیا کډيس دی د دښمن تر د مرگ کنده
چې نغري دښمنان ، هغه « آبدان » راباندې گران دی
لالونډ د سرو وینو د شهيد يې په خلا دی
چې داسې وینه لال کړې « بدخشان » راباندې گران دی
د « بلخ » په « ذبيحانو » مې تاریخ کړې افتخار
« مزار » د لوی اتل « شیر مردان » راباندې گران دی

«سریپت» بازار یی و ران شوخو د بنمن تری سربپتشر
 چي روس پکبني قاش، قاش دک، تاشقرغان راباندا گران دی
 د کوبن د بنمن سرونی یی سم - سم پکبني هوار کسرل
 قربان یی له بچونز «سمنچکان» راباندي گران دی
 هر خومره که روسان و راباندي بلوئی، سروی نیشی
 چي لوره غاره اوسی «چچیران» راباندي گران دی
 چي ساتی خیل ویاړونه، د پردوله یرغلسونو
 «فاریاب» راباندي گران دی او «جوزجان» راباندا گران دی
 «تخار» دی، که «فرخار» دی، هر یو دک د انقشار دی
 چي هسکه غاره ژوند کړي «شبورغان» راباندا گران دی
 چي کندي یی شوې دکي په روسی تانک او عسکرو
 «سبزک» راباندي گران دی او «لامان» راباندا گران دی
 لوی واپت په رنځ وړخ کبني سره د بنمن ترسورتور کړي
 د بنمن تری میدان نیشی وپای، میدان «راباندا گران دی
 له اور یی کړي وړ پکي، پر د بنمن خپلې ترو پکي
 «ونخی»، «خوان»، «تنگی»، «شینز»، «زخان» راباندا گران دی
 «غزنی» که «قره باغ» دی که «شلگر» دی، که غرق دی
 هر یو قوی منگر د قهرمان راباندي گران دی

ز دگر نه رستم دې رالری شوي په زانگو کښې
 «زابل» ستا هر زوی، هر قهرمان راباندي گران دی
 روزگار چې پکښې تل په مېرغون دی د دښنه و
 پرې ویاړم، پرې ناز پر مه، «روزگان» راباندي گران دی
 «قنداره» ستا د قندو زهر خمبلي دي روسانو
 «زوپ» بناړ دی، «زوپ» سترگه دی د ایمان راباندي گران دی
 «هیلند» د ملي هیلو او ملي پوځ «لښکر گاه» دی
 که «کرشک» دی، که «نیمروز» دی، که «سیستان» راباندي گران دی
 «فراه» کښې د پردیو د فرحت لارې بسند پرې
 «شینلو» چې پکښې روس دی سرگردان راباندي گران دی
 زار بېرم د «هرات» له قهرمانو توریالیو
 دښمن تیرې چې ورنگې امان راباندي گران دی
 چې هر تېری شنل پرې، پکې هر زور او به کیر پرې
 وطن د مېرغونو افغانستان راباندي گران دی
 الحاد او گمراهی یې خپلې ابدی دي
 دا خوب ملک د سپېڅلي مسلمان راباندي گران دی
 چې ټول سنگر - سنگر دی او سرخس و په دی پروینو
 وطن د ننګ غنرت او د ایمان راباندي گران دی

چا ويا اچي وطن وړان دي او وړانو پرڅخه خوندي؟
 ويران دي وي، ويران دي وي، ويران راباندي گران دي
 چې نړاوښته، زوړ او وړو او حوان يې ټول جهاد دي
 دانزمت، دانسل قهرمان راباندي گران دي
 په نړه يې سر او کړ او پر نړه دسمنس ولي
 « شهيد » راباندي گران دي، « غاڼي » حوان راباندي گران دي
 چې لار کوي، د روس پر الوتکو او ټينکو کښي
 د حق دمردکيو توند باران راباندي گران دي
 داسره خونړي وځ يې نور پر سترگو ليدی نښم
 افغان حکه کومه چې افغان راباندي گران دي
 غافل وم په وصال کښي د خپل گران اشناله قدده
 د وصل ترخوبونه تر مخ بجران راباندي گران دي
 « رفيعه » چې په درد کښي د وطن دي قلم خوځي
 د تاهره انشاء او هر بيان راباندي گران دي

۱۳۶۲/۱۲/۱۹

ترور شعر

د حالاتو په دُرشل کښي مې فيسارانو
 نن د اشعر زمانې هسې ترور دی. ۱۳۶۳/۵/۱۰

يوليک

ديوبيل آشنا په نوم

فلک څنگه مهربان شونه پوهېږم؟
چې د بيل آشنا له ياده بيا خبرېږم؟
نوی کين يې تری مهر کينې دی نغښتی؟
که رښتيا يې نن د ناز غېږې ته لورېږم!
ما ويل دواړه به تر مرگه سره مله وو
چې هر بيل يې هر شونډی يې شرمېږم
شکر دای چې د لیک لاره شوه خلاصه
خپل لیکونه رالېږه خپل ږد در لېږم!
هيوادې يار لږ وو څنگه؟ حال يې څه و؟
له پېچلانه خبر نه يې څه وېږم!
د ژوندون د سختو لارو پر سر فرکې
څر به کيږي، څر به کيږي، څه به کيږم؟
اوس کو ژاړې چې له سترگو را جلا شوي
زما کال د پېلتون و مشولا خنډيږم!

چار بېته

په وینو زنگ افغانستان دی

په هر یو کور کېنې دي ویرونه

هغه ودان وطن اوس وړان دی

دي پرې راغلي توپانونه

# # #

داد غوايه له بغاوت ته په وطن جوړې غلبې شوي

د سرو روسانو له وحشته بلي په هره خواله کې شوي

د کمونيزم په لغته ټولې دېرې موادې شوي

ورکړه د نیاو او عدل پته چې سرې لښکري راخوږ شوي

په وطن کې چور او تالان دی

وېرې بې سرونده او مالونه

په وینو زنگ افغانستان دی

په هر یو کور کېنې دي ویرونه

# # #

سرې خواره پرې راخوږه دی جنت نظیر وطن وړانېږي

هره خواپلي دي، سپاره دي خرمسان په وينونه مړپړي
 وطنداران خواره واره دي هره خواکښې دي بارپړي
 پاتې پراته په تناره دي نمرودي اوردي پرې بلپړي

په هره خواکښې بمباران دي
 دي د زنگير وياړونه
 په وينو زنگ افغانستان دي
 په هر يو کور کښې دي ويرونه

* * *

د کور پر خای يې نصيب گوښو د کمونستو په وعدو کښې
 هر چاته خپل وطن سوراوښو و سول د ظلم په لښو کښې
 وحشت په هره خواکښې خوږ آرام شو وړک کليو بنارو کښې
 له ورانې حالې پورته شوږو آرو په تنو غلبو کښې؛

« دابشر درست دی؟ دا انسان دی

چې بلوي په مومنين اور وښه!
 په وينو زنگ افغانستان دي
 په هر يو کور کښې دي ويرونه

* * *

خو پاتې دلي شان ليمان دي په کاميابې مواعتماد دي

چې جهادي سنگرو دان دي آزادېدونکي موهېوادى
 په غزا بوخت مو چې غاښيان دي آخر راتلونکى عدل و داددى
 په وينورنلې مو شهيدان دي د سرخروبي د زيرى يادى

د سبا ستورى مور و بنان دى

«رفعه» بن کړي غمرونه

په وينورنلې افغانستان دى

په هر يو کور کې دي ويرونه

سنبله ۱۳۶۴ هـ، ش

د ننګ تاريخ

ستا پر مخ چې را خورې شوي د شهيد دوينو پرې

سرخروبي دي كره حاصله، اى د لوړو غزونو پرې!

كښه ده دمېراني، د شهيد په وينوليك ده

تر ابده ژوندى ساته، داد ننګ د تاريخ كښې

۱۳۶۹ پېښور منظور عام پر لير

سوې مسرى

په وطن كېنې د وحشت لړې خورې شوې
كندو وازې كړلې خولې سرې خورې شوې
پسرلې چې به غاښو سرې كولې
هغه د بښتې په سرو وينو باندي سرې شوې
چې درنې وې، چې تودې وې، تاليدلې
هادېرې او س سرتړ پاڼه هډېرې شوې
چې بناډې چې آبادې ته مولرې
ځوانيمرگې د عمرو - عمرو اسرې شوې
ځوانان ولاړل د وحشت تركومي تېر شول
رانه لوټې موملي پانگې او پاسرې شوې
اوبنكې وركې شوې د وينو په سيلاب كېنې
په سرو وينو باندي سرې سوې مسرې شوې

د نیل پر غاړه (بکرنش النيل)

زه د نیل پر غاړه ناست يم!

نیل روان دی!

نیل روان دی!

ورو - ورو اخلې قدمونه!

د هدف په لورې یون دی!

را روان دی له پرونده

د سبا غېږې ته رسي!

* * *

زه د نیل پر غاړه ناست يم

چوپې - چوپې یې خپې دي

خو په تنو اشارو کې

راڼه سپرې ډېر رازونه

کوي تېر حکایتونه

راڼه یار کړي تېر وختونه

۲۴۲

راته سپري تاريخونه

* * *

زه دنيل پر غاړه ناست يم!

راياديري هغه وږجې!

چې دنيل چوپو خپوږبه

تېرولې دنيل ناوې

او حسينې بې نغرې

دا دنيل غوښتنه نه وه

داهوس دها پاچاؤ

چې بې نجري خوسولې، غرقولې

د وحشي شلوت تسكين بې پرې کولو

* * *

زه دنيل پر غاړه ناست يم!

خپې چوپې - چوپې درومي

اشارو کېنې راته وايي:

«خه شول هغه هوسونه؟»

بې جليه شهوتونه؟

زه شاهديسر!

۶۶۳

دوی پناه شول

او دنیل حسینې ناوې

بیا پر امن اوسېدلې

نه چا ماته راوستلې!

نه اوبو کېنې د وېدلې!

***

زه دنیل پر غاړه ناست یم

زمانه وهي خرخونه

راته بنکاري تېر فلمونه،

د فرعون شاهي تخت دی

حان ته خدای د خلکو وایي

کړي چپه - چپه حکمونه

په تړلو - په وژلو

د مظلومو انسانانو

نه سر پړي، نه مې پړي!

***

زه دنیل پر غاړه ناست یم!

نیل روان لکه پرون دی

۲۴۴

او په یون کښې راته وایي:
ه ها فرعون دلته گوري؟
ها خدايي مقام يې کوم دی؟
زما غږه کښې زبون دی!
خورجولی مادی بېرته
دی عبرت دتاریخونو!

* * *

زه د نیل پر غاړه ناست یم
په زاړه فلم کښې کورم
مصر دك له شر او شور دی
د زرگونو عالمونو په منځ - منځ کښې
بنايسته یوسف خرڅیږي
په پیسو او په مالونو
هر یو نیسي یې له لاسه
خواري دا ښکلی غلام کړي!
د انسان مقام بدنام کړي!

* * *

زه د نیل پر غاړه ناست یم!

۲۴۵

فلم خرڅ خوري را تاوېږي!
بنايسته يوسف ښکارېږي!
غلامي يې شاتر کړې
د شاهي پر پالنکې ناست دی
او د نياؤ دور چلېږي!
د انسان سوداوي نشته
وږور په وږور باندي نانېږي!
***

زه د نيل پر غاړه ناست يم!
راته کړي حکايتونه،
راته کړي اشارتونه،
د قتل په ژبه وايي:
ډېر زور کړي دي ماليدي
چې زما پښتو لوبې دي
له غروره ډک سرونه
په دې کاڼو دوږېدي:
زه د نيل پر غاړه ناست يم
او د نيل له حاله واييم:

۲۴۶

فرعونان تل نسکور پېرې
حق باطل باندې بر پېرې
نور زیاتی نه پاتې کېږي
بې له خدایه! مصنوعي خدایان غرقېږي!
-

نو:

زه د نیل پر غاړه ناست یم
په دې اړ منډه لهجه ولیم:
چې ای د عصر فرعونانو!
ای وحشي ښکېلاکگرانو!
ای د روس وحشي لښکرو!
نور راغلو هغه وخت دی
چې په لاره د فرعون به روانېږئ!
او د مرګ په وړو نیل به ور ټکېږئ!
دا به کېږي، دا به کېږي
که څه او که خوښېږئ!
-

زه د نیل پر غاړه ناست یم!

زه دنیل په ژبه وایم؛
د افغان اولس د قهر رو دنیل به
غرفوي د تزارکي فرعون لښکري
دا آزاد وطن به بېرته آزاد بڼي
د افغان مؤمن اولس به
خپلي خوښي ته رسبڼي
د هدف رڼه منزل ته
به سمبڼي هسکه غاړه!
زه دنیل پر غاړه ناست يم
نیل روان دی
نیل روان دی
ورو - ورو اخلي قدمونه!

۱۳۶۵/۹/۹

۱۹۸۶/۱۱/۳۰

مصر، قاهره

د راډيو تلویزیون ودانې

دنیل پر غاړه

د وحشت غېږ

سړې - سړې او بڼکې چې تويېږي مې گريوان ته
خډبه وځنښي د ميني گلستان ته؟
نه يوازې گل په سوي ، بلبل په سوي شو
يوه چاره په کار ده دې سوي خزان. ته
د وحشت په خوره غېږه گڼې شلم پروت دی
حيرانېږم د شام قرن انسان ته
ميته نشته ، ميني سړې دي په سرووښو
ته لا اوس هم انسان وايي دې حيوان ته؟
يو ويشتمې پېړۍ ته چې رابريږي
څوک به پاتې وي چې ويې غواړي ځان ته؟

۱۳۶۶/۸/۸

پېښور

۲۲۵

د چريټکو دمې کېدو په ارتباط خرقطعي :

خوس مرگي

خوس مرگي ده په روسيه کېنې لگېدلي
لوی خوسان يې سر په سر مري، کال په کال مري
عجيبه ده ټول زړه چاودي ځي له تنحته
د افغان د ارادې په پاڅه ډال مري

۱۳۶۳/۱۲/۹۰

د اقتدار جنک

اورو! «يو» کله يې «بل» مشر مردار دی
چې گوبنه شي ودرې يې دمړک وار دی
کو د تا د کمونيزم هم اسرار وي
په مسکو کېنې رول جنک د اقتدار دی

۱۳۶۳/۱۲/۹۱

٢٥٠
٢٤٩

زورين

چرينگو ۽ اندروپ گورتہ لب ٻولي
اقتدار دگي جي، بي بي ۽ ريتلي
خونوپين بي لکه مبه رانسکور کي
گريه چف لکه گريه ۽ ورته علي

١٣٦٤/١٢/٢١

* * *

بريف يي چي مردار شو کاري زارشو
اندروپ يي له يوف سره گوزار شو
چرينگو که هرڇو وچرپده وخت تهرؤ
گريه چوف يو چوپ پري وکي پر قرار شو

١٣٦٤/١٢/٢١

امتحان

که هر خرمي دافغان قصه اوږده شوه
دښنه! ستا هر هداشان قصه اوږده شوه
پروادارمي نه د مال او نه د سر يې
اوس چې ماته د تاوان قصه اوږده شوه
نوحه! کڅ ته مي د امن بېرېد باسه
چې پر ماد سره توپان قصه اوږده شوه
مکله وينې مي له اوښکو سره درومي
د بمرنو د باران قصه اوږده شوه
د بيزو زويه! د سره سحر په لوري
عرق خون دې شو کلوان قصه اوږده شوه
د روسي ښکېلاک قصه مي هم کړه ختمه
که زما د امتحان قصه اوږده شوه
د خوابه اشنا وصال به مي لا خون وي
که هر خرمي د هيران قصه اوږده شوه
اورې پرې کړ د عصر په ديوانو
د ريفع که د ديوان قصه اوږده شوه

د خوشال بابا په ليکه،

د خوشال بابا په مزار

که ته نه وای دې خپرغره تر به راتلل څوک
په حضور به دې داهسي ژپېدل څوک
ستا کشش، ستا جذبه، ستا مقناطيس دي
گڼه زه څوک، دې لوړځای ته رسېدل څوک؟
هغه دردچې تا درلود ما سره هم شته
بشکلاک يو دی، گڼه روس څوک دی، مغل څوک
بيا نا امله خپل له بله سره مل شو
گڼه مېنه د افغان څوک وه او بل څوک؟
د نفاق دردچې تاليد لا دوا نه دی
ځکه زه څوک يم او حوان پاتې کېدل څوک؟
ته ترې لارې جانکوېې، زه اکوېې ته
که بخت بل نه وي نوموړې څوک وو او تلل څوک؟
ستاله لاسه اوس زما لاس ته رسېږي
په دې شان دې کړي د تلک توره تېرل څوک

۲۵۲

ناچنځله اجازه رفيع تر وركـ سه
گڼه نه خوك، دې مقام تر اخل خوك؟

۱۳۶۳/۱/۲۱

مقابله

په نړه، پر غيرت، پر سپين ميدان مقابله ده
روانده په وطن کښې دافغان مقابله ده
يو لود تر دي ټانکونو، الوتکې او بمونه
بل خوا دارادې او د ايمان مقابله ده

۱۳۶۱/۷/۱۸

ټپي غاښول

په وطن کښې اوس - اوس هم لاله غوړېږي
خوله لاسه د وحشت ژر ټپي کيږي
لايې داغ د سوي زړه بنودلی نه وي
چې په غيږه د بيد يا کښې وښيي

۱۳۶۳/۱۲/۲۱

۲۵۴

د بلخ د نامتو قوماندان ذبيح الله په شهادت

د دین د پاره ، د حق په لوري
د وطن لار کښې لارې فدا شوي
ستا قرباني که الله قبوله
ذبيح الله وي ، ذبيح الله شوي

۱۳۶۳/۱۱/۱۶

پېښور

فردوس

چې محروم نشم محشر کښې له فردوسه
ځان ساتمه پېښور کښې له فردوسه*
شيخ به ناست وي انتظار به د قيامت کا
شهيد حظ مومي سنگر کښې له فردوسه

۱۳۶۳/۱۰/۱۸

* فردوس پر پېښور کښې د يوې سينما نوم دی .

د خوشال بابا په ليکه ۱

منظوم ليک

ياره څه به درته کښمه ، په څه باب کښم ؟
زه به تا وته د هجر کوم عذاب کښم ؟
د « هجرت » او د « هجران » غمو بيتاب کړم
نوبه څنگه دا بيان پر آب و تاب کښم ؟
د دوستانو دښمني درته بيان کړم ؟
که دوستي د دښمنانو په کتاب کښم ؟
له هر لوري مې زړه خوړپن حال مې خراب دی
درتر څه به ددې خپل خاطر خراب کښم ؟
نه وم پوه نه به هيواد ، نه هيواد وال وي
اچې به دا دغم بيلترن په پنجاب کښم ؟

پنجاب دريل بيون

۱۳۶۶/۸/۲۶

د سلطان محمود غزنوي د مزار د وړانولو په ویر کېږي؛

لوی فاتح

هاغه لوی محمود چې مات یې سومات* کې
د منات، لات او غزی* ورو یې میرات کې
کمونسترد هندوانو خوبند نلې ته
د مغه فاتح گنبد په بمومات کې

۱۳۶۳/۱۲/۲۱

دروند عمر

یو څلویښت کلونه د ژوندون راباندې تېر شول
بقل په غم و تېر شول، وړخ په وړخ غمونه تېر شول
سور و حشت دروس چې په وطن کې زموږ پل شو
دا داسې دروند غم و چې پرې تېر غمونه هېر شول

۱۳۶۴/۹/۲۰

* سومات د هند د مشهور بت نوم دی .

* لات، منات او غزی د جاهلیت په دوره کې په کمیه شریفه کې ایښودل

شوي مشهور بتان دی .

د بښمن

په خوله يې مسوله ده، په زړه کې يې د سر د بښمن دي
د باطل مرسته کښې، د حق د حق سنجگر د بښمن دي
بشر- بشر وايي جهان يې ټول له شره پک دي
بشر يې سره کړي سر بښتيا چې د بشر د بښمن دي
مخ تې يې تندر راوړي دا د بڼکلا لوپت ماران
هغوی چې غواړي سوږ سوږ د خلتد ملر د بښمن دي
د کمونيزم د رژيم، رژيم دي وينې خوړل
دا رژيمونه انسانيت ته سراسر د بښمن دي
که کمونيزم گورئ ورثئ د خپل نه هاخوا
هر د حيوان، هر د نبات، د سم او غر د بښمن دي

په شيندې نډ كښې دروي الوتكو
ديو حيايي سوځولو د عمليا تو ياد

قول وطن مې يې شوياره كړې په چين
بيا يې تخم پكې وکاره د مـين
ما يې هم مېلې لکه مېرې قرباني كړې
گوندي خـه يې شي ادا د دوستي دين

۱۳۶۴/۴/۲۰

پښين

پر لیبیا تېرى

ظلم دی یو ، وحشت دی یو او بمباري یوه ده
که په پولینډ ، په فلسطین ، یا په لبنان کېرې
بنکلاک : سور ، تور ، بشر دښمن او بشر دوست ندرې
تېرى تېرى دی په لیبیا ، که په افغان کېرې

۶۵/۱/۲۷

پنجاب

د ميني بقاء

دا د نيا ټوله زماني ، پر دنيا کي چي تاو وينم
له دنيا مې چي ته خپل شي ، بيا نو څله دنيا وينم
څه عجه زمانه شوه ، ټول کارونه به بل پر شول
له پردي هم ستم وينم ، له آشنا هم جفا وينم
لا قيام د قيامت نه دی ؟ چي نفسي نفسي نفسي شوه
دي چاغ شوي بي نفسونه که امي که ملا وينم
زه پرېشانه پرېشانه کړي ، ستا په مينه يې راټول کړم
ځان له مانه چي ټول نه کړي ، ټولېده مې د ساو وينم
لاس مې پرېږده د زړه سره ، ستا د زړه د سزد پاسه
چي دې زړه هره درزا کي ، زه د ميني بقاء وينم
جمعيت که رانه ټول دی ، ټول په يوه سيل خواره شي
رفيع ځکه په دې ټول کي ځان يې ياره تنها وينم

يو هدف

چې د باران يوه رڼه او بڼه يې ترخوې نرو شي
په سمندر کې مړغلره شي صدف د پاره
توټې - توټې زړه به راټول کړم کړاټول شي يو
دغه يې نظمه تنظيميونه يو هدف د پاره

۱۳۶۳/۹/۲۸

د روس بهی

د افغان ديورانيمو دنه دوك و
چې راپورته شو په كيف كيني له بهی نه
دا نهری كله هضمېري، بشكاري داسې
چې روسيه به كاندي وركه له نهری نه

۱۳۶۵/۶/۱۰

نوی سا

زمانا رام زهنگی له دېرو اندېښنو ویده شي
لکه ماشوم چې بي له مورې په سلاگو ویده شي
د وطن خاورې ستا گردونه مې راغځه دسترگو
لېچن به محکمه بي له دې پستو رنجو ویده شي
د آرزو وکانو په مقفل کښې به خوب شخړې آشنا
په دې بسترچې وغزېږي په عمر ویده شي
رقیبه عزم يې يوه نوې غوندې سا اخلي
ستړې که هرڅو په درنو- درنو خوبو ویده شي
د خیال د نیایې د عمرو- عمرو ننگوته اخلي
چې د غزل پر رنگین تال کېنې په جوړو ویده شي

۲۹۲

د زړه قصه

زما د زړه قصه د زړه پشخوونو واوره آشنا
د سر غونډونو کله - کله سرسري اوري
مامعنوي ماته ورکړې خپل مادي د بنمن ته
خلک به محض د میدان لري بري اوري

۱۳۶۳/۷/۱۶

د زړه کور

زړه مې وپروكي دی خودومره لوی دی
د هر مظلوم غم ځاییدی شي پکې
هر یو ظالم ته د نفرت مېنه ده
هر یو جابر تلعین کېدی شي پکې

کوټه: ۱۳۶۳/۶/۷

د بهار په لوري

د زړه گي سستې مې کړې شولې د يار په لوري
د يار په لوري د آشنا غوندي د يار په لوري
د ننک او ننگ ولتن ويسته هومره نري د آشنا
خپل قدمونه چستوه د افتخار په لوري
د حق قصه راته اوږده شوه د منصور تر دره
حکله يې ډاره ودر روان يمه د دار په لوري
زه باوري يم چې سيلې به مدام نه لگېږي
د اخزانو نه به مې درومي د بهار په لوري

۱۳۶۶/۱۰/۲۲

يوه لنډې

پسرلي بيا پر وطن راغی
گلان راغی خو شهيدان خاورو ته ځينه

۱۳۶۶/۱۲/۶

اصلي رنگ

کمونیزم لفاظی ده، فریبکاری ده
خو زموږ ملک کېښکاره په اصلي رنگ شو
پورش وکاندي پر خلکو اعلان مارش کا
جومات «رنگ» کړي په راپور کې وایي «رنگ» شو

۱۳۶۳/۳/۲۵

دار

څنگه ښه بېلتون دی تر وصاله لا خوبلت لري
هر څه ته چې دید کومه دیدار شي د آشنا
زه هغه منصوریم دخدای نصرې ملگري دی
دار ته چې مې بوزې راته دار شي د آشنا

۱۳۶۴/۷/۲۵

د افغان فخر

د افغان فخر په هغوننگيالو دی
چې نه پار لری له بند او نه له داره
داسې فخر د افغان له پاره عار دی
مفتخر چې وي دروس له افتخاره

۱۳۶۵/۳/۱۰

نوبتار د موټر یون

یارمې مار شو له بناماره سره مل شو
له بې سره استعمار سره مل شو
افغان خرنګه شي فخر پرې کسولی
چې دروس له استعمار سره مل شو

۱۳۶۵/۳/۱۰

اکرم، د موټر یون

فاصله

پرون خبر به و هغه کته بدله
اون خبره بدلېږي کته يې يوه ده
نور بڼکپلاک په سره بڼکپلاک دی بدل شوی
دپرون اودن دغه فاصله ده

۱۳۶۵/۳/۱۰

خبرآباد، دموکریون

ولایت

پرون ورور و د بېرک خون يې نه دی
هی توبه د سیاست له احوته
چې الهام ورته رادرومي له مسکو
اوس اگاه شوم د ولي له ولایته

۱۳۶۵/۳/۱۰

لهک، دموکریون

رشته

چې شپېته کاله پخوانې سرې جامې وې
ماويل دايې نسانه دقر بالخي ده
خوچې نن دروس پر سره بيرغ نازينې
بنکاري داسې چې رشته يې پخوانې ده

۱۳۶۵/۳/۱۰

اټک

دروس بار

مفتخر چې دروسانو پر دوستي وي
کله ودروي يو او کله بل خسر
خودا خسه وي دروس بار زمکې تڼه جي
نجيب راوي اولرې کا، کارمل خسر

۱۳۶۵/۳/۱۰

اټک ، دموټريون

ابدي مينه

مسخره مې کړې نوري يــــا رانې
چې مې ووي ستادمينې تــــرا رانې
ابدي مې کړه وطنه دتا مينهــــه
زما غزشي وژلې ز مــــانې

۱۳۶۴/۳/۲۳

کوټه

هېواده!

که گرانه گرانه! گرانه هيواده
فارغ مې مه کړې داستاله يياده
يم راوتلی ددی له پان
چې دې آزاد کړم له استبداده

۱۳۶۵/۳/۱۶

پنجاب، گجرات، دریل یون

مرام

په حای کښې کښناستل او یوه لحظه غافلېدل
لوی جرم یې گڼي چې څوک قیام لري په منع کېږي
په دار باندې زنگل لکه په تال باندې زنگل دي
هنوی ته چې هدف لري ، مرام لري په منع کېږي

۱۳۶۴/۴/۶

د سپیدو خنجر

ظاهري زخمې نشته خو په زړه کې ویني ډنډه دي
نه پوهېږم څه راپېښ شول داد سترچکو په تکر کېږي
په سحر کې نه ښکارېږي ، په غزمه کې یې نه وینم
چې لیدلې مې کوم نور دی ، د سپیدو پر سپین خنجر کېږي

۱۳۶۴/۱۱/۲۲

لفظي بشر دوستان

چې کورونه وداغوي د کارگرانو
 چې کښتونه سوځوي د بزگرانو
 چې مالونه لوپتوي د زيار کښتوانو
 چې سرينه غوڅوي د ماشومانو
 چې وژل کاندې، د بنحو بون اگانو
 چې کړي قتل د مظلومو افغانانو

دغه کار دی د لفظي بشر دوستانو

تف لعنت په کمونيزم، په روسانو

حرارتونه

له موب-گان" وپي خرخوي پرې خپل خرخون
 راگوي "بم" وداغوي هر پرې کورونه
 دادوستي ده؟ داودوي؟ برابري ده ؟
 چې بدل شي پر دې راز حرارتونه

د پټرواک پټرواک

چې مین په ملي واک، په ملي خټاک دی
 چې دینمن د هر بشکېلاک، دهر زبېښاک دی
 که مرخو ترې لري څي بیا را غبرگین یی
 د اولس غونډ خلاصوي داسې پټرواک دی

۱۳۶۵/۴/۲۸

آسیا

په افغان او پر لبنان ککې کربلا ده
 په ایران عراق نازله لوبلا ده
 د انسان د ککرو داني دل کپري
 آسیا حکه سرگردانه ده، آسیا ده

۱۳۶۵/۱۱/۲۱

۲۷۲

قدمونه

ناشنا لوري ته راغلم د آشنا په قدمونو
پلونه مې بيا کښول د بابا په قدمونو
يوسف پاچا د حسن دى د ناز په نيلو سپور مې
په مخ کښي يې ښکار پرې زليخا په قدمونو
کتبول د گدايي يې پوهې شري خودک خوښ مې
مجنون ښکاري چې پروت دى د ليلا په قدمونو
تازه يې قرباني د امامانو کره دنيا کښي
روان افغانستان د کربلا په قدمونو

۱۳۶۳/۹/۱۶

اټلاف

يو هدف ته مو وحدت و اتحاد شو
اتحاد د اختلاف پدلودي درومي
هې افسوس دى طلايي وخت مو تلف شو
اټلاف اوپر د اټلاف پلوري درومي

۱۳۶۵/۴/۵

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**